
HERSTEL

JE VOOR...

kringbundel 2023-2024

HANDLEIDING VAN ICHTUS VLAANDEREN -
VOOR KRINGLEIDERS TER VOORBEREIDING VAN DE KRING

ICH
TUS

ICH TUS

presenteert

HERSTEL JE VOOR

Handleiding voor kringleiders ter voorbereiding van de kring
2023-2024

Eindredactie: Inge Groeneveld

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Zelf een Bijbelstudie maken	5
Manuscriptstudie	6
Lectio Divina	9
Heel de Bijbel	10
1 // 1 Korintiërs 3:4-23 en 4:1-21	11
2 // Markus 5:21-43.....	16
3 // Kolossenzen 1:1-24.....	24
4 // Klaagliederen 1.....	31
5 // Koningen 18:1-19:18.....	38
6 // Genesis 11:1-9	47
7 // Handelingen 2:1-42	52
8 // Genesis 32:7-33:17	58
9 // Leviticus 25.....	70
10 // Psalm 139.....	76
11 // Efeze 2:11-22.....	81
12 // Handelingen 10:1-48	85

Inleiding

In deze inleiding willen we twee zaken verhelderen. Ten eerste wat het doel is van dit document (en hoe het dus best gebruikt wordt) en ten tweede wat het jaarthema is. Het jaarthema is namelijk de kapstok waaraan alle teksten en kringen gehangen (kunnen) worden.

1) Op basis van resultaten van de kringenquête van 2015 zijn we tot een ander opzet gekomen. Vanaf nu zien we dit document veel meer als een handleiding die de kringleider kan gebruiken in zijn/haar voorbereiding, bij zijn/haar bestuderen van de tekst. Het is dus geen gebruiksklare Bijbelstudiegids, maar een tool ter voorbereiding. Hiermee kan de kringleider zelf de Bijbeltekst verantwoord bestuderen om nadien zelf de eigen kringstudie voor te bereiden. Natuurlijk kan het aangereikte materiaal wel dienen als inspiratiebron.

2) Voor het academiejaar 2023-2024 heeft Ichtus Vlaanderen als jaarthema 'Herstel' gekozen, met als titel 'Herstel je voor...' In Openbaring lezen we dat God zegt 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw'. Heel de Bijbel door loopt dit thema van 'nieuw maken', 'herstellen'. Al vanaf dat het misloopt in Genesis en alle relaties verbroken en besmeurd zijn, begint God met een herstelplan. Paulus stelt dat Christus in Zich heel de wereld, heel de kosmos met Zichzelf heeft verzoend en dat wij nu de ambassadeurs zijn van de verzoening. Wij mogen verdergaan met dat werk, met het uitwerken van dat herstel, van die verzoening. We willen dit jaar dus niet enkel nadenken over wat er mis is in onze maatschappij, in ons vakgebied, binnen onze relaties (hoewel een grondige analyse zeker nodig is). We willen ook zien hoe Jezus' werk hier verzoening en herstel geboden heeft of bieden kan. Daarenboven willen we zien hoe we als kring, als Ichtusgroep, als Ichtiaan zelf kunnen meewerken aan herstel van wat gebroken is.

We hebben bij de selectie van de Bijbelgedeeltes¹ teksten gekozen die verschillende aspecten van relaties aan bod laten komen, zowel vanuit het Oude als het Nieuwe Testament. Er zijn twaalf Bijbelstudies opgenomen in deze bundel. We beseffen dat veel Ichtusgroepen geen 12 kringstudies hebben. We hopen dat wanneer jullie een selectie moeten maken, dat jullie ook moedig zijn en ook tekstgedeeltes nemen die jullie minder goed kennen.

Bij het voorbereiden hebben wij een beperkte selectie van commentaren op de Bijbel gebruikt. Je kan al snel verdwalen in een grote hoeveelheid. We raden dan ook aan een paar goede commentaren te zoeken en die grondig te raadplegen bij het voorbereiden van de studie (uiteraard na zelf grondig met de tekst bezig te zijn geweest). Doorgaans is elke tekst door iemand anders voorbereid. We hebben geprobeerd enigszins eenheid te presenteren, maar uiteraard zijn er duidelijke verschillen tussen de studies. We hopen dat dit als een rijkdom ervaren mag worden.

¹ Alle Bijbelteksten komen uit de HSV tenzij anders vermeld.

Zelf een Bijbelstudie maken

In deze bundel willen we jullie helpen om als kringleider de Bijbel te bestuderen, zodat jullie de kring goed kunnen leiden. Bij elke tekst is er een specifieke aanpak gesuggereerd, maar de basis is altijd dezelfde:

1. Bestudeer de tekst grondig

In de hele IFES-beweging (de wereldwijde koepelorganisatie waar Ichtus lid van is) staat “inductieve” Bijbelstudie voorop als dé manier om een Bijbeltekst te benaderen. Dat betekent dat je vanuit de tekst vertrekt om zo tot de kern te komen en niet omgekeerd. Hieronder, bij “Manuscriptstudie” vind je meer uitleg over deze methode.

2. Haal de kern uit de tekst

Als je goed weet wat de kern van de tekst is die je zal bestuderen, zal je veel gemakkelijker tot die kern kunnen komen tijdens de kring. Niet alleen kun je doelgerichter werken, je kunt ook makkelijker beslissen over zijsprongen die zich tijdens de avond aanbieden.

3. Denk na over hoe je met je kring tot die kern kunt komen

Er wordt vaak gedacht dat zodra de exegese (= tekstuitleg) gedaan is, de kring geslaagd zal zijn. Dit klopt niet. Na het bepalen van de kern is het erg belangrijk na te denken over hoe je samen met je kring tot die kern zult komen: welke werkvormen wil je gebruiken? Heel wat mensen denken dat het eenvoudigst is om een onderwijsleergesprek te doen (vraag en antwoord), maar dit is een van de moeilijkste werkvormen die bestaat, omdat het erg moeilijk is in te schatten wat de kringleden zullen antwoorden. Vaak komen antwoorden waar je niet op voorbereid bent en op zulke momenten is het niet gemakkelijk om goede vragen te verzinnen om alsnog tot de kern te komen. Het beste is werkvormen gebruiken waarbij je als kringleider zelf zo weinig mogelijk aan het woord bent.

Manuscriptstudie

Een manier om de Bijbel te bestuderen die je voor elke passage kunt gebruiken, maar ook erg zinvol is ter voorbereiding van het leiden van een kring, is de “manuscriptmethode” die bestaat uit drie stappen.

1. Observatie

Krijg in deze fase grip op het verhaal (wat zegt de schrijver?). Druk de tekst af. Laat voldoende witruimte rond de tekst, maar ook tussen de regels. Laat eventueel alle alinea- en versnummers weg.

Overloop de tekst en probeer alles aan te duiden wat opvalt, wat vragen oproept, wat op structuur duidt, wat vaak terugkeert, ... Gebruik pennen, gekleurde potloden om woorden te markeren, de structuur van het stuk in kaart te brengen, thema's en verbindingen aan te geven.

Hieronder volgen nog een aantal tips voor vragen.

Vraag als een journalist

- Wie?
- Wat?
- Waar?
- Wanneer?
- Hoe?

Spoor de verbindingen op

- Herhalingen
- Overeenkomsten
- Contrasten
- Oorzaak - gevolg
- Van het algemene naar het bijzondere
- Van het bijzonder naar het algemene
- Hoofdgedachten
- Bijgedachten

Leef je in in de tekst

- Wat zie je, hoor je, ruik je, voel je?
- Word een persoon in de tekst

Andere vragen om je te stellen bij Observatie:

- Wat voor soort literatuur is dit? Een verhaal? Een dialoog? Poëzie? Commentaar van de schrijver?² Het komt voor dat er meer dan één soort in het Bijbelgedeelte voorkomt.

² Het genre of het soort tekst bepaalt mee de manier waarop je de tekst best benadert. Zo lees je een wettekst anders dan een gedicht en een verhaal anders dan betogende brief.

- Markeer signaalwoorden: want, omdat, daarom, sinds, zodat, maar, dus, enz.
- Markeer logische eenheden in de tekst (welke stukken horen bij elkaar?) eenheid in thema, tijd, plaats, gedachte, actie, enz.
- Noteer datgene wat je in de tekst je speciaal opvalt, dingen die onverwacht of ongewoon zijn, of die vragen/verbazing/onbegrip/irritatie bij je oproepen.
- Zijn er verwijzingen naar, of associaties met andere Bijbelteksten? Lees die teksten in hun context (niet alleen de verzen zelf) en vraag je af waarom ze hier worden aangehaald.
- Vind je iets in de tekst dat vragen oproept? Iets wat je irriteert, je verbaast of waar je moeite mee hebt? Schrijf het op!

2. Interpretatie

In deze fase probeer je de volgende vraag op te lossen: wat wil deze tekst communiceren? Wat betekenen alle observaties die je gemaakt hebt? Wat is de kerngedachte van deze tekst?

Centraal staat deze opdracht: Formuleer de betekenis van de tekst door antwoord te geven op de vraag wat de auteur met de tekst wil zeggen.

De volgende vragen kunnen je daarbij helpen:

- Formuleer vragen naar aanleiding van de dingen die je opvielen in de tekst.
- Formuleer vragen over de taalkundige en inhoudelijke relaties die je hebt gevonden. Bijvoorbeeld: waarom herhaalt de auteur dit woord? Waarom gebruikt hij dit contrast? Handige vragen zijn “waarom (...)?” en “wat is de betekenis van (...)?”
- Kijk nog eens naar de taalkundige en inhoudelijke relaties die je in de tekst hebt gevonden. Wat zijn de hoofdverbindingen en de hoofdonderwerpen in het gedeelte?
- Concentreer je op de cruciale vragen. Dat zijn vragen die (1) uit de tekst zelf voortkomen; (2) over een groot deel van het gedeelte gaan; en (3) te maken hebben met de kerngedachte van het tekstgedeelte.
- Probeer nu de vragen te beantwoorden. Maak daarbij in de eerste plaats gebruik van de tekst zelf, daarna van de directe context van de tekst binnen het Bijbelboek (m.a.w. de omliggende gedeeltes), daarna van de verwijzingen naar andere Bijbelgedeelten en tot slot van een Bijbels woordenboek, een commentaar, uitleg die in Bijbels wordt gegeven en andere hulpmiddelen.

- Stel jezelf de ‘big question’: Welke boodschap wil de auteur overdragen aan de oorspronkelijke lezers? Wat zijn volgens jou de hoofdpunten, of hét hoofdpunt van dit gedeelte? Waarom staat deze passage hier?
- Probeer de hoofdgedachte van de tekst samen te vatten in één zin.

3. Applicatie (toepassing)

In de laatste fase wordt nagedacht over het belang van de Bijbeltekst en de kerngedachte voor ons leven. Dat kan gaan om een praktische opdracht (iets wat gedaan moet worden) of om een transformatieve opdracht (iets wat veranderd moet worden) of om een informatieve opdracht (kennis die toeneemt), etc. Probeer je er niet te gemakkelijk vanaf te maken door enkel toepassingen te formuleren die je niet veel kosten. Weet dat de Bijbel primair geschreven is aan groepen mensen (volk en kerk), dus de opdrachten zijn doorgaans in de eerste plaats opdrachten die we samen moeten doen, de persoonlijke opdracht volgt hier veelal uit.

Centraal staat deze opdracht: Verbind het gedeelte met je eigen leven en de wereld waarin wij leven.

De volgende vragen kunnen daarbij helpen:

- Zie je verbanden tussen de tekst en je eigen leven en onze wereld? (Bijvoorbeeld: herken je je in een van de hoofdrolspelers in de tekst, waar raakt de boodschap van het gedeelte jouw leven?)
- Heb je het idee dat God specifiek tot jouw kring of tot jou spreekt met betrekking tot een aspect van jullie/jouw leven (studiedomein, studentencontext, studentenstad, kotleven, actualiteit, ...)?
- Zijn er concrete geboden, beloften, voorbeelden of anti-voorbeelden in de tekst die je iets te zeggen hebben?
- Zijn er concrete stappen die als reactie op dit gedeelte moeten gezet worden? Wees daarin eerlijk en duidelijk. (Neem zeker een agenda om zaken op te schrijven en kom hier op terug tijdens een volgende keer dat je elkaar als kring ontmoet)
- Komt hierin iets naar voren wat van belang is voor mijn relatie met andere mensen, voor onze kring, onze gemeente of onze samenleving?
- Zijn er dingen die we, individueel of als groep, concreet ter hand moeten nemen?
- Wat heeft deze tekst jullie/jou te zeggen over God?
- Heeft deze tekst iets te zeggen hoe ik leef, denk, handel als student? Werpt deze tekst een nieuw licht op mijn studiedomein en de vragen die daar spelen?

Lectio Divina

Een tweede methode die erg de moeite loont en die bij elke Bijbeltekst kan gebruikt worden, is de *lectio divina*. Dit is een eerder bezinnende, intuïtieve Bijbellezing. Soms benaderen we de Bijbel te kennisgericht en laten we God te weinig tot ons hart spreken. Deze methode is erg goed om dit tegen te gaan. Eén iemand leidt de kring. De anderen hebben geen Bijbel nodig, zij luisteren.

1. Lees de tekst eerst een keer voor. Doe dit rustig. Wees na het lezen van de tekst even stil zodat de tekst goed kan doordringen.
2. Zeg tegen de groep: “Denk tijdens de volgende lezing na of er iets is wat opvalt. Dat kan een woord, een zinsdeel of een zin zijn. Als er niets opvalt is dat geen probleem.”³ Lees de tekst een tweede keer hardop voor. Wees even stil en laat daarna iedereen om de beurt delen wat opviel (als er iets opviel). Wees als kringleider streng: laat de kringleden enkel kort delen wat opvalt en niets meer (dus ook geen uitleg erbij).
3. Geef je groep bij de derde lezing de vraag mee: “Vraag je nu eens af waarom dit opvalt. Heel vaak is dit omdat er een link is tussen de Bijbeltekst en ons leven. Is er een link met je leven? Opnieuw is het geen probleem als je geen link vindt.” Lees de tekst een derde keer. Wees even stil en laat daarna iedereen om de beurt kort delen wat de link is. Hou als kringleider in het oog dat de leden dit bondig doen. Grijp zo nodig in.
4. Zeg tegen de groep: “Is er iets wat God jou wil duidelijk maken met deze tekst? God spreekt nog altijd tot ons door de Bijbel en dat doet Hij misschien nu. Soms spreekt God niet onmiddellijk of begrijpen we Hem niet. Het is geen probleem als het (nog) niet duidelijk is of God iets wil zeggen en wat Hij wil zeggen.” Lees de tekst een vierde keer. Wees even stil en laat daarna iedereen om de beurt kort delen wat God hen wil zeggen met deze tekst. Hou opnieuw als kringleider in het oog dat de kringleden dit bondig doen.
5. Je kunt de tekst nog een vijfde keer lezen, maar dit hoeft niet. Neem uitgebreid de tijd om voor elkaar en wat er gezegd en gedeeld is te bidden.

³ Benadruk dit, zodat niemand zich ongemakkelijk voelt wanneer er niets opvalt. Dat kan ook gebeuren en dat is geen drama.

Heel de Bijbel

Zowat elke christen uit de Protestants-Evangelische familie zal het ermee eens zijn dat de Bijbel uit zowel het Oude als het Nieuwe Testament bestaat. Beiden vormen een essentieel deel en beiden zijn het Woord van God. Veelal lijkt het alsof we toch een voorkeur hebben voor het Nieuwe Testament, of toch zeker voor de oudtestamentische teksten die heel duidelijk naar Jezus verwijzen.

Met Ichtus willen we onze overtuiging dat de hele Bijbel Gods Woord is in de praktijk omzetten. Dat heeft een aantal gevolgen.

Ten eerste willen we ons graag in het Oude Testament verdiepen. Het Oude Testament was de Bijbel van de eerste christenen - de eerste brieven van Paulus werden pas 20 jaar na Jezus' leven op aarde geschreven - en het hele Nieuwe Testament is doorspekt met verwijzingen en beelden uit het Oude Testament.

Door het Oude Testament beter te bestuderen, kunnen we het Nieuwe Testament beter begrijpen. We gaan Gods grote plan zien en begrijpen beter hoe Jezus en de Kerk in dat plaatje passen. We gaan ook begrijpen hoe het Nieuwe Testament ook niet helemaal nieuw was, maar een onverwachte voortzetting van Gods plan. Er zitten nieuwe elementen in, maar het bouwt toch ook verder.

Door het Nieuwe Testament goed te kennen gaan we het Oude ook beter begrijpen. We zien hoe profetische teksten reikhalzend naar Jezus uitzien. We begrijpen Gods wegen beter vanuit Jezus' perspectief.

Ten tweede willen we ons in de hele Bijbel verdiepen. Bepaalde delen van de Bijbel - in zowel Oude als Nieuwe Testament - worden veel minder vaak bezocht dan andere. Wij willen boeken zoals Leviticus, Jesaja, Hosea, en de brief van Jakobus aandacht geven; dit vanuit een diepe overtuiging dat God de schrijvers inspireerde en ons met deze boeken iets wil duidelijk maken over zijn karakter, zijn plan en zijn Zoon.

Dit betekent ook dat we lastige teksten niet uit de weg gaan. Teksten waarover veel discussie is, maar ook teksten die we helemaal niet begrijpen - zowel vanuit cognitief, maar ook vanuit emotioneel standpunt. Waarom deed God iets wat gruwelijk lijkt? Spreekt deze tekst de wetenschap tegen?

Ten derde willen we onze plaats in dit grote verhaal beter zien. Een sterker begrip van de hele heilsgeschiedenis helpt ons om ons eigen verhaal daarin te zien. We kunnen ons identificeren met en leren van Habakuk, Ruth en Lydia, maar ook zien waarin de verschillen liggen en hoe onze tijd nu anders is. We kunnen hun worstelingen en vragen naar onze tijd vertalen.

We willen Jezus in dit alles zien. Als we geloven dat hij Gods Woord is, dan draait Gods "andere woord" (de Bijbel) helemaal om hem. Hij was er van in het begin en de hele Bijbel - van kaft tot kaft - is zijn verhaal met de mensheid. De Bijbel bestuderen is geen doel op zich, het is een middel om onze relatie met de Zoon van God te verdiepen, wat op zich weer een effect zal hebben op onze relatie met onszelf, onze medemens en de schepping.

1 // 1 Korintiërs 3:4-23 en 4:1-21

Bijbelgedeelte

3⁴Wanneer de een zegt: 'Ik ben van Paulus,' en een ander: 'Ik van Apollos,' bent u dan niet als alle andere mensen? ⁵Wat is Apollos eigenlijk? En wat is Paulus? Zij zijn niet meer dan dienaren die u tot geloof hebben gebracht, beiden op de wijze die de Heer hun heeft geschonken. ⁶Ik heb geplant, Apollos heeft water gegeven, maar God heeft doen groeien. ⁷Het is niet belangrijk wie plant of wie begiet; alleen God is belangrijk, want hij doet groeien. ⁸Wie plant en wie begiet hebben hetzelfde doel, al worden ze ieder apart beloond overeenkomstig de moeite die ze zich hebben gegeven. ⁹Dus wij zijn medewerkers van God en u bent zijn akker. U bent een bouwwerk van God. ¹⁰Overeenkomstig de taak die God mij uit genade heeft opgelegd, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, en anderen bouwen daarop voort. Laat ieder erop letten hoe hij bouwt, ¹¹want niemand kan een ander fundament leggen dan er al ligt - Jezus Christus zelf. ¹²Of er op dat fundament nu verder wordt gebouwd met goud, zilver en edelstenen of met hout, hooi en stro,¹³van ieders werk zal duidelijk worden wat het waard is. Op de dag van het oordeel zal dat blijken, want dan zal het door vuur aan het licht worden gebracht. Het vuur zal laten zien wat ieders werk waard is. ¹⁴Wanneer iemands bouwwerk blijft staan, zal hij worden beloond. ¹⁵Wanneer het verbrandt, zal hij daarvoor de prijs betalen; hijzelf zal echter worden gered, maar door het vuur heen.¹⁶Weet u niet dat u een tempel van God bent en dat de Geest van God in uw midden woont? ¹⁷Indien iemand Gods tempel vernietigt, zal God hem vernietigen, want Gods tempel is heilig - en die tempel bent u zelf.¹⁸Laat niemand zichzelf bedriegen. Wanneer iemand van u denkt dat hij in deze wereld wijs is, moet hij eerst dwaas worden; pas dan kan hij wijs worden. ¹⁹Wat namelijk in deze wereld wijsheid is, is dwaasheid bij God, want er staat geschreven: 'Hij vangt de wijzen in hun eigen sluwheid.'²⁰En er staat ook geschreven: 'De Heer kent de gedachten van de wijzen; hij weet dat ze niet meer dan lucht zijn.'²¹Niemand van u moet zich daarom laten voorstaan op een ander mens, want álles is van u; ²²of het nu Paulus, Apollos of Kefas is, wereld, leven of dood, heden of toekomst - álles is van u. ²³Maar u bent van Christus en Christus is van God.

4¹Men moet ons beschouwen als dienaren van Christus, aan wie het beheer over de geheimen van God is toevertrouwd. ²Van iemand die deze taak vervult, wordt verlangd dat hij betrouwbaar is. ³Maar hoe u of een menselijke instelling over mij oordeelt interesseert me niet, en hoe ik over mezelf oordeel telt evenmin. ⁴Ik ben me weliswaar van geen kwaad bewust, maar dat betekent niet dat mij niets ten laste kan worden gelegd. Het is de Heer die over mij oordeelt. ⁵Houd dus op te oordelen en wacht de tijd af dat de Heer komt, omdat hij het is die aan het licht zal brengen wat in het duister verborgen is en zal onthullen wat de mensen heimelijk beweegt. En dan zal God het zijn die ieder de lof geeft die hem toekomt. ⁶Broeders en zusters, ik heb hiervoor over Apollos en mijzelf gesproken. Dat heb ik gedaan omwille van u. U moet namelijk uit ons voorbeeld deze regel leren: houd u aan wat geschreven staat. U mag uzelf niet belangrijk maken door de een te verheerlijken boven de ander. ⁷Wie denkt u dat u bent? Bezit u ook maar iets dat u niet geschonken is? Alles is u geschonken, dus waarom scheidt u dan op alsof u het zelf verworven hebt? ⁸Maar natuurlijk - u bent al helemaal verzadigd, u bent al rijk, u bent al koningen geworden zonder ons. Was u maar koningen geworden, dan zouden wij het ook zijn. ⁹Maar volgens mij heeft God ons, apostelen, de laagste plaats toegewezen, alsof we ter dood veroordeeld zijn. We zijn voor heel de wereld, zowel voor engelen als mensen, een schouwspel geworden. ¹⁰Wij zijn dwaas omwille van Christus, terwijl u dankzij Christus zo geweldig wijs bent; wij zijn zwak, terwijl u zo geweldig sterk bent; u staat enorm in aanzien, terwijl wij worden veracht. ¹¹Tot op de dag van vandaag lijden we honger en dorst, hebben we nauwelijks kleren, worden we mishandeld, zijn we dakloos, ¹²zwoegen we voor ons eigen brood. Worden we bespot, dan zegenen we; worden we vervolgd, dan verdragen we het; ¹³worden we beledigd, dan antwoorden we vriendelijk. Tot op dit ogenblik zijn wij het uitschot van de wereld, het uitvaagsel van de mensheid. ¹⁴Ik schrijf dit alles niet om u te beschamen, maar om u als mijn geliefde kinderen terecht te wijzen. ¹⁵Hoeveel opvoeders in het geloof in Christus u ook zult hebben, u hebt maar één vader. Door Christus Jezus ben ik uw vader geworden, omdat ik u het evangelie heb gebracht. ¹⁶Ik roep u dus op mij na te volgen. ¹⁷Daarom ook stuur ik Timoteüs naar u toe, die mijn geliefd kind is, trouw aan de Heer. Hij zal u in herinnering brengen hoe ik in verbondenheid met Christus Jezus leef. Dat is wat ik overal aan iedere gemeente leer. ¹⁸Sommigen van u doen alsof ze heel wat zijn, omdat ze denken dat ik toch niet kom. ¹⁹Maar ik zal spoedig naar u toe komen, indien de Heer het wil, en dan zal ik wel te weten komen of die opscheppers het bij woorden laten of dat ze werkelijk kracht bezitten. ²⁰Want het koninkrijk van God bestaat niet uit woorden, maar uit kracht. ²¹Dus wat wilt u? Moet ik met de stok naar u toe komen, of liefdevol en zachtmoedig?

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

Veel van wat er kapot is in deze wereld heeft te maken met ego, met destructief leiderschap en met een vertroebeld perspectief. Paulus houdt ons een ander beeld voor en roept op tot navolging.

Kerngedachte/ centrale boodschap

Het is God die oordeelt en zijn beoordeling is de enige die telt.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

1. Bekijk de video over de eerste brief aan de Korinthiërs van de Bible Project. Deze video geeft een goed overzicht en schetst duidelijk de problemen die Paulus in deze brief aankaart.
2. Lees in je voorbereiding de hoofdstukken die hier aan voorafgaan. Je leest best ook Handelingen 18. Op die manier weet je veel meer van Paulus en Korinthe en van de problemen die Paulus hier aankaart.
3. Dit is een brief. Bij brieven heb je doorgaans maar 1 kant van het verhaal en zie je niet altijd automatisch waarop gereageerd wordt. Om dit te illustreren voor jezelf of voor je kring de volgende oefening: ga eens naar Whatsapp of een andere inbox. Lees eens de berichtjes die je gekregen hebt, zonder je eigen reactie. Snap je nog altijd waar de ander op reageerde?
4. Het motto van België is: 'Eendracht maakt macht'. Wat betekent dit? Wat zou dit kunnen betekenen? Sta hier zelf bij stil of doe dit als oefening met je eigen kring.
5. Kijk eens naar het nieuws en kijk naar de leiders die momenteel veel aan bod komen (Putin, Zelensky, Biden, ...). Vergelijk hun stijl met wat Paulus beschrijft.

Lezen

1. Lees de tekst hardop.
2. Het is een brief aan een gemeente. Men hoorde dit dus als groep. De oproepen zijn gericht aan een groep, een collectief. Lees heel het stuk nog eens (hardop) en vervang 'u' door 'jullie'.
3. Wat valt op? Wat wordt herhaald?
4. Zoek verbanden en verdeel in logische gehelen.
5. Som op waar Paulus zegt 'u bent een...'
6. Paulus vergelijkt zich met verschillende soorten mensen. Som ze op.

Begrijpen

1. Welke titel zou je dit stuk geven? Laat de tekst dit toe? Beargumenteer vanuit de tekst.
2. Wat betekenen de beelden die Paulus gebruikt? Waarom gebruikt hij net deze beelden van 'dienaar', 'akker', 'bouwwerk', 'tempel' enz?
3. Hoe verandert je lezen en begrijpen van dit stuk wanneer je dit in de meervoudsvorm leest? Bijv. 'Weten jullie niet dat jullie een tempel zijn van de Heilige Geest'?
4. Wat zegt de tekst over oordelen (jezelf of anderen)? Hoe wordt het argument opgebouwd?
5. Welk beeld schetst Paulus van zichzelf en van zijn eigen bediening als apostel? Waarom doet hij dat?

Toepassen

1. Wat leert deze tekst je over God, over Jezus? Welk nieuw inzicht heb je gekregen in het karakter van God?
2. Dit stuk gaat over verdeeldheid, over oordelen, over het voortrekken van mensen, over clique vorming, enz. Goed om op het einde van je eigen voorbereiding of samen met je kring hoofdstuk 13 te lezen van dezelfde brief.
3. Zijn er lessen die je in je eigen kring, in je eigen Ichtusgroep kan toepassen uit deze brief als het gaat over leiderschap?
4. Kijk eens naar de leiders van verschillende politieke partijen die zich naar voor schuiven in verkiezingstijd. Vergelijk hen met het beeld dat Paulus van zichzelf schetst.
5. Paulus roept de gemeente in Korinthe en ons op hem na te volgen. Wat zou dat voor jou, voor jouw kring betekenen?
6. Het bekende gebed van Franciscus 'Laat mij een instrument zijn van Uw vrede' is zeer toepasselijk. Misschien kan je samen met je kring dit gebed bidden en zien waar er 'haat', 'onrecht', enz. is en denk samen na hoe jullie hier een instrument van vrede kunnen zijn.
[Hier kan je een lied beluisteren](#) dat op het gebed van Franciscus is gebaseerd.

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Wederom. Het merendeel van de nodige achtergrondinformatie vind je in de voorgaande hoofdstukken en in de gedeeltes in Handelingen die gaan over Paulus' reis naar Korinthe. Hier lees je de relatie van Paulus en Apollos tot Korinthe. Petrus (Kefas) lijkt ook in Korinthe te zijn geweest (zie: I Kor. 1:12)

Lezen: achtergrondinfo

Vers 19-20: Paulus verwijst naar Job 5:13 en Psalm 94:11.
Alles is van U: Zie I Kor. 1:4-7

Begrijpen: achtergrondinfo

We moeten weten dat rollen in de tijd van Paulus werden bepaald door je sociale status. De rijke, machtige mensen hadden een voorkeur aan religieuze, filosofische redenaar zoals Apollos. Zij keken neer op handenarbeid en hadden dus meer problemen met Paulus, die in zijn eigen onderhoud voorzorg door tenten te maken. Paulus werd in dat licht dus niet gezien als een evident moreel leermeester. Doorheen de brief zie je dat de sociale verschillen die speelden in de brede maatschappij ook de kerk binnengedrongen waren. Paulus beschrijft zichzelf zeer bewust als dienaar. Hij beschrijft zowel zichzelf als Apollos met een beeld uit de tuinbouw. Deze jobs zouden door de elitaire Korinthiërs als minderwaardig worden gezien. Ze hadden geen reden tot roemen, vermits God hen beide de taak die ze hadden uitgevoerd, had toevertrouwd.⁴

In hoofdstuk 4:7 stelt Paulus vragen die een einde zouden moeten maken aan al het roemen door christenen. Hij gebruikt een portie ironie. In de verzen die volgen vergelijkt hij de christenen in Korinthe met de apostelen.

Toepassen: achtergrondinfo

Er is weinig veranderd. We zijn nog even gevoelig aan het navolgen van de verkeerde voorbeelden. We hebben nog steeds een fout beeld van onszelf en van anderen. Bespreek leiderschap en de gevolgen van goed en slecht leiderschap. Denk na over leiderschap binnen Ichtus. Denk na over 'celebrity cultus', het quasi vereren van christelijke leiders binnen bepaalde kerken en christelijke gemeenschappen.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel?

Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van de Bijbeltekst en van je kringopzet? Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema? Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' en zie je hierin een lijn? Heb je de achtergrondinfo doorworsteld? Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie.

Er zijn aardig wat werkvormen die jou kunnen helpen bij je eigen voorbereiding, maar die ook je kring zouden kunnen helpen. Er worden er enkele hier aangedragen, maar jij kent je kring het beste en weet wat nodig is.

⁴ Carson, D. A.: *New Bible Commentary : 21st Century Edition*. 4th ed. Leicester, England; Downers Grove, Ill., USA : Inter-Varsity Press, 1994

2 // Markus 5:21-43

Bijbelgedeelte

5²¹Jezus en zijn leerlingen gingen weer met de boot naar de overkant van het meer.

Daar kwam een grote groep mensen naar Jezus toe. ²²Er kwam ook een man die Jäirus heette. Hij was een leider van de synagoge. Jäirus zag Jezus en knielde voor hem. ²³Hij zei tegen Jezus: 'Luister alstublieft naar mij. Mijn dochter gaat dood! Kom alstublieft mee en leg uw handen op haar hoofd. Dan zal ze beter worden en blijven leven.' ²⁴Toen ging Jezus met Jäirus mee.

Een grote groep mensen volgde Jezus, en iedereen duwde tegen hem aan.²⁵Tussen de mensen liep ook een vrouw die al twaalf jaar ziek was. Ze verloor steeds bloed. ²⁶Allerlei dokters hadden haar behandeld, maar de pijn was alleen maar erger geworden. Ze had al haar geld aan die dokters uitgegeven. Maar het was niet beter geworden, alleen maar slechter. ²⁷Die vrouw had over Jezus gehoord. Ze ging tussen de mensen door totdat ze vlak achter Jezus was, en ze raakte zijn jas aan. ²⁸Want ze dacht: Om beter te worden, hoef ik alleen maar zijn kleren aan te raken. ²⁹En inderdaad, het bloeden stopte meteen. De vrouw voelde dat ze helemaal beter was.

³⁰Op hetzelfde moment voelde Jezus dat er kracht uit hem wegging. Hij draaide zich om naar de mensen en zei: 'Wie heeft mij aangeraakt?' ³¹De leerlingen zeiden tegen hem: 'Hoe kunt u dat nu vragen? Iedereen staat hier tegen u aan te duwen!' ³²Maar Jezus keek rond. Hij wilde weten wie hem aangeraakt had.³³De vrouw begreep wat er gebeurd was. Bevend van angst kwam ze naar voren en knielde voor Jezus. En ze vertelde hem eerlijk wat er gebeurd was. ³⁴Jezus zei tegen haar: 'Je bent beter geworden dankzij je geloof. Je kunt gerust zijn, je ziekte is weg.'³⁵Terwijl Jezus nog sprak tegen de vrouw, kwam er iemand met een bericht voor Jäirus. Hij zei: 'Uw dochter is gestorven. U kunt Jezus nu maar beter met rust laten.'³⁶Jezus hoorde dat en zei tegen Jäirus: 'Wees niet bang! Blijf geloven.'

³⁷Jezus liet niemand meegaan, behalve Petrus, en de broers Jakobus en Johannes. ³⁸Ze kwamen bij het huis van Jäirus. Daar hoorden ze veel lawaai. Binnen stond een groep mensen te huilen en te schreeuwen. ³⁹Jezus zei: 'Waarom staan jullie zo hard te huilen? Het meisje is niet gestorven, maar ze slaapt.'⁴⁰De mensen lachten hem uit. Maar Jezus stuurde iedereen naar buiten. Hij nam alleen de ouders van het meisje mee, en de drie leerlingen. Ze gingen naar de kamer waar het meisje lag. ⁴¹Jezus pakte haar hand vast en zei: 'Talita koem.' Dat betekent: 'Meisje, sta op!' ⁴²Meteen stond het meisje op en ze begon te lopen. Ze was twaalf jaar.

Iedereen die het gezien had, was stomverbaasd. ⁴³Jezus zei tegen hen: 'Niemand mag dit te weten komen!' En hij zei ook: 'Geef haar wat te eten.'

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Verantwoording keuze tekst in het licht van het jaarthema

Marcus 5:21-43 gaat over Jezus die twee verschillende vrouwen lichamelijk herstelt. Als je dieper graaft, zal je merken dat Jezus naast lichamelijk herstel ook sociaal herstel biedt.

Kerngedachte

Jezus brengt herstel voor iedereen.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

We delen de werkvormen en vragen in volgens ‘inleiding’, ‘lezen’, ‘begrijpen’ en ‘toepassen’. We geven hiermee een aanzet om als kringleider eerst zelfstandig het tekstgedeelte te bestuderen. Vervolgens kan je ‘de achtergrondinfo’ doornemen ter verdieping, zodat je daarna je kringstudie kan voorbereiden.

Inleiding

1. Lees het Bijbelgedeelte een aantal keer door.
2. Bekijk [dit filmpje](#).
3. Lees het verhaal ook eens in een andere vertaling of in de andere evangeliën. (Lucas 8:40-56 en Mattheüs 9:18-26)
4. Bekijk [dit filmpje](#) om een overzicht van het Marcusevangelie te krijgen.

Lezen

1. In de inleiding van deze kringenbundel vind je een lijst met algemene observatievragen (zie ‘manuscriptstudie’). Druk Marcus 5:21-43 af en bestudeer de tekst d.m.v. die vragen. Maak notities.
2. Wie zijn de hoofdrolspelers in dit verhaal?
3. Wat valt je op aan de structuur/opbouw?
4. Wat gebeurt er?
5. Zijn er tegenstellingen? Of gelijkenissen?
6. Welke emoties komen voor in het verhaal?
7. Welk soort tekst is dit?
8. Welke woorden komen vaak terug?

Begrijpen

1. Wat leer je over Jezus in deze tekst?
2. Neem een blad en maak een kolom voor Jäirus en voor de bloedende vrouw. Welke gelijkenissen en verschillen zijn er? Schrijf op.
3. Waarom vraagt Jezus geheimhouding aan de getuigen in het huis van Jäirus.
4. Waar komt de angst van de bloedende vrouw vandaan wanneer Jezus vraagt wie hem aangeraakt heeft?
5. Waarom 12 jaar? Heeft dit getal een bepaalde betekenis?
6. Welke rol speelt geloof in deze tekst?
7. Wat heeft deze tekst te maken met het jaarthema?

Toepassen

1. Bekijk de algemene toepassingsvragen in de manuscriptstudie eerder in deze bundel.
2. Waar plaats je jezelf op de (on)uitgesproken treden van de sociale ladder in de maatschappij en in je universiteit of hogeschool?
3. Hoeveel belang hecht je aan sociale status en aanzien?
4. In wie herken jij jezelf het meest: Jäirus of de bloedende vrouw? Waarom?
5. Welke zaken hinderen je om tot Jezus te naderen? (publiekelijk alsook in het geheim)
6. Waar zie je nood aan sociaal herstel rondom je? Wie zijn vandaag de sociaal uitgestotenen? (maak eventueel een collage met krantenartikelen)
7. Op wie kijk jij neer? (academisch, sociale status, afkomst...)
8. Waar zie je linken met je eigen leven?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinformatie

Auteur, plaats en datering

Marcus is waarschijnlijk het oudste evangelie in de Bijbel. Veel geleerden nemen aan dat dit evangelie is ontstaan tussen 60 en 70 na Chr. Het is vermoedelijk geschreven door Johannes Marcus, iemand die met de apostel Paulus, Barnabas en Petrus gewerkt heeft. Over hem lezen we onder andere in Hand. 12:12. De vroege kerk geloofde dat Petrus de voornaamste informatiebron was voor Johannes Marcus voor het schrijven van het evangelie. Een belangrijk getuigenis hiervoor komt van de kerkvader Papias (70-160 n.Chr.) die over het auteurschap schrijft dat Marcus “alles wat Petrus zich herinnerde nauwgezet heeft opgeschreven, maar niet in volgorde (...)”⁵. Het evangelie is waarschijnlijk ontstaan in Rome (waar Petrus werd gekruisigd volgens de overlevering), zoals ook blijkt uit de diverse Latijnse termen in het evangelie.

Doelgroep

Tijdens het schrijven van zijn evangelie had Marcus een specifieke doelgroep voor ogen.

De lezers kennen geen Aramees en hebben een gebrek aan kennis van de Joodse gewoontes. De vele Griekse vertalingen doen vermoeden dat het geschreven is voor heidenen. (Voorbeelden van vertalingen en uitleg zijn: 5:41; 7:1-4,11,34; 10:46; 14:36; 15:22,34,42). Toch zien we dat Marcus niet alles vertaalt. Ze kennen dus wel een aantal Joodse gebruiken. (e.g. Satan 1:13; 3:23 of Hosanna 11:10)

Het doelpubliek sprak hoogstwaarschijnlijk Latijn of een Grieks met Latijnse invloeden. Dit leiden we af uit de Latijnse leenwoorden in zijn evangelie. In hoofdstuk 12 vers 42 spreekt Marcus over de Quadrans munten. Deze munten werden alleen in het westen en in het Romeinse rijk gebruikt, niet in Palestina.

Een ander vermoeden over de lezers die Marcus voor ogen had, is dat ze vervolgde christenen⁶ zijn waarvan sommigen hun geloof ontkend hebben. Marcus zijn schrijfwijze en onderwijs duiden hierop (8:34-38; 10:30; 13:9-13; 14:27-31).

Ondanks al deze aanwijzingen is er geen zekerheid over het doelpubliek. Volgens verschillende onderzoekers schreven Marcus en de andere evangelisten voor een groot en wijdverspreid doelpubliek in het Romeinse rijk en niet per se voor een specifieke kerkgemeenschap.

Centrale thema's Bijbelboek

Het centrale thema van het evangelie van Marcus is het leven van Jezus. Anders dan de andere evangelisten focust Marcus op de dood van Jezus.

Het messiaans geheim is een duidelijk onderwerp in het Marcusevangelie. Jezus verbergt zijn ware identiteit, dat Hij de Messias is, voor het grote publiek. Daarnaast is het falen van de discipelen ook een veelbesproken onderwerp.

Genre

De vier evangeliën zijn oude biografieën over het leven van Jezus.

⁵ History of the Church 3.39.15

⁶ Keener, 1993

Structuur en opbouw

Het Marcusevangelie kan in vijf delen opgedeeld worden.

1. Proloog (1:1-13)
De komst van de Messias wordt aangekondigd door Johannes de dooper.
2. Narratio (1:14-6:13)
Hoofdstuk vier staat centraal in dit gedeelte. Hierin worden de gelijkenissen verteld. Daarnaast hebben deze hoofdstukken als functie om Jezus voor te stellen. Wat doet Hij? Zijn daden en woorden krijgen alle aandacht.
3. Argumentatio (6:14-10:52)
De vraag “Wie is Jezus?” is belangrijk in dit deel. Jezus wordt steeds miskend door de mensen rondom Hem. In hoofdstuk 8 zien we dat Jezus eindelijk herkend wordt. Deze herkenning wordt gekoppeld aan de oproep om Jezus te volgen.
4. Ontknoping (11:1-15:47)
In de ontknoping wordt verteld wat er met Jezus gebeurt en hoe het gaat aflopen. Zijn laatste weken op aarde worden getoond.
5. Epiloog (16:1-8)
Het Marcusevangelie eindigt met de verkondiging dat Jezus uit de dood is opgestaan.

Lezen: achtergrondinformatie

Het Messiaans Geheim

In het Marcusevangelie zegt Jezus nergens expliciet dat Hij de Zoon van God is. Dit wordt het ‘Messiaans Geheim’ genoemd. In dit evangelie wachtte Jezus tot God Zijn identiteit onthulde aan de toehoorders en apostelen. Jezus heeft pas publiekelijk toegegeven dat Hij de Messias is voor het gerecht van de hogepriester. De lezer wordt door de auteur als het ware meegenomen als leerling van Jezus, samen met de apostelen, naar de climax van de laatste week waarin de lezer gaandeweg mee ontdekt dat Jezus daadwerkelijk de Messias is.

Aanvullende informatie uit Johannes en Mattheüs

Veel van wat er in dit hoofdstuk verteld wordt komt ook in Mattheüs en Johannes voor. De verhalen in verschillende Bijbelboeken vergelijken kan interessant zijn en kan sommige gebeurtenissen verduidelijken of een ander licht op de zaak laten schijnen. Het verhaal van de bloedende vrouw en het dochtertje van Jairus kan je ook lezen in Lucas 9:40-56 en Mattheüs 9:18-26.

Het ‘Lijden, Sterven en de Verrijzenis’ als biografie

Dit evangelie besteedt bijna de helft van het boek aan de laatste week van Jezus op aarde. In de Grieks-Romeinse oudheid was het in biografieën algemeen gebruikelijk om veel aandacht te besteden aan de laatste uren en de manier van sterven van een belangrijk persoon. Dit zei namelijk iets over het karakter en wijsheid van de held. Het is pas tijdens het proces dat Marcus laat zien dat Jezus de Christus (=‘Messias’ of ‘gezalfd koning’) is.

Begrijpen: achtergrondinformatie

Joodse synagoge en hun leiders

Toen het volk Israël in aantal groeide en zich verspreidde over het Beloofde land was het niet langer mogelijk om als een groep samen te komen en De Wet te bestuderen. Daarom werd er in kleinere groepen bijeengekomen. Elke gemeenschap/dorp richtte een ontmoetingsplaats in die geleid werd door de aangestelde verantwoordelijken, vaak dorpsoudsten. Deze ontmoetingsplaatsen werden Synagoges genoemd en werden gebruikt voor onderwijs en aanbedding, maar ook voor sociale aangelegenheden.

Doorheen de jaren groeiden de synagoges uit tot instituten met verschillende functies en rollen:

1. Farizeeërs
De Farizeeërs verdiepten zich in De Wet. Ze geloofden in leven na de dood, het belang van rituelen, de heropstanding van het lichaam...De Farizeeërs werden door het volk gerespecteerd om hun vroomheid⁷.
2. Sadduceeën
De Sadduceeën waren een groep mensen die zich identificeerden met de priesterlijke aristocratie. Ze verwierpen de tradities van de ouderen die door de Farizeeën hoog in het vaandel werden gedragen. De Sadduceeën verkozen het bestuderen van de Torah⁸.
3. Schriftgeleerden
De Schriftgeleerden waren de onderwijzers van de wet. Zij konden bij de Sadduceeën of de Farizeeër behoren. Schriftgeleerden waren gerespecteerde leraren en hadden vaak een leerling waarmee ze de wet bestudeerden. De Schriftgeleerden konden wettelijke documenten opstellen⁹.
4. Ouderlingen
De ouderlingen hadden de algemene leiding over de religieuze zaken van hun gemeenschap.
5. Leider van de synagoge
De leider van de synagoge had de hoogste rank. Hij had de onmiddellijke supervisie over de religieuze diensten. Hij wees de predikers en voorbidders aan, stond in voor het navolgen van de juiste gedragingen tijdens de samenkomsten en was verantwoordelijk voor het gebouw¹⁰.
6. Aalmoezenier
Deze persoon stond in voor de collecte en het uitdelen van de bijdragen van de mensen¹¹.
7. Minister
De minister stond in voor de zorg van de Heilige geschriften, het aanreiken van de juiste rollen, onderwijs van de kinderen, geselen...¹²

Onreinheid

In de tijd van Jezus werd het leven nog steeds geleid en vormgegeven op basis van de wetten uit het Oude Testament. In deze wetten staan onder andere regels voor de vrouwen wanneer zij aan bloedverlies lijden. (Leviticus 15:19-30)

Wanneer een vrouw haar maandelijkse periode van bloedverlies had, moest zij zich afzonderen, omdat ze onrein was. Pas als haar bloedingen gestopt waren en ze het reinigingsritueel had ondergaan, mocht ze zich weer in de samenleving begeven. Indien de vrouw iemand aangeraakt heeft, wordt die persoon ook als onrein beschouwd.

In Numeri 19:11-22 lezen we ook wetten en regels rond het aanraken van lijken. Het aanraken van een dode is uiterst onrein.

Handoplegging

Handoplegging komt zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament aan bod. De betekenis ervan is verschillend per situatie.

⁷ Zavada, 2017

⁸ Wilson, 2018

⁹ Wilson, 2018

¹⁰ Mitchell, 1900

¹¹ Mitchell, 1900

¹² Mitchell, 1900

Mozes legt zijn handen op Jozua om hem zijn opvolger te maken. In Numeri 8:10-14 lezen we over handoplegging wanneer het gaat over God eren. In Exodus en Leviticus wordt het gebruikt voor priesterwijding en offers. In het Nieuwe Testament zien we handoplegging bij het overdragen van een zegen, bij gebed, overgave...¹³

In het Nieuwe Testament gaat handoplegging vaak gepaard met genezing van ziekte of zonde (Luc. 13:13; Mar. 8:23-25). We zien dat Jezus bij zieken die bedlegerig zijn de hand neemt om hen recht te trekken (Mar. 1:30, maar ook het dochtertje van Jairus). Dit gebaar van Jezus gaat vaak gepaard met woorden. Tegen de melaatse zegt Jezus “Ik wil het, word rein.” Tegen de dochter van Jairus zegt Hij “Talita Koem - meisje, sta op.”

12 jaar

In de tijd van Jezus was de huwbare leeftijd voor een vrouw 12 jaar. De dochter van Jairus had een belangrijke periode in haar leven en dat van haar ouders bereikt.

Het getal 12 komt vaak voor in de Bijbel en wijst op iets dat compleet is. Jezus had 12 discipelen, Jakob had 12 zonen, 12 stammen van Israël, het nieuwe Jeruzalem zal 12 stadspoorten hebben (Openbaringen 12:1), ...

Sociale status

Armen, zieken, wezen behoorden in de tijd van Jezus tot de laagste klasse in de maatschappij. Ze werden uitgesloten en verstoten. Niet alleen in het dagelijkse leven maar ook in de religieuze aspecten.

De grondbezitters, overheidsmedewerker en legerofficieren alsook de religieuze leiders genoten aanzien en behoorden tot de hoogste klasse. Zij maakten beslissingen voor de bevolking en waren gekend.

Geloof

“Je geloof heeft je gered” is een zin die Jezus regelmatig uitspreekt wanneer iemand Hem vraagt om genezing. De melaatse (Luc. 17,19) , de lamme (Marc. 2:5) zo ook de bloedende vrouw.

Ondanks haar onreinheid baant de vrouw zich een weg naar Jezus. Het is duidelijk dat het Jezus' macht was die haar genezen heeft (vers 30) en toch verwijst Jezus naar haar geloof. Door haar geloof heeft ze gehandeld.

Wanneer de boodschappers komen zeggen dat Jairus' dochter gestorven is, draagt Jezus hem op te blijven geloven.

Toepassen: achtergrondinformatie

Met het verhaal van Jairus en de bloedende vrouw kunnen we verschillende richtingen uit. Diverse (actuele) thema's komen aan bod: sociaal herstel, lichamelijk herstel, sociale status, nederigheid, geloof (publiekelijk en geheim).

In het volgende puntje: “naar de kringavond” focussen we maar op een van deze zaken. Denk tijdens de voorbereiding na of dat onderwerp geschikt is voor je kring. Misschien heb je op vorige avonden zaken opgemerkt en denk je dat een van de andere thema's momenteel meer van toepassing is. Ga dan zeker op zoek naar werkvormen voor dat thema en vraag eventueel je studentenwerker om hulp.

¹³ Vandenberghe, 2016

Naar de kringavond

1. Bestudeer de tekst door hem veel te lezen, aan te duiden wat je opvalt, de vragen bij het stuk lezen te bekijken en zelf vragen op te lijsten die je hebt bij het stuk.
2. Zoek naar antwoorden in de tekst op de vragen die je hebt. Als je sommige antwoorden niet vindt, kijk dan bij de verduidelijking. Probeer het echter eerst alleen. Als je daar geen antwoorden vindt op vragen die echt noodzakelijk zijn kun je ook een commentaar raadplegen. Niet alle achtergrondinfo is echter noodzakelijk om te komen tot de kerngedachte.
3. Kom vanuit de vorige twee punten tot de kerngedachte van je tekst. Waar gaat deze tekst over en wat is de relatie tot het jaarthema.
4. Vanuit de kerngedachte kun je beginnen om de kringavond voor te bereiden. Dit doe je door je kring te leiden naar de kerngedachte. Er zijn verschillende goede manieren om dat te doen, maar zorg wel dat je het lezen, begrijpen en toepassen implementeert. Deze onderdelen zijn nodig om de Bijbel op een verantwoorde manier te gebruiken. Het gebruik van werkvormen is niet enkel didactisch relevant, maar kan je zeker helpen om tot de kerngedachte te komen.
5. Heb bij de toepassing zowel aandacht voor het individu, je kring, de diverse studierichtingen, de ichtusgroep en de maatschappij. Misschien is de toepassing niet voor het individu bedoeld, maar voor de gemeenschap.
6. Mogelijke toepassingen voor de kring zijn:
 - Begin met het verhaal na te spelen. Verdeel rollen en leef je in het verhaal in.
 - Verdeel je kring at random in 2 groepen, (een buitencirkel en een binnencirkel) als kringleider wordt je niet mee ingedeeld, maar zit je wel mee in de binnencirkel)
Groep 1: deze mensen bevinden zich op het laagste niveau. Zij zitten in de buitenste cirkel. Wanneer zij iets willen delen, moeten ze hun hand opsteken en wachten tot ze aangeduid worden.
Groep 2: zijn de mensen die zich op het hoogste niveau bevinden. Zij zitten in de binnenste cirkel en kunnen gewoon deelnemen aan het gesprek en hebben hapjes en drankjes binnen handbereik.
 - Maak samen met je kring een collage van krantenknipsels die handelen over sociale status en sociale uitsluiting.

3 // Kolossenzen 1:1-24

Bijbelgedeelte

3¹Van Paulus, door Gods wil apostel van Christus Jezus, en van onze broeder Timoteüs. ²Aan de heiligen in Kolosse, gelovige broeders en zusters die één zijn in Christus. Genade zij u en vrede van God, onze Vader. ³In al onze gebeden danken wij God, de Vader van onze Heer Jezus Christus, voor u, ⁴want we hebben gehoord dat u in Christus Jezus gelooft en alle heiligen liefhebt, ⁵omdat u hoopt op wat in de hemel voor u gereedligt. Daarover hebt u gehoord toen aan u de waarheid verkondigd werd en het evangelie ⁶u bereikte. Overal in de wereld draagt het vrucht en groeit het, ook bij u, vanaf de dag dat u over Gods genade hoorde en de ware betekenis ervan begreep. ⁷Onze geliefde medewerker Epafras, die zich als trouw dienaar van Christus voor u inzet, heeft u daarin onderwezen. ⁸En hij heeft ons verteld over de liefde die de Geest in u opwekt.

⁹Daarom bidden wij onophoudelijk voor u, vanaf de dag dat we dat gehoord hebben. We vragen dat u Gods wil ten volle mag leren kennen door de wijsheid en het inzicht die zijn Geest u schenkt. ¹⁰Dan zult u leven zoals het past tegenover de Heer, hem volkomen welgevallig. U zult vrucht dragen door al het goede dat u doet, uw kennis van God zal groeien ¹¹en u zult door zijn luisterrijke macht de kracht ontvangen om alles vol te houden en alles te verdragen.

¹²Breng dus met vreugde dank aan de Vader. Hij stelt u in staat om te delen in de erfenis die alle heiligen wacht in het licht. ¹³Hij heeft ons gered uit de macht van de duisternis en ons overgebracht naar het rijk van zijn geliefde Zoon, ¹⁴die ons de verlossing heeft gebracht, de vergeving van onze zonden. ¹⁵Beeld van God, de onzichtbare, is hij, eerstgeborene van heel de schepping: ¹⁶in hem is alles geschapen, alles in de hemel en alles op aarde, het zichtbare en het onzichtbare, vorsten en heersers, machten en krachten, alles is door hem en voor hem geschapen. ¹⁷Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem. ¹⁸Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk. Oorsprong is hij, eerstgeborene van de doden, om in alles de eerste te zijn: ¹⁹in hem heeft heel de volheid willen wonen ²⁰en door hem en voor hem alles met zich willen verzoenen, alles op aarde en alles in de hemel, door vrede te brengen met zijn bloed aan het kruis.

²¹Eerst was u van hem vervreemd en was u hem in al het kwaad dat u deed vijandig gezind, ²²maar nu heeft hij u door de dood van zijn aardse lichaam met zich verzoend om u heilig, zuiver en onberispelijk bij zich te brengen. ²³Maar dan moet u blijven geloven, onwrikbaar gegrondvest zijn in de hoop die het evangelie brengt, het evangelie dat u gehoord hebt en dat aan alle schepselen onder de hemel verkondigd is, en waarvan ik, Paulus, de dienaar ben geworden. ¹⁵Bovendien gelastte de koning van Egypte de Hebreeuwse vroedvrouwen, Sifra en Pua geheten, het volgende: ¹⁶'Als u de Hebreeuwse vrouwen bij de bevalling helpt, let dan goed op het geslacht van het kind. Als het een jongen is, moet u hem doden; is het een meisje, dan mag ze blijven leven.' ¹⁷Maar de vroedvrouwen hadden ontzag voor God en deden niet wat de koning van Egypte hun had opgedragen: ze lieten de jongetjes in leven.

¹⁸Daarom ontbood de koning de vroedvrouwen. ‘Wat heeft dit te betekenen?’ vroeg hij hun. ‘Waarom laat u de jongens in leven?’ ¹⁹De vroedvrouwen antwoordden de farao: ‘De Hebreeuwse vrouwen zijn anders dan de Egyptische: ze zijn zo sterk dat ze hun kind al gebaar hebben voordat de vroedvrouw er is.’ ²⁰God zegende het werk van de vroedvrouwen, zodat het volk zich sterk uitbreidde. ²¹En omdat de vroedvrouwen ontzag voor God hadden, schonk Hij ook aan hen nakomelingen.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

In Kolossenzen wordt Christus' positie als begin van de schepping, instandhouder van het universum en einddoel van de werkelijkheid poëtisch weergegeven. De tekst geeft aan hoe nadenken over het universum niet los te weken valt van nadenken over Christus zonder compleet aan zin in te boeten. Zonder Christus is de kosmos een gefragmenteerde chaos, in Hem wordt het een zinvolle creatie.

Kerngedachte/ centrale boodschap

Christus' werk is gericht op een herstel van de gehele schepping: Hij staat zelf aan het begin van alles, maar alles is er ook op gericht terug onder zijn koninkrijk te komen. Hij is degene die de werkelijkheid betekenis geeft.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

1. Bekijk [dit filmpje](#). Het is een uitstekende introductie op de brief en duidt hoe de thema's die in het eerste hoofdstuk worden aangedragen als leidmotief door de rest van de brief gewezen zijn.
2. Wie is Christus? Hoe wordt er over Hem gesproken, wat wordt er over Hem gezegd in onze populaire cultuur, onze (aanbiddings)liederen, ...? Je kan deze vraag letterlijk aanbrengen door een aantal liederen uit Opwekking, Liedboek, Johannes de Heer, Hillsong, ... eens samen te doorgraven op hun beeld van Jezus.

Lezen

1. Duid alle voorzetsels aan. Als werkvorm kan je ze ook uit de tekst weglaten en door de kringleden laten invullen. Bij de interpretatie kan je dan de verschillen naast de tekst leggen en kijken of de verwachting van de betekenis van de tekst strookt met wat er staat. Dit kan helpen om dit gedeelte aandachtiger te lezen.
2. Breng een structuur aan in de tekst. Welke delen vormen kleinere eenheden binnen de tekst?
3. Ga de tijdsaanduidingen in de tekst na, zowel door de werkwoordstijden als door woorden die naar een tijdstip verwijzen.
4. Leg de [tekst](#) van het lied '[Alles draait om Hem](#)' naast de Bijbeltekst. Heeft de auteur goed gelezen? Beargumenteer vanuit de Bijbeltekst.

Begrijpen

1. Wat wordt in dit gedeelte over Christus gezegd? Kom hier terug op al die voorzetsels.
2. Wat betekent het dat Christus het beeld is van (de onzichtbare) God?
3. Er wordt twee keer gesproken over Christus als eerstgeborene. Wat wordt hiermee bedoeld?
4. Wat zegt dit stuk over de reikwijdte van het evangelie?
5. Geeft de toon van de muziek, de stijl goed de Bijbeltekst weer? Beargumenteer vanuit de Bijbeltekst.

Toepassen

1. Bij de inwijding van de Vrije Universiteit Amsterdam zei Abraham Kuiper: "In de totale spanne van een mensenleven is er geen vierkante centimeter waarvan Christus, Die majestueus boven alles staat, zegt: "Dat is van mij!" In dit gedeelte wordt ook vermeld dat alles in Christus is. Ga na, desnoods aan de hand van je agenda, wat je grootste tijdsbestedingen zijn.
2. Wat zou het voor deze tijdsbestedingen inhouden dat ze van Christus zijn?
3. Wat zou het voor je studiedomein betekenen dat het van Christus is?
4. Stel een liturgie of aanbidding samen die recht doet - in gesproken woord, lied, beeld, hoe dan ook - aan wat in deze passage over Christus gezegd wordt.
5. Gebruik vers 15 tot 20 voor een lectio divina.
6. Leg de [tekst](#) van het lied '[Alles draait om Hem](#)' naast de Bijbeltekst. Zing samen dit lied van SoulWorship.

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo¹⁴

Auteur

De brief aan Kolosse is waarschijnlijk geschreven door Paulus zelf of gedictieerd aan een scribent. ¹⁵Omdat de datering van de brief gewoonlijk tijdens Paulus' leven is en toeschrijvingen niet vaak gebeurden aan een nog levend persoon, lijkt zelfs een directe leerling van Paulus een onwaarschijnlijk alternatief. In het verloop van deze studie gaan we uit van Paulus als auteur.

Doelgroep & doel

Kolosse was een minder belangrijke, kleinere stad. In 61 werd ze getroffen door een aardbeving die grote delen van de stad vernietigde. Gewoonlijk wordt de brief al voor die tijd gedateerd.

De jonge christengemeente in Kolosse, allicht gesticht door een discipel van Paulus, stond onder invloed van Joods-Grieks mysticisme, Griekse filosofie en de intensiteit waarmee religie in de regio vaak werd beleefd. Hoewel het te vroeg is om van gnostische systemen te spreken, kan het zijn dat gnostisch gedachtegoed wel wat school begon te maken. We zien de schrijver reageren op wetticisme, ascetisme, extatische religiebeleving en sofisme. Het lijkt erop dat die problematieken niet zozeer aanwezig waren in de gemeente, maar dat de schrijver een preventieve onderbouwing van het geloof van de Kolossenzen op het oog heeft. Tenslotte gaat de brief ook in op de praktische effecten van het christendom in het dagelijkse leven.

Lezen: achtergrondinfo

Hymne

Vers 15-20 wordt vanwege de cadans door de meeste commentatoren gezien als een citaat uit een bekende hymne die gebruikt werd in de gemeente.¹⁶ Paulus gebruikt bekende woorden, misschien om deze gemeente die hem niet uit eerste hand kent - Epafras zou hebben ingestaan voor de zending in Kolosse - te tonen dat ze vertrekken op dezelfde geloofsgrond. Daarmee verleent hij zich als dienaar van deze Christus bovendien ook autoriteit om hen met de rest van zijn brief iets aan te leren.¹⁷

Voltooid tegenwoordige tijd

Merk op dat dit gedeelte, wanneer het over verzoening en verkondiging van het evangelie gaat, stelt dat die al gebeurd zijn. Je bent nu verzoend, het evangelie is nu aan alle schepselen verkondigd.

¹⁴ C. Keener, *The IVP Bible Background Commentary. New Testament*, Downers Grove: Intervarsity Press (1993), p. 568-569. (hierna: BBC)

¹⁵ "Gedictieerd" kan hier een groot woord zijn. Een scribent kon zijn eigen verwoording kiezen van de boodschap die de afzender wenste te communiceren. IVP New Testament Commentary Series via <https://www.biblegateway.com/resources/ivp-nt/Author>

¹⁶ Al valt het niet volledig te bewijzen, noch te ontkennen. BBC, p. 572.

¹⁷ <https://www.biblegateway.com/resources/ivp-nt/Foundation-Faith-Gods-Grace>

Begrijpen: achtergrondinfo

Beeld

De zinsnede dat Christus het beeld is van de onzichtbare God, evoceert een gelijkaardige zin in de scheppingsmythe: de mens als geschapen naar het beeld van God. Daardoor wordt Christus hier ook als de perfecte mens naar voor geschoven, de zgn. tweede Adam. In “het beeld van God zijn” zit de idee van het representeren van zijn karakter en vooral van zijn heerschappij naar en over de rest van de schepping. De menselijke reflectie van Gods beeld was vervormd - en in die zin was God met een hyperbool ook onzichtbaar in de mens - maar Christus vormt Gods volkomen beeld.¹⁸

Eerstgeborene

Dat Christus de eerstgeborene is, is geen fysieke aanspraak, Hij is niet het eerste partje van de schepping. Het gaat om de culturele positie van de eerstgeborene: die is namelijk erfgenaam. Als erfgenaam van God, komt Christus het gehele universum toe. Door het tweemaal gebruiken van het woord “eerstgeborene” wordt bovendien onze aandacht getrokken naar de schepping en de nieuwe schepping. Christus als eerste uit de doden is de aanvang van de herstelde schepping.¹⁹

Vorsten, heersers, machten, krachten

De bedoeling van dit gedeelte is niet om een oplijsting of hiërarchie te maken van spirituele wezens, slechts om te benadrukken dat er werkelijk niets buiten Christus' domein valt.

Hoofd

Ook dit woord kan naar autoriteit verwijzen, of naar oorsprong.²⁰

Is verkondigd aan heel de schepping

Het herstel dat Christus brengt is niet alleen die van de relatie tussen God en mens, maar tussen God en het geheel van de schepping. Er is dus voor heel de schepping ook effect van dat herstel.²¹

Paulus wil hiermee mogelijk ook vermijden dat er valse leer rond nog verborgen kennis zou ontstaan - een idee fixe van de latere gnostiek. Hij stelt dat alles wat er te openbaren valt, al geopenbaard is, dat het bijgevolg voor alles en iedereen vrij toegankelijk is, niet voor een happy few.

Toepassen: achtergrondinfo

Christus is heer van alles

Bedenk dat dit niet gewoon betekent dat je nadenkt over hoe een christen in bv. zijn studiedomein staat, maar wat het betekent om het geheel van het studiedomein onder Christus' heerschappij te stellen. Welk einddoel houdt dat in voor dat studiedomein?

¹⁸ H. Peskett - V. Ramachandra, *The message of Mission*, Nottingham: Inter-Varsity Press (2003), p. 19-20. (hierna: MOM)

¹⁹ MOM, p. 20, 23-24.

²⁰ BBC, p. 573.

²¹ N.T. Wright, *Colossians and Philemon*, Cambridge, Grand Rapids: William B. Eerdmans (1986), p. 85.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel? Ga even na:

1. Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van Kolossenzen 1:12-23? Strookt je kringopzet daarmee?
2. Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema? Komt het doel van herstel naar voor in je kring?
3. Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' en zie je hierin een lijn?
4. Heb je de achtergrondinfo doorworsteld? Wees ervan bewust dat je die niet allemaal nodig zal hebben op een kringavond, selecteer wat je nodig hebt voor je kringopzet.

Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie.

4 // Klaagliederen 1

Bijbelgedeelte

1¹Ach, hoe eenzaam zit zij neer, de eens zo levendige stad.

Een weduwe is ze geworden, zij die groot was onder de volken,
de vorstin van de gewesten is tot slavernij vervallen.

²Heel de nacht weent zij, haar wangen zijn nat van tranen.

Er is niemand die haar troost, niemand van haar vele minnaars;
geen vriend bleef haar trouw, allen zijn haar vijandig gezind.

³Juda is verbannen na een tijd van nood en zware onderdrukking;
zij zit neer te midden van de volken, maar vindt geen rust:
haar vervolgers belagen haar, drijven haar in het nauw.

⁴De wegen naar Sion treuren, er zijn geen feestgangers meer.
Haar poorten liggen verlaten, haar priesters zuchten,
haar meisjes zijn bedroefd. En zijzelf: bitter is haar lot.

⁵Haar vijanden zijn heer en meester, zo zeker van zichzelf.
De HEER heeft haar dit aangedaan om haar vele overtredingen.

Haar kinderen zijn gevangen weggevoerd, voor de vijand uit.

⁶Sion heeft al haar glans verloren.

Haar leiders zijn als herten die geen weidegrond meer vinden.

Ze zijn gevlucht, van al hun kracht beroofd, voor hun vervolgers uit.

⁷Jeruzalem denkt ten tijde van haar nood en haar zwervend bestaan
aan alle kostbaarheden die zij vanouds bezat.

Toen haar volk in handen van de vijand viel, schoot niemand haar te hulp;
de vijanden die haar zagen, lachten om haar ondergang.

⁸Haar zware zonden maakten Jeruzalem tot een voorwerp van spot;
wie haar eerden, verachten haar, nu ze haar naaktheid zien.

En zij, zij kreunt en zucht en wendt zich af.

⁹Haar onreinheid kleeft aan de zoom van haar kleet. Dit einde had ze niet voorzien.

Ontstellend diep is zij gezonken, er is niemand die haar troost.

- HEER, zie toch mijn nood, zie hoe de vijand zich verheft.

¹⁰De vijand heeft zijn hand naar haar kostbaarheden uitgestrekt.

Zij moet aanzien hoe het heiligdom betreden wordt door vreemde volken,
aan wie u de toegang tot de gemeenschap had ontzegd.

¹¹Alle inwoners zuchten en steunen, op zoek naar wat brood,
ze ruilen hun kostbaarheden voor voedsel, om weer levenskracht te krijgen.

- HEER, zie mij, merk toch op hoezeer ik word veracht.

¹²Jullie die hier voorbijgaan, raakt het jullie niet? Merk toch op en zie:

is er leed als het leed dat mij wordt aangedaan,

dat de HEER op de dag van zijn toorn over mij heeft uitgestort?
¹³Hij liet uit de hoogte vuur neerdalen, dat in mijn gebeente brandt.
Hij spande een valstrik voor mij, hij deed mij terugdeinzen.
Hij verwoestte mijn leven en maakte me ziek, dag na dag.
¹⁴Hij heeft mijn overtredingen gebundeld en ze vastgemaakt als een juk;
ze drukken zwaar op mijn nek, mijn kracht is gebroken.
De Heer heeft mij uitgeleverd aan hen bij wie ik weerloos ben.
¹⁵De Heer heeft de machthebbers in mijn midden verworpen,
hij heeft het tijdstip bepaald om mijn jongemannen te breken.
De Heer heeft vrouwe Juda in de wijnpers vertrapt.
¹⁶Hierom ween ik, hierom baden mijn ogen in tranen.
Oneindig ver weg is mijn trooster, die mij levenskracht geeft.
Mijn kinderen zijn verbrijzeld, want groot was de overmacht van de vijand.
¹⁷Sion strekt haar handen uit, maar er is niemand die haar troost.
De HEER heeft de vijanden rondom tegen Jakob opgeroepen;
zij bejegenen Jeruzalem alsof ze onrein is.
¹⁸De HEER staat in zijn recht: ik trotseerde zijn bevel.
Luister toch, volken, en zie hoe ik lijd:
mijn meisjes en mijn jongemannen zijn gevangen weggevoerd.
¹⁹Ik riep om mijn minnaars, maar zij lieten mij in de steek.
Mijn priesters en oudsten zijn in de stad omgekomen,
zoekend naar voedsel om in leven te blijven.
²⁰HEER, zie mijn ellende: mijn ingewanden staan in brand,
mijn hart wordt verscheurd, omdat ik zo opstandig ben geweest.
Buiten berooft het zwaard mij van mijn kinderen, binnen heerst de dood.
²¹Hoor toch hoe ik zucht, er is niemand die mij troost.
Al mijn vijanden hoorden van mijn rampspoed en juichten uw daden toe:
de dag die u had bepaald, brak aan. - Laat hen nu delen in mijn lot!
²²Neem hun verdorvenheid in ogeschouw, en doe met hen
wat u met mij gedaan hebt vanwege al mijn overtredingen.
Talrijk zijn mijn verzuchtingen, en mijn hart is ziek.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

Het thema van dit jaar is 'Herstel!'. Deze tekst uit Klaagliederen past daar perfect bij. Klaagliederen 1 gaat over de verbanning van Jeruzalem naar Babylon, waarbij Jeruzalem vergeleken wordt met een vrouw die pijn lijdt door al het verlies. Waar blijft het herstel voor Jeruzalem? En hoe zit het met het verlies vandaag de dag van mensen in oorlogssituaties? Op welke manier kan er herstel bereikt worden?

Kerngedachte/ centrale boodschap

Bij groot verlies, ook als groep door een oorlog, is het goed de klacht, de emotie kenbaar te maken aan God. In het erkennen van de situatie zit het begin van Gods herstel.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

(zie: www.jointhebibleproject.com)

1. Om alles beter te begrijpen, is het nuttig om deze filmpjes van de Read Scripture-serie te bekijken, zodat je een opfrissing krijgt van de context van deze tekst:
2. [Video 1](#): een samenvatting van het boek Koningen
3. [Video 2](#): een samenvatting van het boek Klaagliederen
4. Wat voor tekst is het boek Klaagliederen?
5. Welke invloed heeft dit genre op hoe we het lezen?
6. Welke lezers had de auteur voor ogen?
7. Waar in het grotere narratief van de verbanning hoort dit gedeelte thuis? Wat gaat er net vooraf aan dit deel? Wat volgt erop?

Lezen

1. In de inleiding van deze bundel vind je een lijst met algemene observatievragen (zie 'OIA-methode'). Druk Klaagliederen 1 af en bestudeer de tekst adhv die vragen. Maak notities. Let extra op woorden die te maken hebben met emotie.
2. Wie is er aan het woord in deze tekst?
3. Deze tekst heeft 2 duidelijke delen. Een deel wordt door een verteller verwoord, de andere door vrouw Jeruzalem. Beide delen lijken met elkaar verweven.
 - Druk deel 1 af (t/m vers 10), geef die aan de helft van de groep
 - Druk deel 2 af (vers 11 t/m 22), geef die aan de andere helft van de groep
4. Laat beide groepen hun eigen tekst analyseren volgens de OIA-methode. Laat groep 1 vertellen, laat daarna groep 2 gelijkenissen/verschillen aanhalen.
5. Een inleefoefening kan helpen om de tekst aandachtig te lezen. Dit gedeelte lijkt wel wat op een theaterscène. De verteller (het koor) geeft uitleg, de vrouw zit op de grond en jammert om haar verlies. Wie zal haar troosten? Laat de groep kennis maken met de zwaarte van deze tekst door die voor te dragen. Een deel leest samen voor als verteller, een persoon als de verdrietige vrouw.
6. Wie worden er aangesproken in dit gedeelte?

Begrijpen

1. Waarom klaagt Jeruzalem? Waarom wordt ze gestraft?
2. Wanneer vond de verbanning plaats?
3. Welk beeld schetst de dichter van Jeruzalem voor de val?
4. Welk beeld schetst de dichter van het huidige Jeruzalem?
5. Welke verschillende emoties zie je terugkomen in de tekst?
6. Wat hoopt de dichter te bereiken? (Zie je ergens vragen of een blik op de toekomst terugkomen?)
7. Is er nog hoop af te leiden uit dit gedeelte? Denk hierbij ook aan het einde van 2 Koningen (zie achtergrondinfo).

Toepassen

1. Bekijk de foto van dit beeld van George Minne. Wat zie je? Welke emoties haal je eruit? Welke emoties link je aan het gedicht van Klaagliederen 1?

2. Je kan deze vergelijkingsoefening ook doen met bv. onderstaand nummer. Op welke manier worden emoties geuit? Welke komen overeen met Klaagliederen, welke zijn anders? Lied: [Oh God, where are you now?](#) - Sufjan Stevens
3. Welke oorlogen zijn nu bezig in de wereld? Hoe kan je dit stuk doortrekken naar vandaag?
4. Welke verantwoordelijkheid hebben we bij deze gebeurtenissen? Hoe kunnen wij aandacht vestigen op problematische omstandigheden?
5. Waar is God in Klaagliederen 1? Waar is God vandaag? Waarom laat God bv. oorlogen toe?
6. Er wordt hier benoemd wat er misgaat. Mogen we klagen naar God toe?
7. Waar kan klagen nuttig voor zijn, waar kan het helpen bij herstel?
8. Is er plaats voor rouw tijdens de eredienst?
9. Welke plaats kan rouw nemen tijdens de eredienst?

10. Kijk eens naar de verschillende opleidingen in je kring. Zijn er ‘hulpverleners’, ‘sociaal werkers’, ‘psychologen’, enz. Hoe lezen zij deze tekst? Wat spreekt hen aan? Wat willen zij hiermee?
11. Als ballingschap en terugkeer uit ballingschap een groot bijbels thema is en als we Gods plan ook kunnen lezen als een werken naar het ultieme terugkeren uit ballingschap - waaraan wij mogen meewerken -, wat moeten we hier dan mee? In het licht van ons eigen leven, in het licht van de vluchtelingencrisis, in het licht van voortdurende oorlogen?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Auteur

Het is algemeen aanvaard dat het boek Klaagliederen door Jeremia is geschreven. In dit gedichtenboek wordt daar echter niets over gezegd.

Doelgroep

Israël, met name in de situatie van onmacht, het verlies van onafhankelijkheid.

Bij uitbreiding zou je kunnen stellen dat mensen in oorlogssituaties of onderdrukking in het algemeen tot het beoogde publiek van dit boek horen.

Centrale thema's Bijbelboek

- De val van Jeruzalem
- Verbanning en slavernij: God bevrijdde Israël uit Egypte, maar nu gaan ze naar Babylon om opnieuw als slaven te leven.
- Rouw: wanhoop en verdriet bij groot verlies
- Hoop en vertrouwen

Structuur Bijbelboek + plaats passage daarin

- Klaagliederen is een boek bestaande uit 5 gedichten. De eerste vier hiervan zijn in de vorm van een acrostichon geschreven.
- Alfabetisch acrostichon: een gedicht waarvan de eerste letter van elke vers uit het alfabet komt. 22 verzen - 22 letters uit het Hebreeuwse alfabet. Hoewel de thematiek van de Klaagliederen zwaar is, wordt het ambacht van het dichten niet uit het oog verloren, de pijn wordt in een mooie tekst uitgedrukt.
- Inhoud: In hoofdstuk 1 laat de profeet zijn gedachten dwalen over het vele leed dat de stad overkomen is, terwijl de stad nu zit 'als een eenzame weduwe, die alleen gezeten weent.' In hoofdstuk 2 worden deze verwoestingen beschreven in verband met de nationale zonden die eraan ten grondslag liggen. Hoofdstuk 3 spreekt over de hoop voor het volk van God. De kastijding is gericht op hun herstel, een betere dageraad ligt in het verschiet. Hoofdstuk 4 betreurt de verwoestingen die over stad en tempel gekomen zijn, maar voert dit alleen op de zonden van het volk terug. Hoofdstuk 5 is een gebed dat Sions bestraffing mag worden weggenomen in de bekering en het herstel van het volk.

Lezen: achtergrondinfo

Zoals in de werkvormen en vragen naar voor komt, zijn er in dit gedeelte verschillende stemmen aan het woord. Een vertelstem en Jeruzalem/Sion zelf.

Begrijpen: achtergrondinfo

Chronologie

De verbanning van Juda was al een tiental jaar bezig toen de tempel en de stad zelf verwoest werden. Onze tekst gaat over deze laatste gebeurtenis, uit 587 v.Ch.

In 2 Kon 24 en 25 krijg je een beter beeld van de context rond de val van Jeruzalem. Ondanks alle wanhoop, eindigt het boek Koningen met het verhaal van de laatste koning die gratie krijgt en aan de koninklijke tafel mag eten. Zien we hier een sprankje hoop dat God Israël niet heeft verlaten?

Video

[Verbanning in de Bijbel](#). Wat is verbanning? Je kan dit zelf bekijken of aan de hele groep tonen. Zo zie je ook dat ballingschap en terugkeer uit ballingschap een thema is dat doorheen heel de Bijbel loopt en ons het grote verhaal beter doet begrijpen.

Toepassen: achtergrondinfo

Dit gedicht gaat over rouw bij verlies en wanhoop. Het is echter aangewezen om de groep te helpen zich te richten op rouw bij een groep, volk, land, enz. We hebben vaak de neiging om elke Bijbeltekst te lezen als een tekst die voor ons persoonlijk geschreven is. De doelgroep hier is echter het volk Israël. Laten we daarom als groep denken, ondanks de individualistische maatschappij waarin we leven.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel? Ga even na:

1. Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van Klaagliederen 1? Strookt je kringopzet daarmee?
2. Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema? Hoe leidt deze tekst naar een begrip van het herstel dat God biedt en komt dat terug in de kring?
3. Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen ‘lezen’, ‘begrijpen’ en ‘toepassen’ en zie je hierin een lijn?
4. Heb je de achtergrondinfo doorworsteld? Wees ervan bewust dat je die niet allemaal nodig zal hebben op een kringavond, selecteer wat je nodig hebt voor je kringopzet.
5. Bekijk de verschillende werkvormen die worden aangeboden (gedicht voordragen, filmpje, lied, enz). Wat gebruik je en wat niet? Wat zal jouw kring het meeste helpen om tot doordachte en doorleefde toepassing te komen?

Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om ‘lezen’, ‘begrijpen’ en ‘toepassen’ als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie.

5 // Koningen 18:1-19:18

Bijbelgedeelte

18

¹Voor er drie jaren verstreken waren, richtte de HEER zich opnieuw tot Elja, met de woorden: ‘Ga je opwachting maken bij Achab. Ik zal weer regen op de aarde laten vallen.’ ²Elja ging dus op weg naar de koning. Intussen was de hongersnood in Samarija zo groot geworden, ³dat Achab zijn hofmeester Obadja ontboden had. Deze Obadja had groot ontzag voor de HEER. ⁴Toen koningin Izebel de profeten van de HEER liet uitroeien, had Obadja honderd van hen in twee groepen van vijftig in grotten verborgen en hen daar van voedsel en drinkwater voorzien. ⁵Achab zei tegen Obadja: ‘Ga alle bronnen en rivieren in het land langs. Misschien is er ergens gras te vinden, zodat we onze paarden en muilieren in leven kunnen houden en het vee niet hoeven af te maken.’ ⁶Ze namen ieder een deel van het land voor hun rekening: Achab ging de ene kant uit, alleen, en Obadja de andere kant, ook alleen.

⁷Onderweg kwam Obadja Elja tegen. Toen hij hem herkende, boog hij diep voorover en vroeg: ‘Bent u het, Elja, mijn heer?’ ⁸‘Jazeker,’ antwoordde Elja. ‘Ga uw meester zeggen dat Elja eraan komt.’ ⁹Maar Obadja protesteerde: ‘Dat zou mijn dood zijn! Wat heb ik misdaan, heer, dat u mij aan Achabs genade wilt overleveren?’ ¹⁰Zo waar de HEER, uw God, leeft, er is geen volk of koninkrijk waar mijn meester niet naar u heeft laten zoeken. En als ze zeiden dat u daar niet was, dan liet hij dat volk of dat koninkrijk zweren dat ze u niet konden vinden. ¹¹En nu wilt u dat ik mijn meester ga zeggen dat u eraan komt? ¹²Zodra ik van u wegga komt er natuurlijk een geest van de HEER die u meevoert naar ik weet niet waar, en als ik dan tegen Achab zeg dat u er bent en hij kan u niet vinden, dan zal hij me vermoorden. Vanaf mijn vroegste jeugd heb ik een groot ontzag voor de HEER. ¹³Hebben ze u nooit verteld, heer, wat ik gedaan heb toen Izebel de profeten van de HEER liet uitmoorden? Dat ik honderd van hen een schuilplaats heb geboden, vijftig in één grot en vijftig in een andere, en dat ik hen van voedsel en drinkwater heb voorzien? ¹⁴En nu wilt u dat ik mijn meester ga zeggen dat u eraan komt? Hij zal me vermoorden!’ ¹⁵Maar Elja antwoordde: ‘Zo waar de HEER van de hemelse machten, in wiens dienst ik sta, leeft, vandaag zal ik bij Achab mijn opwachting maken.’

¹⁶Obadja zocht Achab op en vertelde hem dat Elja eraan kwam. Achab ging Elja tegemoet, ¹⁷en zodra hij hem in het oog kreeg riep hij uit: ‘Bent u het, Elja? U, die Israël in het ongeluk hebt gestort?’ ¹⁸Elja antwoordde: ‘Ik heb Israël niet in het ongeluk gestort, dat hebt u zelf gedaan, u en het koningshuis van uw vader, omdat u de geboden van de HEER naast u hebt neergelegd en de Baäls bent gaan vereren. ¹⁹Welnu, laat heel Israël naar mij toe komen, bij de Karmel. Laat alle vierhonderdvijftig profeten van Baäl bij me komen, en ook alle vierhonderd profeten van Asjera, die door Izebel aan het hof zijn opgenomen.’ ²⁰Achab stuurde boden naar alle stammen van Israël en liet ook alle profeten bij de Karmel bijeenkomen. ²¹Daar sprak Elja het volk als volgt toe: ‘Hoe lang blijft u nog op twee gedachten hinken? Als de HEER God is, volg hem dan; is Baäl het, volg dan hem.’ De Israëlieten zeiden niets. ²²Toen zei Elja: ‘Ik ben de enige profeet van de HEER die nog over is. De profeten van Baäl zijn met vierhonderdvijftig man. ²³Breng ons twee stieren. Zij mogen als eersten een stier uitkiezen. Laten ze die in stukken snijden en op een

brandstapel leggen, maar ze mogen het hout niet aansteken. Ik zal de andere stier gereedmaken en op een brandstapel leggen, maar ik zal het hout niet aansteken. ²⁴U moet de naam van uw god aanroepen, en ik zal de naam van de HEER aanroepen. De god die antwoordt met vuur, is de ware God.’ Heel het volk stemde met dit voorstel in.

²⁵‘Begint u maar, u bent met velen,’ zei Elja tegen de profeten van Baäl. ‘Kies maar een dier en maak het gereed voor het offer. Roep dan de naam van uw god aan, maar steek het hout niet in brand.’ ²⁶De profeten namen een van de twee beschikbare stieren en maakten die voor het offer gereed. De hele morgen lang riepen ze Baäl aan: ‘Baäl, geef ons antwoord!’ Maar het bleef stil en niemand gaf antwoord, hoe ze ook dansten en sprongen rond het altaar dat daar was opgericht. ²⁷Toen het middaguur aanbrak, begon Elja hen te honen: ‘Roep zo hard u kunt! Hij is toch een god? Hij heeft zeker iets anders te doen. Ik denk dat hij zich even moest afzonderen. Is hij soms op reis gegaan? Misschien slaapt hij, en moet u hem wekken!’ ²⁸De profeten riepen uit alle macht en brachten zichzelf, zoals hun gewoonte was, met zwaarden en lansen verwondingen toe tot het bloed over hun lijf stroomde. ²⁹In vervoering bleven ze schreeuwen, maar ook toen het middaguur allang voorbij was en het uur voor het graanoffer aanbrak, was er nog steeds geen enkele reactie gekomen: het bleef stil, niemand gaf antwoord.

³⁰Elja zei tegen de Israëlieten dat ze naar hem toe moesten komen. Toen ze bij hem waren komen staan, bouwde hij het verwoeste altaar van de HEER weer op. ³¹Hij nam twaalf stenen, evenveel als het aantal stammen van Israël, de nakomelingen van de zonen van Jakob, tot wie de HEER had gezegd: ‘Israël is je nieuwe naam.’ ³²Met die twaalf stenen maakte hij een altaar ter ere van de HEER, en daaromheen liet hij een geul graven met een lengte van tweehonderd el. ³³Hij stapelde het brandhout op, sneed de stier in stukken en legde die op de brandstapel. ³⁴Toen zei hij: ‘Vul vier kruiken met water en giet die over het offer en het brandhout uit.’ Toen dat gebeurd was, liet hij het nog een tweede en een derde keer doen. ³⁵Het water liep over het altaar heen en de geul eromheen kwam vol water te staan. ³⁶Toen het uur voor het graanoffer was aangebroken, trad de profeet Elja op het altaar toe en zei: ‘HEER, God van Abraham, Isaak en Israël, vandaag zal blijken dat u in Israël God bent, en dat ik u dien en dit alles in uw opdracht gedaan heb. ³⁷Geef mij antwoord, HEER, geef antwoord. Dan zal dit volk beseffen dat u, HEER, God bent en dat u het bent die hen tot inkeer brengt.’ ³⁸Het vuur van de HEER sloeg in en verteerde het brandoffer met brandhout, stenen, as en al; zelfs het water in de geul likte het op. ³⁹Alle Israëlieten zagen het, en allen vielen op hun knieën en riepen: ‘De HEER is God, de HEER is God!’

⁴⁰Toen zei Elja tegen hen: ‘Grijp de profeten van Baäl; laat niet één van hen ontkomen!’ De profeten werden gevangengenomen, en Elja liet hen afdalen naar het dal van de Kison, waar hij hen ter dood liet brengen. ⁴¹Tegen Achab zei Elja: ‘Ga nu wat eten en drinken, ik hoor het geruis van de stortregen al.’ ⁴²Achab ging iets eten en drinken en Elja ging naar de top van de Karmel. Daar ging hij gehurkt op de grond zitten, met zijn gezicht tussen zijn knieën. ⁴³Zijn knecht droeg hij op: ‘Ga jij eens kijken, de kant van de zee uit.’ De knecht ging kijken, maar toen hij terugkwam zei hij: ‘Er is niets te zien.’ Zeven keer stuurde Elja hem terug, ⁴⁴en toen de knecht voor de zevende keer was gaan kijken zei hij: ‘Er komt een klein wolkje uit zee opzetten, niet groter dan een handpalm.’ Daarop zei Elja: ‘Ga snel naar Achab en zeg hem dat hij zijn wagen moet inspannen en vertrekken, anders zal de regen hem de weg afsnijden.’ ⁴⁵In minder dan geen tijd werd de hemel verduisterd door

wolken, stak de wind op en barstte er een enorme regenbui los. Achab reed in de richting van Jizreël. ⁴⁶Elja werd door de hand van de HEER gegrepen. Hij schortte zijn lendendoek op en rende voor Achab uit, helemaal tot Jizreël.

19¹Achab vertelde Izebel alles wat Elja had gedaan, ook dat hij alle profeten ter dood had gebracht. ²Toen liet Izebel Elja de volgende boodschap overbrengen: ‘De goden mogen met mij doen wat ze willen als u morgen om deze tijd niet hetzelfde lot ondergaat als zij.’ ³Elja werd bang en vluchtte om zijn leven te redden. Bij Berseba in Juda aangekomen liet hij zijn knecht achter ⁴en zelf trok hij één dagreis ver de woestijn in. Daar ging hij onder een bremstruik zitten, verlangend naar de dood, en zei: ‘Het is genoeg geweest, HEER. Neem mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn voorouders.’ ⁵Hij viel onder de bremstruik in slaap, maar er kwam een engel, die hem aanraakte en zei: ‘Word wakker en eet wat.’ ⁶Elja keek op en ontdekte naast zijn hoofd een brood, in gloeiende kooltjes gebakken, en een kruik water. Nadat hij had gegeten en gedronken ging hij weer onder de struik liggen. ⁷Maar de engel van de HEER kwam terug, raakte hem opnieuw aan en zei: ‘Sta op en eet wat, anders is de reis te zwaar voor je.’ ⁸Elja stond op, en toen hij had gegeten en gedronken liep hij, gesterkt door dit voedsel, veertig dagen en veertig nachten door de woestijn, tot hij bij de Horeb kwam, de berg van God. ⁹Daar ging hij een grot binnen om er de nacht door te brengen.

Toen richtte de HEER zich tot hem met de woorden: ‘Elja, wat doe je hier?’ ¹⁰Elja antwoordde: ‘Ik heb me met volle overgave ingezet voor de HEER, de God van de hemelse machten, maar de Israëlieten hebben uw verbond met hen naast zich neergelegd, uw altaren verwoest en uw profeten gedood. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.’ ¹¹‘Kom naar buiten,’ zei de HEER, ‘en treed hier op de berg voor mij aan.’ En daar kwam de HEER voorbij. Er ging een grote, krachtige windvlaag voor de HEER uit, die de bergen spleet en de rotsen aan stukken sloeg, maar de HEER bevond zich niet in die windvlaag. Na de windvlaag kwam er een aardbeving, maar de HEER bevond zich niet in die aardbeving. ¹²Na de aardbeving was er vuur, maar de HEER bevond zich niet in dat vuur. Na het vuur klonk het gefluister van een zachte bries. ¹³Toen Elja dat hoorde, sloeg hij zijn mantel voor zijn gezicht. Hij kwam naar buiten en ging in de opening van de grot staan, en daar klonk een stem die tot hem sprak: ‘Elja, wat doe je hier?’ ¹⁴Elja antwoordde: ‘Ik heb me met volle overgave ingezet voor de HEER, de God van de hemelse machten, maar de Israëlieten hebben uw verbond met hen naast zich neergelegd, uw altaren verwoest en uw profeten gedood. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.’ ¹⁵De HEER zei tegen Elja: ‘Keer terug en ga naar de woestijn van Damascus. Daar aangekomen moet je Hazaël tot koning van Aram zalven. ¹⁶Jehu, de zoon van Nimsi, moet je zalven tot koning van Israël, en Elisa, de zoon van Safat, uit Abel-Mechola, moet je tot je eigen opvolger zalven. ¹⁷Wie ontkomt aan het zwaard van Hazaël, zal gedood worden door Jehu. En wie ontkomt aan het zwaard van Jehu, zal gedood worden door Elisa. ¹⁸Ik zal in Israël niet meer dan zeventuizend mensen in leven laten, alleen degenen die niet voor Baäl hebben geknield en hem niet hebben gekust.’

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

Samuels optreden op de Karmel doet Israël inzien dat God, God Almachtig is. Hierdoor herstelt hij de relatie tussen hen en God en herstelt hij Israël als natie ook. Daarenboven geeft deze tekst ook een inkijkje in de gebrokenheid van de mens (mn. Jesaja) en hoe zijn zelfbeeld hersteld moet worden.

Kerngedachte/ centrale boodschap

God laat het volk en Elia zien dat Hij God Almachtig is.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

Bekijk ter voorbereiding Bible Project '[Kings](#)'.

Ons gedeelte komt maar zeer kort aan bod, maar het stuk geeft een goede kadering voor heel het boek Koningen en legt goed uit wat een profeet is.

Lezen

1. Lees heel het stuk verschillende keren door. Het is een lang stuk, dus het duurt even om jezelf ermee vertrouwd te maken. Lees best ook wat er voor komt en wat er na komt.
2. Wat valt op? Wat roept vragen op?
3. Wie zijn de hoofdrolspelers? Beschrijf hun karakter (doorheen het verhaal).
4. Beschrijf het volk en de evolutie die ze doormaakt doorheen het verhaal.
5. Er zitten veel contrasten in het verhaal. Traceer deze. Traceer ook de herhalingen.
6. Er zitten veel natuurelementen in dit verhaal. Traceer ze.
7. Verdeel de rollen in dit gedeelte: Verteller, Elia, Obadja, het volk, de Heer, Achab en Izebel, Lees samen het stuk (verschillende keren) voor en zie wat je hierdoor opvalt. Bevraag gerust elkaars intonatiekeuzes.
8. Probeer hoofdthema's en kerngedachten uit de tekst te halen.

Begrijpen

1. Elia wil dat het volk kiest. Wat staat er op het spel?
2. Waarom richt Elia het verwoeste altaar van de Heer weer op? Wat (voor symboliek) zit hier achter?
3. Waarom was Elia terneergeslagen? Was dit terecht?
4. Wat hoopt God te bereiken bij Elia met heel de episode van de windvlaag, aardbeving, vuur en stilte? Is dit gelukt?
5. Waarom laat God Elia drie mensen zalven/aanstellen? Wat deed dit of moest dit doen met Elia?
6. Probeer het gedeelte in één zin samen te vatten. Toets je zin steeds aan de tekst. Laat de tekst dit toe?

Toepassen

1. Wat leer je uit dit stuk over God, over Gods karakter?
2. Herken je jezelf in één van de karakters? Wat moet je hiermee?
3. Wat leer je over aanbidding en over hoe God zich openbaart? Wat moet je hier mee als kring, Ichtusgroep?
4. Wat zou het in jouw leven betekenen om 'het altaar van de Heer te herstellen?'
5. Heeft God al ooit tegen jou gezegd 'Wat doe je hier?'
6. Wanneer riep jij voor het laatst 'De Heer is God, de Heer is God?'
7. De gebrokenheid van Elia komt in dit stuk ook aan bod. Zie je gebrokenheid bij jezelf, bij je kringleden, ...? Wat ga je hiermee doen? Wat ga je als kring hiermee doen? Zeker in het licht van 'de Heer is God, de Heer is God?'
8. Elia moet leren dat God hem gebruikt, maar dat God ook op manieren werkt die Elia niet ziet en ook door andere mensen. Heb je deze les ook al geleerd? Hoe heeft God dit aan jou duidelijk gemaakt?
9. Door het altaar te herstellen, door zijn optreden op de Karmel geeft Elia het volk haar identiteit als Gods volk weer terug. Doe als kring of ter voorbereiding eens een droomoefening. Hoe zou mijn land, mijn stad er uit zien als het volk zich zou keren tot God en erkennen 'de Heer is God, de Heer is God.'
10. Sommigen zouden Obadja als een lafaard bestempelen omdat hij in het verborgene de Heer dient en daden van verzet en rebellie organiseert. Elia is met zijn dienst en optreden zeer publiek. Bespreek deze en andere voorbeelden. Wanneer doe je wat Hoe is jouw/jullie dienst aan de Heer? Publiek of in het verborgene? Waarom?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Zoals reeds gezegd geeft de video van de Bible Project over Koningen een zeer goed overzicht en laat het ook zien hoe je dit gedeelte moet kaderen.

Lezen: achtergrondinfo

- In de vorige hoofdstukken lezen we dat Achab trouwt met Izebel, de dochter van koning Etbaäl uit Sidon. En dat hij de Baäl begint te dienen en zelfs een tempel voor hem opricht. Elia verbergt zich en God zorgt voor hem door raven de opdracht te geven hem te voeden. Ook woont hij bij een weduwe in Sidon en daar mag hij wonderen verrichten.
- Obadja is bang voor Achab. In de voorgaande hoofdstukken is er geen aanwijzing dat Achab uitzonderlijk wreed is, maar met zijn afgoderij overtreft hij wel de voorgaande koningen van Israël.
- Elia, noemt God 'de Heer van de hemelse machten'. Heel dit stuk gaat over het aantonen van Gods Almacht tegenover Baäls onmacht. Het uitblijven van regen is hier al een begin van.
- Elia nodigt hen uit naar de Karmel. Ook dit is intentioneel, vermits deze berg werd geassocieerd met Baäl. Hij vraagt ook of de priesters van Asjera komen die Izebel aan het hof heeft opgenomen. Er staat iets in de strekking van 'die eten aan haar tafel'. Het is frappant dat zij de weldoenster is, dat zij deze godsdienst en haar priesters steunt.
- In vers 22 zegt Elia dat hij de enige profeet is die nog overblijft. Tenzij de profeten die Obadja heeft verborgen sindsdien zijn omgekomen, klopt dit niet. We moeten dit eerder dan zien als retorische overdrijving. Elia wil een punt maken.
- Baäl wordt vaak afgebeeld met een bliksemschicht in zijn hand. Vuur uit de hemel of bliksem werd met hem geassocieerd.
- Elia beveelt om het altaar te overgieten tot het helemaal onder water staat. Dit kan een manier zijn om contrast te geven na jaren van droogte. Anderzijds is de Middellandse Zee niet ver weg van Karmel, dus misschien is het zout water. In beide gevallen, maakt hij het zichzelf een stuk moeilijker.
- Merk op (vers 38) dat het 'vuur van de Heer' komt, zonder een wolkje aan de lucht.
- Of Elia's opdracht om de priesters te doden - een motief in dit stuk - van God komt of niet, weten we niet. Maar het wordt niet geduid. Dit soort geweld is niet evident voor ons. Hier is veel over geschreven. Een boek dat dit soort geweld en andere moeilijke passages duidt, is 'God behaving badly'.
- Elia rende voor Achab uit. Dit betekent niet dat hij hem per se inhaalde of veel sneller liep dan Achab in zijn rijtuig. Neen, hij gaat hem voor als deel van het gevolg van de koning, als koninklijke heraut. Door de kracht van de Heer loopt hij als heraut voor Achab en verkondigt hij dat de loyaliteit van de koning veranderd is. In Hettitische teksten is het vaak de godheid die voor de koning uitloopt. Hier is Elia dus ook een vertegenwoordiger van God zelf.²²
- Elia loopt helemaal naar Berseba, helemaal naar het zuiden, quasi buiten de landsgrenzen. Geloof je nu ook dat de Heer slechts een regionaal god is, zonder macht in het buitenland?

²² Matthews, Victor Harold ; Chavalas, Mark W. ; Walton, John H.: *The IVP Bible Background Commentary : Old Testament*. electronic ed. Downers Grove, IL : InterVarsity Press, 2000

- Het ‘gefluister van een zachte bries’ doet geen recht aan het enigmatische Hebreeuws. Het is eerder ‘het geluid van de stilte’; implicerend dat God zijn glorie laat zien wanneer Hij in de stilte voorbij komt na al die grootse zaken.²³
- ‘Die hem niet hebben gekust’. Op een zwarte stèle van Salmanassar III zien we de Israëlitische koning Jehu de grond voor de Assyrische koning kussen. Dit was een gebruikelijke manier om onderwerping aan een godheid of koning te tonen.

Begrijpen: achtergrondinfo

De wedstrijd tussen Baäl en de Heer. Het gaat hier om het aantonen dat God niet slechts een lokale god was (bv. de berg waar Mozes de wet kreeg, de Horeb) of een aspectgod (slechts macht over een deelaspect van het leven), maar God Almachtig. De God die de elementen beheerst, wint. Vuur is in eerste instantie een aanwijzing van Gods aanwezigheid (cfr. brandende braamstruik). Daarenboven werd Baäl geassocieerd met bliksem. Dus de Heer laat Zijn macht en aanwezigheid zien zelfs op het ‘domein’ van Baäl. Het vuur vertegenwoordigt ook het aanvaarden van het offer. Brandoffers zoals deze worden vaak vergezeld van een vraag. Hier is de vraag duidelijk het ophouden van de droogte. Als beide groepen hiervoor hadden gebeden, dan had regen door beide goden gestuurd kunnen zijn. De wedstrijd hier gaat er om welke godheid antwoordt met vuur. De daaropvolgende regen kan dan toegewezen worden aan de juiste godheid. Zowel het antwoord met vuur als het zenden van regen zijn heel belangrijk in dit stuk.²⁴

Elia bouwde het verwoeste altaar van de Heer terug op en gebruikte hiervoor 12 stenen. Het verbond met de Heer, de identiteit van Israël als Gods volk, Israëls aanbedding, heel Israël stond op het spel. Deze daad is een heel geladen, een heel symbolische daad. Lees Jozua 4:6-8.

Wanneer het volk uitroept ‘de Heer is God’, dan erkennen ze Hem niet als een god onder velen, maar als God Almachtig.

God vraagt tot tweemaal toe aan Elia wat hij daar doet? Tot tweemaal toe geeft Elia zijn neerslachtige antwoord waarin duidelijk is dat hij zichzelf overschat en dat hij God onderschat of op z’n minst toch niet altijd ziet wat God doet.

Toepassen: achtergrondinfo

Hoe kan je als kringleider verantwoord de link leggen van observatie en interpretatie naar de toepassing voor ons vandaag?

Niet inzien dat God niet enkel via jou werkt (via jouw ‘soort’ christenen), dat Hij kan werken op manieren waar je nog nooit bij had stilgestaan kan leiden tot negativiteit, tot fanatisme, tot arrogantie. Dit stuk is een goede aanleiding om mensen te laten zien dat ze waardevol zijn en dat God hen individueel en als groep kan gebruiken, maar dat Hij ook op oneindig veel andere manieren bezig is door heel veel verschillende mensen.

²³ Carson, D. A.: *New Bible Commentary : 21st Century Edition*. 4th ed. Leicester, England; Downers Grove, Ill., USA : Inter-Varsity Press, 1994

²⁴ Matthews, Victor Harold ; Chavalas, Mark W. ; Walton, John H.: *The IVP Bible Background Commentary : Old Testament*. electronic ed. Downers Grove, IL : InterVarsity Press, 2000

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Dit is een heel lang gedeelte, hier moet je dus mee rekening houden in je eigen voorbereiding, maar ook bij je kring.

Je eigen voorbereiding

Begin op tijd. Beter dat je je eigen observaties voor dit stuk spreidt over meerdere dagen. Kom regelmatig eens terug en lees het stuk nog eens.

Voor je eigen kring

1. Je kan het stuk op voorhand doorsturen, zodat je kringleden het stuk al gelezen hebben (misschien zelfs hun observaties al mee hebben).
2. Je kan deze tekst spreiden over twee kringavonden.
3. Je kan de tekst in stukken knippen (vind logische gehelen) en verdeel je kring ook in groepjes. Die groepjes kunnen dan de verschillende stappen in groep doorlopen onder jouw leiding en jij kan alles samenbrengen.
4. Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel? Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van de Bijbeltekst en van je kringopzet? Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema? Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' en zie je hierin een lijn? Heb je de achtergrondinfo doorworstelt? Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie.

6 // Genesis 11:1-9

Bijbelgedeelte

11¹Ooit werd er op de hele aarde één enkele taal gesproken. ²Toen de mensen in oostelijke richting trokken, kwamen ze in Sinear bij een vlakte, en daar vestigden ze zich. ³Ze zeiden tegen elkaar: ‘Laten we van klei blokken vormen en die goed bakken in het vuur.’ De kleiblokken gebruikten ze als stenen, en aardpek als specie. ⁴Ze zeiden: ‘Laten we een stad bouwen met een toren die tot in de hemel reikt. Dat zal ons beroemd maken, en dan zullen we niet over de hele aarde verspreid raken.’ ⁵Maar toen daalde de HEER af om te kijken naar de stad en de toren die de mensen aan het bouwen waren. ⁶Dit is één volk en ze spreken allemaal een en dezelfde taal, dacht de HEER, en wat ze nu doen is nog maar het begin. Alles wat ze verder nog van plan zijn, ligt nu binnen hun bereik. ⁷Laten wij naar hen toe gaan en spraakverwarring onder hen teweegbrengen, zodat ze elkaar niet meer verstaan. ⁸De HEER verspreidde hen van daar over de hele aarde, en de bouw van de stad werd gestaakt. ⁹Zo komt het dat die stad Babel heet, want daar bracht de HEER verwarring - in de taal die op de hele aarde gesproken werd, en van daar verspreidde hij de mensen over de hele aarde.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

Na de zondeval gaat het van kwaad naar erger, met de eerste moord, de eerste polygame relatie. De mens doet wat slecht is in Gods ogen. De zondvloed komt om herstel te brengen, maar meteen daarna krijgen we opnieuw een reeks zonden, zoals de eerste dronkenschap, de eerste machthebber met het bouwen van de toren van Babel als hoogtepunt van het niet luisteren naar Gods opdracht om de aarde te bevolken en zich te verspreiden (Gen 1:28 9:1,7). God brengt herstel door verwarring te brengen.

Kerngedachte/ centrale boodschap

God wil koste wat kost dat mensen zich over de aarde verspreiden en voor de aarde zorgen. Hun eigenbelang mag hen daar niet in hinderen.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

1. Bekijk [deze video](#) van de Bible Project: Het stuk over de toren van Babel start op 6:18, maar het is verstandig om het hele stuk te bekijken. Dit filmpje geeft een overzichtelijke weergave van de structuur van het eerste deel van Genesis, de belangrijke thema's, personages en de plaats van het Bijbelgedeelte in het volledige boek.
2. Leg een groot blad in het midden en brainstorm rond 'Gods opdracht'. Geef niet te veel richtlijnen mee, maar als er vragen komen kan je duidelijk maken dat het niet enkel gaat om welke opdracht jij van God hebt gekregen, maar welke opdracht de mens van God heeft gekregen. Er mogen ook Bijbelgedeeltes toegevoegd worden.

Lezen

1. Duid de herhalingen en tegenstellingen aan in de tekst.
2. Lijst de acties van de verschillende personages op.
3. Welke redenen staan er in de tekst voor de opdracht om niet in één stad te blijven wonen?
4. Leg deze tekst naast Handelingen 2:1-11 en naast Openbaringen 21. Welke gelijkenissen en welke verschillen lees je?

Begrijpen

1. Maak een tekening van dit gebeuren. Dit mag concreet of abstract zijn. Laat vervolgens iedereen uitleg geven over z'n tekening. Welke vragen roept dit op over de tekst?
2. Waarom wil de mens zich niet verspreiden?
3. Waarom wil God dat er overal op aarde mensen wonen?
4. Babel betekent 'verwarring', omdat God daar verwarring brengt. Waarom brengt Hij die verwarring? Waarom mogen ze elkaar niet meer verstaan?
5. Kun je andere Bijbelverhalen bedenken waar God komt 'kijken' of 'naar ze toe gaat'? Vind je daarin gelijkenissen/verschillen met dit verhaal?

Toepassen

1. Schrijf op de tekening die je gemaakt hebt nu op wat voor jou een 'toren van Babel' zou kunnen zijn/worden? Het gaat hier om zaken die je ervan kunnen weerhouden om Gods opdracht te vervullen of zaken die er enkel en alleen om gaan om status te verwerven. Dit kan van alles zijn en hoeft niet noodzakelijk van nature slecht te zijn.
2. Probeer nu hetzelfde als de vorige opdracht te doen voor jouw Ichtusgroep. Wat houdt jullie als groep tegen om Gods opdracht uit te voeren en waar willen jullie status te verwerven om status te verwerven?
3. Wat is de opdracht die jij/jullie van God hebben gekregen? Gebruik eventueel de brainstorm van de inleiding om hierover een gesprek te starten.
4. De toren wordt niet afgemaakt omdat God verwarring sticht, zodat z'n volk terug z'n opdracht uitvoert. Welke ingreep denk je dat er bij jullie moet gebeuren om een stop te maken aan jullie metaforische toren van Babel?
5. De ziggorats of trappen werden gebouwd zodat de goden konden neerdalen om zegen te brengen in de stad. Hier brengt God echter iets heel anders. Wat ziet God als hij via een trap neerdaalt en kijk naar jou doen en laten? En naar dat van je groep?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Auteurschap en autoriteit van Genesis

Over het auteurschap van het boek Genesis (betekenis: oorsprong) is er geen eensgezindheid onder geleerden. Het Bijbelboek Genesis maakt deel uit van de Pentateuch waarvan het auteurschap door de traditie wordt toegekend aan Mozes. In de oudheid was echter niet zozeer het effectieve auteurschap van belang (er werden daarom doorgaans geen namen van de auteurs toegevoegd aan geschriften), maar wel het gezag of de autoriteit achter een geschrift. De joods-christelijke traditie kent dus een Mozaische autoriteit toe aan de Pentateuch. Daarmee benadrukte de traditie haar vertrouwen in deze geschriften als het Woord van God.

Doelpubliek en datering

De Hebreërs zijn het primaire doelpubliek voor het verhaal van Noach. De enige zekerheid die we hebben over de datering is dat de schriftelijke traditie (waaronder Gen. 11) in de Hebreeuwse taal actueel was in de periode van de 10e eeuw v.Chr. tot de 4e eeuw v.Chr. Het verhaal is daarom geschreven vanuit de conceptuele wereld van de Hebreërs uit deze tijdsperiode.

Centrale thema's en het theologische kader

Het verhaal van de toren van Babel kadert binnen Gen. 1-11 waarin de verbondsrelatie tussen Yahweh en de mens centraal staat. De mens kreeg een scheppings- en cultuurmandaat (Gen.1-3). De mensheid komt echter tekort in het leven als imago dei (d.w.z. 'beelddrager van God': Gen.1:26-28). Dit is de aanleiding voor de zondvloed (Gen. 6:5-6). Noach leefde echter in verbondenheid met God en hij krijgt daarom een nieuwe kans.

Het theologische kader van Gen.6-9: 1) de roeping van Noach, 2) oordeel, genade en het verbond, 3) het herstel van de oorspronkelijke schepping: dit wordt uitgedrukt door het concept van de zondvloed en 4) een nieuwe kans voor de mensheid vanuit de roeping van Noach.

In Genesis 10 krijgen we de nakomelingen van Noach met de opdracht om de hele aarde te bevolken en de uitvoering daarvan. Een hoofdstuk later gaat het echter al over het verwaarlozen van deze opdracht.

De historische en literaire context

Genesis is als boek binnen de Bijbel onderdeel van de Pentateuch, en geeft als zodanig de ondergrond en achtergrond voor het geven van Wet en het leven van de Israëlieten.

Het begin van Genesis gaat over de mensheid als geheel en vanaf hoofdstuk 12 komt de focus meer op het volk Israël te liggen.

Structuur en opbouw

De structuur van Genesis is gelinkt aan de geschiedenis van de nakomelingen van verschillende families. Deze structuur wordt over het algemeen aangehouden binnen de exegese van Genesis.

1:1-2:3	Proloog
2:4-4:26	Geschiedenis van aarde en hemel
5:1-6:8	Familiëgeschiedenis van Adam
6:9-9:29	Familiëgeschiedenis van Noach
10:1-11:9	Familiëgeschiedenis van Noachs zonen
11:10-26	Familiëgeschiedenis van Shem
11:27-25:11	Familiëgeschiedenis van Terah
25:12-18	Familiëgeschiedenis van Ismaël
25:19-35:29	Familiëgeschiedenis van Isaak
36:1-37:1	Familiëgeschiedenis van Ezau
37:2-50:26	Familiëgeschiedenis van Jacob

Lezen: achtergrondinfo

Herhalingen

- Iedereen sprak dezelfde taal (v1 en v6).
- Ze verstaan elkaar niet (v7 en v9).
- Overal op aarde (v8 en v9).
- Naar ze toe gaan (v5 en v7).

Tegenstellingen

- Bouwen aan een stad (v4 en v5) tegenover stoppen met bouwen (v8)
- Niet verspreid raken (v4) tegen over verspreiden (v8)

De naam Babel betekent verwarring

Dit stuk kan grote vragen oproepen betreft de verspreiding van de mensheid (bekeken vanuit verschillende wetenschappelijke takken): vragen zoals hoe die verspreiding dan wel in z'n werk ging en of de werelddelen er al uitzagen zoals we ze nu kennen. Dit Bijbelgedeelte is echter geen deel dat een geschiedenis probeert weer te geven, maar een boodschap wil overbrengen. Hoe hoog de toren van Babel was en waar die precies stond en voor hoe lang is onbekend. Er werd al veel gespeculeerd. Er zijn wel bronnen voor een toren in de buurt van Babel van 91m hoog, maar het is onduidelijk of het gaat om dezelfde toren en is gezien het voorgaande ook niet zo belangrijk.

Begrijpen: achtergrondinfo

Er zijn verschillende bronnen die het hebben over taalverwarring veroorzaakt door een god. Het kan dan ook als een gezien worden als een eeuwenoud thema.

Het gebruik van bitumen was een duur proces, waardoor deze vroege bakstenen (zie vers 3) enkel gebruikt werden voor de bouw van heel belangrijke gebouwen. Deze stenen waren reeds waterbestendig en zo stevig als rots.

Een stad was niet waar de mensen woonden, maar het was het huis voor de publieke sector. Daarnaast waren er ook religieuze gebouwen en opbergplaatsen. Deze waren allen ommuurt. Voor verstedelijkte mensen waren er grote mogelijkheden aan het samen wonen in een stad. Er kon namelijk op grote schaal aan irrigatie gedaan worden en als gevolg daarvan graanproductie. Maar voor niet-verstedelijkte mensen was het belangrijk om zich te blijven verspreiden. Dit wordt 2 hoofdstukken later duidelijk wanneer Abraham en Lot merken dat er niet genoeg gras is voor al hun vee. Het is echter niet duidelijk of dit dan de reden is waarom God wil dat de mens zich verspreid

Het belangrijkste gebouw in steden van toen was de tempel. Deze was voorzien van 'ziggorats' ofwel trappen vanuit de hemel. Een voorbeeld van zo'n trap lezen we in Genesis 28, wanneer Jakob een droom heeft. Deze werden gebouwd zodat de goden naar beneden konden komen om zegen te brengen. Deze trappen waren een onderdeel van de mythologie van de Sumeriërs. Aan de top van zo'n trap was een kamer voor de godheid, voorzien van een bed, een tafel en eten. Dat eten werd af en toe door een priester ververst. Dit was echter heilige grond. Deze trappen worden gezien als de architecturale representatie van heidense religies.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel?

1. Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van de Bijbeltekst en van je kringopzet?
2. Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema?
3. Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' en zie je hierin een lijn?
4. Heb je de achtergrondinfo doorworsteld?

Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om 'lezen', 'begrijpen' en 'toepassen' als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie. Voel je zeker vrij om hier suggesties te geven voor observatie-, interpretatie- en applicatievragen. Ook boeiende werkvormen voor tijdens de kring zijn hier welkom.

7 // Handelingen 2:1-42

Bijbelgedeelte

2¹Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar.²Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. ³Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, ⁴en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven. ⁵In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. ⁶Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken. ⁷Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: ‘Het zijn toch allemaal Galileeërs die daar spreken?’⁸Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? ⁹Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, ¹⁰Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, ¹¹Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië - wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.’¹²Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: ‘Wat heeft dit toch te betekenen?’ ¹³Maar sommigen zeiden spottend: ‘Ze zullen wel dronken zijn.’

¹⁴Daarop trad Petrus naar voren, samen met de elf andere apostelen, verhief zijn stem en sprak de menigte toe: ‘U, Joden en inwoners van Jeruzalem, luister naar mijn woorden en neem ze ter harte. ¹⁵Deze mensen zijn niet dronken, zoals u denkt; het is immers pas het derde uur na zonsopgang. ¹⁶Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël:

¹⁷“Aan het einde der tijden, zegt God, zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten. Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.

¹⁸Ja, over al mijn dienaren en dienaressen zal ik in die tijd mijn geest uitgieten, zodat ze zullen profeteren.

¹⁹Ik zal wonderen doen verschijnen aan de hemel boven en tekenen geven op de aarde beneden, bloed en vuur en rook.

²⁰De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed voordat de grote, stralende dag van de Heer komt.

²¹Dan zal ieder die de naam van de Heer aanroept worden gered.”

²²Israëlieten, luister naar wat ik u zeg: Jezus uit Nazaret is door God tot u gezonden, hetgeen gebleken is uit de grote daden en de wonderen en tekenen die God, zoals u bekend is, door zijn toedoen onder u heeft verricht. ²³Deze Jezus, die overeenkomstig Gods bedoeling en voorkennis is uitgeleverd, hebt u door heidenen laten kruisigen en doden. ²⁴God heeft hem echter tot leven gewekt en de last van de dood van hem afgenomen, want de dood kon zijn macht over hem niet behouden. ²⁵David zegt immers over hem:

“Steeds houd ik de Heer voor ogen,
hij is aan mijn zijde, ik wankel niet.
26Daarom verheugt zich mijn hart
en jubelt mijn tong van blijdschap.
Ja, mijn lichaam zal behouden blijven,
27want u zult mij niet overleveren aan het dodenrijk
en het lichaam van uw trouwe dienaar zal niet tot ontbinding overgaan.
28U hebt mij de weg naar het leven getoond,
uw nabijheid zal mij vervullen met vreugde.”

29Broeders en zusters, u zult mij wel toestaan dat ik over de aartsvader David zeg dat hij gestorven en begraven is; zijn graf bevindt zich immers nog steeds hier. 30Maar omdat hij een profeet was en wist dat God hem onder ede beloofd had dat een van zijn nakomelingen zijn troon zou bestijgen, 31heeft hij de opstanding van de messias voorzien en gezegd dat deze niet aan het dodenrijk zou worden overgeleverd en dat zijn lichaam niet tot ontbinding zou overgaan. 32Jezus is door God tot leven gewekt, daarvan getuigen wij allen. 33Hij is door God verheven, zit aan zijn rechterhand, en heeft van de Vader de heilige Geest, die ons beloofd is, ontvangen. Die Geest heeft hij op ons doen neerdalen, en dat is wat u ziet en hoort. 34David is weliswaar niet naar de hemel opgestegen, maar toch zegt hij: “De Heer sprak tot mijn Heer: ‘Neem plaats aan mijn rechterhand, 35tot ik je vijanden onder je voeten heb gelegd.’” 36Laat het hele volk van Israël er daarom zeker van zijn dat Jezus, die u gekruisigd hebt, door God tot Heer en messias is aangesteld.’ 37Toen ze dit hoorden, waren ze diep getroffen en vroegen aan Petrus en de andere apostelen: ‘Wat moeten we doen, broeders?’ 38Petrus antwoordde: ‘Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden, 39want voor u geldt deze belofte, evenals voor uw kinderen en voor allen die ver weg zijn en die de Heer, onze God, tot zich zal roepen.’ 40Ook op nog andere wijze legde hij getuigenis af, waarbij hij een dringend beroep op zijn toehoorders deed met de woorden: ‘Laat u redden uit dit verdorven mensengeslacht!’ 41Degenen die zijn woorden aanvaardden, lieten zich dopen; op die dag breidde het aantal leerlingen zich uit met ongeveer drieduizend. 42Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

In deze passage in Handelingen zien we de start van het herstel van de mensheid onder Gods koninkrijk. In plaats van een oude tempel die scheiding bracht is dit nieuwe/ vernieuwde volk Gods tempel; de plek waar hij verblijft. Dit wordt duidelijk gemaakt door de vervulling door de Geest, de aanwezigheid van mensen uit verschillende delen van de wereld en het overkomen van taalproblematiek.

Kerngedachte/ centrale boodschap

Jezus kwam om Gods plan om de hele wereld met zichzelf en met elkaar te verzoenen te voltooien.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

Video's

1. [Handelingen 1-7](#)
2. [Handelingen 1-12](#)
3. [Handelingen 13-28](#)

Vragen

1. Wat weet je over Handelingen?
2. Welke genre is dit? Wat weet je over het genre?
3. Hoe verhoudt dit boek zich tot de andere boeken van het Nieuwe Testament? En die van het Oude Testament?

Lezen

1. Wat is Pinksteren en waarom vierden de joden dit?
2. Waar staan wind en vuur symbool voor in het Oude Testament?
3. Waarom worden de verschillende landen vertegenwoordigd vermeld?
4. Wat is de betekenis van de verschillende talen die gesproken worden?
5. Probeer Petrus' toespraak samen te vatten. Welke delen zijn een herhaling/ bevestiging van het verleden? Welke delen zijn nieuw/verfrissend?
6. Wat zijn de twee reacties in vv. 7-12, 40-42?

Begrijpen

1. Wat is de betekenis van de tongen van vuur en de vervulling van de Geest? Waarom is dit nodig/relevant?
2. Waarom geeft Petrus precies deze toespraak? Waarom aan dit publiek? Waarom deze focus?
3. Waarom resulteert Petrus' toespraak in een toename van 3.000 zielen? Ze aanvaardden het woord, maar welke aspect van zijn toespraak zorgde voor die overtuiging?
4. Wat zegt dit gedeelte over herstel? Wat zeggen de twee soorten reacties over herstel?

Toepassen

1. Welke scheidingen zie jij tussen mensen(groepen)?
2. Welke boodschap zou Petrus voor hen hebben? Wat is jouw rol in die boodschap?
3. Heb je taalwetenschappers (of aanverwante studiedomeinen) in je kring? Hoe lezen/begrijpen zij deze tekst (en de tekst over de toren van Babel).
4. De mensen hoorden Gods boodschap in hun eigen taal, in hun hartstaal. Wat kunnen we hiermee?
5. Is er iets in deze tekst om na te volgen? Om te gehoorzamen?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Handelingen bouwt naadloos voort op het evangelie van Lucas. Het start met Jezus die Zijn mandaat overdraagt aan de discipelen; zij zullen daarvoor de heilige Geest ontvangen. Hun opdracht is ook duidelijk. Ze moeten het evangelie verspreiden. Wat volgt is een steeds groeiende spreiding van de verkondiging. Het begint in Jeruzalem met veel succes maar ook veel tegenstand (2-7). Het gaat verder over heel Judea en Samaria (8-12) en opnieuw wordt de tegenstand vanuit de joodse leiders erg duidelijk. Tegelijk gaat het ook gepaard met miraculeuze ingrepen. Ten slotte breidt de verspreiding zich uit tot de einde van de aarde (13-28) en dit vooral door toedoen van de apostel Paulus, die zelf ooit gekant was tegen het evangelie, maar door zijn ommekeer een levend bewijs van hoop is.

Hoewel Handelingen in de eerste plaats een verhaal is, bevat het veel toespraken waarvan de eerste lange in Handelingen 2 te vinden is. Boeiend is dat bij deze toespraken, de sprekers telkens het evangelie verbinden met de context van hun toehoorders. Zo gebruikt Paulus in 17:22vv. de Griekse cultuur als raamwerk voor zijn verkondiging.

Lezen: achtergrondinfo

In het Lucasevangelie had Jezus er al op gewezen dat de tempel helemaal vernield zou worden (21:5vv.). Symbolisch scheurt bij het sterven van Jezus het gordijn van de tempel dat het Heilige der Heiligen, en dus de aanwezigheid van God, aan ieders oog onttrok (23:45).

Die tempel stond nochtans centraal in het protest tegen de Romeinse overheersers en de hoop dat God zou ingrijpen. Jezus verplaatst de focus echter op zijn discipelen. Zij zijn degenen waarin de heilige Geest zal gaan leven (Hand. 1:5), en dat gaat gepaard met symbolen die erg lijken op Gods aanwezigheid wanneer hij zijn volk uit Egypte leidt (Ex. 13:21-22).

Later in Handelingen, herinnert Lucas de lezer eraan dat Jezus die tempel en het volk zal herstellen (15:16-18). Deze eerste passage is de start van dit programma in de drie stappen van Handeling: in Jeruzalem (2-7), de rest van Judea (8-12) en tot slot de rest van de wereld (13-28).

Het Wekenfeest of Pinksteren geeft hier ook al een voorafschaduw van. Voor dit grote offerfeest zijn in Jeruzalem (stap 1), joden vanuit heel Judea (stap 2) en de eindigen van de aarde (stap 3) bijeengekomen. Ze krijgen in hun eigen taal deze nieuwe hoop te horen. Hiermee wordt meteen ook symbolisch tenietgedaan wat de toren van Babel bewerkstelligde: taal is niet langer een probleem.

Net zoals Paulus zijn toespraken linkt aan de context van zijn luisteraars, doet Petrus dat hier ook. Jezus is net vermoord door de joodse leiders en hij maakt de vergelijking met hoe joden doorheen het hele Oude Testament vaak hun profeten ter dood brengen. Hij gaat echter verder en maakt het verschil duidelijk: Jezus is opgestaan.

Begrijpen: achtergrondinfo

Wanneer we het hebben over herstel, kunnen we onmogelijk voorbijgaan aan de vele vernieuwingen die in dit gedeelte verhaald worden. Eerst en vooral begint het gedeelte met de vervulling van de belofte die Jezus had gemaakt. Tot op dat moment voelden de discipelen zich alleen, maar de vervulling met de Geest brengt daar verandering in.

Ten tweede liet Lucas de lezer een beetje bedeesd achter door de val van de tempel te demonstreren maar geen specifiek alternatief aan te bieden. De vervulling van de Geest gaat gepaard met symbolen (vuur en wind) die op Gods aanwezigheid duiden, maar ook met uitingen van die aanwezigheid in het spreken in tongen en profeteren.

Ten derde zijn joden uit alle hoeken van de wereld samengekomen. Door politieke onrust en onderlinge verdeeldheid zijn ze verspreid geworden, maar de komst van Gods grote

profeet zou gepaard gaan met een hereniging van al die stammen. Het feit dat deze multiculturele mix van mensen niet alleen de toespraak begrijpt, maar ook samen toetreedt tot de volgelingen is een enorm hoopvolle boodschap.

Vanaf het begin, maakte God in Genesis 12 al duidelijk dat hij er wilde zijn voor de hele mensheid. Dit verhaal geeft een voorafschaduw van dat volledige herstel.

Toepassen: achtergrondinfo

Deze passage en toespraak zijn erg joods van aard. Probeer dit bij de toepassing niet uit het oog verliezen, maar probeer tegelijk ook de context te overbruggen.

1. Ga bijvoorbeeld even kijken naar de “profeten” of leiders in andere volkeren die worden vervolgd omdat ze een boodschap van kritiek maar ook van hoop brengen.
2. Probeer dieper te gaan dan enkel het herstel van het volk Israël/de twaalf stammen. Hoewel deze passage daar op focust, werpt het ook een blik op de toekomst voor de hele mensheid.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Hoe begin je als kringleider nu aan je kringvoorbereiding m.b.v. de kringbundel?

1. Stel je doel voor je kring vast: wat is de hoofdboodschap van de Bijbeltekst en van je kringopzet?
2. Hoe link jij dit verantwoord aan het jaarthema?
3. Heb je de Bijbeltekst grondig gelezen doorheen ‘lezen’, ‘begrijpen’ en ‘toepassen’ en zie je hierin een lijn?
4. Heb je de achtergrondinfo doorworsteld?

Dan ben je nu klaar om te beginnen aan de voorbereiding van je werkvormen en vragen voor je kringstudie. We raden sterk aan om ‘lezen’, ‘begrijpen’ en ‘toepassen’ als hoofdstructuur te nemen voor je kringopbouw, want dat is een basisvoorwaarde voor een verantwoord gebruik van de Bijbel en het bereiken van je doel voor je kringstudie. Voel je zeker vrij om hier suggesties te geven voor observatie-, interpretatie- en applicatievragen. Ook boeiende werkvormen voor tijdens de kring zijn hier welkom.

8 // Genesis 32:7-33:17

Bijbelgedeeltes

32⁷Toen de boden bij Jakob terugkwamen, meldden ze hem: ‘We zijn bij uw broer Esau geweest, en hij komt u tegemoet, met vierhonderd man.’ ⁸Jakob schrok hevig, het angstzweet brak hem uit. Daarom verdeelde hij zijn mensen over twee kampen, evenals zijn schapen en geiten en zijn runderen en kamelen. ⁹Als Esau op het ene kamp afkomt en daar alles doodt, dacht hij, kan het andere kamp tenminste nog ontkomen. ¹⁰En hij bad: ‘God van mijn voorvader Abraham, God van mijn vader Isaak, HEER, die tegen mij gezegd heeft: “Ga terug naar je land, naar je familie, ik zal jou voorspoed geven” -¹¹ik ben alle weldaden en al de trouw die u aan mij, uw dienaar, bewezen hebt niet waard. Met alleen mijn stok ben ik indertijd de Jordaan hier overgestoken, en nu kan ik mijn mensen zelfs over twee kampen verdelen. ¹²Ik smeek u, red mij uit de handen van Esau, mijn broer, ik vrees dat hij ons zal aanvallen en mij en iedereen zal doden, ook de kinderen en hun moeders. ¹³U hebt immers zelf gezegd: “Ik zal jou grote voorspoed geven en veel nakomelingen, ze zullen zo talrijk zijn als zandkorrels aan de zee - niet te tellen zullen ze zijn.”’

¹⁴Nadat Jakob de nacht daar had doorgebracht, stelde hij uit het vee dat hij bezat een geschenk voor zijn broer Esau samen: ¹⁵tweehonderd geiten en twintig bokken, tweehonderd oaien en twintig rammen, ¹⁶dertig nog zogende kamelen met hun veulens, veertig koeien, tien stieren, twintig ezalinnen en tien ezalshengsten. ¹⁷Elk van die kudden stelde hij onder het toezicht van een knecht, en hij gaf de knechten opdracht om voor hem uit te trekken en tussen de verschillende kudden een ruime afstand te laten. ¹⁸Tegen de eerste knecht zei hij: ‘Als je mijn broer Esau tegenkomt en hij vraagt je bij wie je hoort en waar je heen gaat, en van wie de dieren zijn die je voor je uit drijft, ¹⁹dan moet je zeggen: “Ik hoor bij uw dienaar Jakob, en dit is een geschenk dat bestemd is voor zijn heer, voor Esau. Jakob zelf komt achter ons aan.”’ ²⁰Ook de tweede en de derde knecht en alle verdere knechten die hij met de kudden meestuurde droeg hij dit op. ‘Jullie moeten precies hetzelfde tegen Esau zeggen als jullie hem tegenkomen,’ zei hij. ²¹‘En vergeet vooral niet te zeggen: “Uw dienaar Jakob zelf komt achter ons aan.”’ Hij dacht namelijk: Ik zal proberen Esau mild te stemmen met het geschenk dat ik vooruitstuur; pas daarna durf ik hem zelf onder ogen te komen, misschien is hij dan bereid mij welwillend te ontvangen. ²²Zo ging het geschenk voor hem uit, maar zelf bleef hij die nacht nog in het tentenkamp.

²³Het was nog nacht toen Jakob opstond en de Jabbok overstak op een doorwaadbare plaats, samen met zijn beide vrouwen, zijn twee bijvrouwen en zijn elf kinderen. ²⁴Nadat hij hen over de rivier had geholpen, bracht hij ook al zijn bezittingen naar de overkant. ²⁵Maar zelf bleef hij achter, helemaal alleen, en er worstelde iemand met hem totdat de dag aanbrak. ²⁶Toen de ander zag dat hij het niet van hem kon winnen, raakte hij Jakobs heup aan, en daardoor raakte Jakobs heup tijdens die worsteling ontwricht. ²⁷Toen zei de ander: ‘Laat mij gaan, het wordt al dag.’ Maar Jakob zei: ‘Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.’ ²⁸De ander vroeg: ‘Hoe luidt je naam?’ ‘Jakob,’ antwoordde hij. ²⁹Daarop zei hij: ‘Voortaan zal je naam niet Jakob zijn maar Israël, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.’ ³⁰Jakob vroeg: ‘Zeg me toch hoe u heet.’ Maar hij kreeg

ten antwoord: ‘Waarom vraag je naar mijn naam?’ Toen zegende die ander hem daar. ³¹Jakob noemde die plaats Peniël, ‘want,’ zei hij, ‘ik heb oog in oog gestaan met God en ben toch in leven gebleven.’ ³²Zodra hij bij Peniël was overgestoken, zag hij de zon opkomen. Jakob liep mank. ³³Omdat de ander hem had aangeraakt bij de spier die boven het heupgewricht ligt, eten de Israëlieten de heupspier niet, tot op de dag van vandaag.

33

¹Plotseling zag Jakob Esau op zich afkomen, met vierhonderd man. Toen verdeelde

hij de kinderen over Lea, Rachel en zijn twee bijvrouwen. ²De bijvrouwen en hun kinderen liet hij voorop gaan, Lea en haar kinderen daarachter, en Rachel en Jozef helemaal achteraan. ³Zelf liep hij voor iedereen uit, en terwijl hij zijn broer naderde boog hij zevenmaal diep voorover. ⁴Esau rende hem tegemoet, sloot hem in zijn armen en kustte hem. Beiden lieten hun tranen de vrije loop. ⁵Toen Esau opkeek en de vrouwen en kinderen zag, vroeg hij: ‘Wie heb je daar bij je?’ Jakob antwoordde: ‘Dat zijn de kinderen die God in zijn goedheid aan mij, je dienaar, heeft geschonken.’ ⁶Toen kwamen de bijvrouwen met hun kinderen dichterbij, en zij bogen diep. ⁷Daarna kwam Lea met haar kinderen, en ook zij bogen diep. Ten slotte kwamen Jozef en Rachel, die eveneens diep bogen. ⁸‘Wat is de bedoeling van die hele schare die ik ben tegengekomen?’ vroeg Esau. Jakob antwoordde: ‘Die was bedoeld om mijn heer gunstig te stemmen.’ ⁹Maar Esau zei: ‘Ik bezit genoeg, broer, houd jij maar wat je hebt.’ ¹⁰‘Nee,’ zei Jakob, ‘als je mij goedgezind bent, neem dat geschenk dan alsjeblieft van mij aan, want oog in oog staan met jou is niets anders dan oog in oog staan met God, en toch ontvang je mij welwillend. ¹¹Neem toch aan wat ik je heb laten brengen en waarmee God mij heeft gezegend, want God is mij goedgezind geweest en ik heb meer dan genoeg.’ Omdat hij bleef aandringen nam Esau het aan.

¹²Hierna zei Esau: ‘Laten we verdergaan, ik zal je vergezellen.’ ¹³Maar Jakob antwoordde: ‘Mijn heer weet hoe zwak kinderen zijn, en ik heb de zorg voor zogende schapen, geiten en runderen. Als die ook maar één dag worden opgejaagd, gaan ze allemaal dood. ¹⁴Laat mijn heer toch voor zijn dienaar uit trekken, dan zal ik hem op mijn gemak naar Seir volgen en mij aanpassen aan het tempo van het vee dat ik bij me heb en aan dat van de kinderen.’ ¹⁵Esau zei: ‘Laat me dan tenminste een paar van mijn mannen bij je achterlaten.’ Maar Jakob sloeg dat af: ‘Waarom al die moeite? Het is mij voldoende dat mijn heer mij goedgezind is.’

¹⁶Diezelfde dag nog keerde Esau terug naar Seir. ¹⁷Jakob echter reisde naar Sukkot en bouwde er een huis. Ook maakte hij hutten voor zijn vee; vandaar dat die plaats Sukkot heet.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Toelichting keuze Bijbeltekst en plaats in het jaarthema

Het verhaal uit Genesis 32-33 toont een mens met gebroken relaties en nood aan herstel. Het toont hoe God herstel biedt door het besef dat de worsteling met anderen eigenlijk een worsteling met God is. Toch blijkt dat het herstel niet volledig is, alleszins niet meteen. Zo leren we aan de ene kant hoe een relatie met God de basis is voor herstel in relatie met andere mensen, maar ook dat herstel niet van een leien dakje gaat.

Kerngedachte/ centrale boodschap

Met God op één lijn komen is belangrijk voor een herstel van relaties met mensen, maar beide ontwikkelingen vragen tijd.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

Genesis is een boek met verschillende bekende verhalen en personen (maar ga er niet van uit dat iedereen in de kring die allemaal kent!). Om alles voor jezelf nog eens op een rijtje te krijgen kun je kijken naar de inleidingen op Genesis van The Bible Project.

Er zijn 2 inleidingen op Genesis met telkens twee delen.

1. Eén eerder thematisch ([deel 1](#), [deel 2](#))
2. De ander eerder systematisch ([deel 1](#), [deel 2](#))

Het tweede deel begint telkens bij Genesis 12, hier begint het verhaal van Abraham en zijn nakomelingen. Dit deel is in het bijzonder relevant voor deze kringtekst, maar je kunt zeker ook deel 1 meenemen in je voorbereiding.

Lezen

1. Lees het stuk meerdere keren door, neem hiervoor bij voorkeur ruim de tijd en laat de tekst enkele dagen op je inwerken. (Lees in de kring de tekst hardop.)
2. Markeer in de tekst wat je opvallend vindt en waar je vragen bij stelt. Hier kun je later naar terugkomen.
3. Lees de tekst eens met bijzondere aandacht voor de verschillende karakters: Jakob, Ezau, God, de mensen die met Jakob meereizen.
4. Lees de tekst zonder opmaak of tussentitels en verdeel de tekst zelf in stukjes. Geef gerust zelf titels.
5. Markeer alle handelingen van Jakob.
6. Markeer alle uitspraken van Jakob.
7. Zoek naar de emoties die uit het verhaal, uit de tekst komen.
8. Markeer (opvallende) details en herhalingen.
9. Wat gebeurt er net voor en net na de worsteling? Welke verschillen en gelijkenissen zie je?

Begrijpen

1. Waarom slaat Jakob in paniek?
2. Hoe geven de personen in dit verhaal uiting aan hun emoties?
3. Wat vind jij van Jakobs plan om Ezau mild te stemmen?
4. Waarom wordt het verhaal onderbroken door de worsteling aan de Jabbok? Waarom was die net nu nodig?
5. Jakob wordt door God 'Israël' genoemd na de worsteling aan de Jabbok. Later wordt die naam doorgegeven aan een heel volk. Wat kan deze passage en deze naam betekenen voor dat hele volk?
6. Waarom vindt Jakob oog in oog staan met Ezau 'niets anders dan oog in oog staan met God'?
7. Waarom slaat Jakob Ezau's aanbod om mee te reizen of knechten achter te laten af?
8. Waar of hoe zie je herstel in deze tekst?

Toepassen

1. Herken jij je meer in Jakob of eerder in Ezau?
2. Wie zijn de mensen met wie jij een moeilijke relatie hebt?
3. Waar worstel jij mee?
4. Zijn jouw worstelingen te herleiden naar een worsteling met God?
5. Heb jij al eens met God geworsteld?
6. Jakob gaat na zijn verzoening met Ezau niet naar Seir hoewel hij dat toch beloofd had. Ondanks de worsteling en de verzoening is de verandering niet volledig. Met welke zaken in jouw leven worstel je/heb je al geworsteld? Welke stappen in de van groei kun je zien en waar is nog ruimte voor vooruitgang?
7. Met wie of wat wil jij je graag verzoenen? Zijn er stappen die jij kunt nemen in de richting van herstel?
8. Deze tekst (zie achtergrondinfo) kan ook gelezen worden als een verzoening tussen twee volkeren. België/Vlaanderen heeft een turbulente geschiedenis en de relatie met sommige volkeren/bevolkingsgroepen is niet altijd even evident. Waar zie je dit? Wat kan je hier als kring, als Ichtusgroep, als individu aan doen? (We denken aan Vlaanderen-Wallonië, aan België/Nederland, aan het koloniaal verleden, ...)

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Voor een overzicht van het boek Genesis kun je nog eens naar de filmpjes van The Bible Project kijken (bij het kopje inleiding hierboven).

Het boek Genesis beschrijft het begin van de wereld tot en met het moment waarop Jozef en zijn familie zich in Egypte vestigen en Jozef sterft. Het eerste deel tot en met hoofdstuk 11 beschrijft hoe God de wereld met de mensen daarin geschapen heeft en hoe de mensen tegen God in opstand komen. Vanaf hoofdstuk 12 wordt ingegaan op één familie, de familie van Abraham, met wie God een verbond sluit om de hele mensheid te zegenen. Doorheen de hoofdstukken zien we de zegen en herhaaldelijke toewijding van God we zien hoe Abraham en zijn nakomelingen naar die zegen leven, maar ook hoe ze zich herhaaldelijk van God afwenden en zondigen tegen God en zijn belofte.

Genesis is het eerste boek van de Bijbel. Het is als het ware de inleiding op het hele boek. In de eerste 11 hoofdstukken wordt het centrale probleem geschetst waar de hele Bijbel een oplossing voor moet zijn. Vanaf hoofdstuk 12 wordt duidelijk dat God de familie van Abraham wil gebruiken om dat probleem op te lossen en de mensheid te zegenen. In Genesis wordt dit verhaal op de rails gezet aan de hand van één familie, maar in de latere boeken van de Bijbel merken we dat deze familie de voorouders zijn van het volk Israël.

Genesis is ook het eerste boek van Pentateuch of de Thora. Dit zijn de eerste vijf boeken van de Bijbel. Deze boeken beschrijven alles wat voorafgaat aan de intocht in het beloofde land Kanaän. Ze worden door de Joden aanzien als een bijzonder waardevol onderdeel van de Bijbel omdat in deze boeken God aan Mozes zijn wet meegeeft. Volgens de traditie heeft Mozes ook alle vijf deze boeken geschreven, al maakt de tekst zelf nergens die claim. Slechts enkele delen van de Thora worden uit de tekst zelf aan Mozes toegeschreven, maar Genesis hoort daar niet bij. Uit onder andere interne tegenstrijdigheden en anachronismen twifelen de meeste wetenschappers aan het auteurschap van Mozes. Het is in ieder geval duidelijk dat de tekst van Genesis (en bij uitbreiding de hele Pentateuch) niet in zijn volledigheid door Mozes geschreven is en dat er nog meerdere bewerkingen zijn gebeurd in de tijd na Mozes.²⁵

Lezen: achtergrondinfo

De Hebreeuwse manier van vertellen (de narratieve stijl) wordt gekenmerkt door een gebrek aan detail. Wij als moderne lezers zijn gewend in verhalen veel details te krijgen, maar die zien we niet in de Bijbel. We weten bijvoorbeeld amper hoe Jakob eruitzag. Er worden ook geregeld grote sprongen in de tijd gemaakt. De details die we wel krijgen en de gebeurtenissen waar wel op gefocust wordt zijn dus extra belangrijk. Die moeten we niet wegzetten als een mooie maar weinig belangrijke uitweiding. Daarom is het goed om tijdens het lezen bewust te zijn van het belang van details.

Ook herhalingen zijn belangrijk in de Hebreeuwse vertelstijl. Dit betekent niet per sé dat hele acties of gebeurtenissen herhaald worden (al komt dat soms voor). Het zijn vooral kernwoorden die terugkomen door een tekst heen. Daarom is het goed om tijdens het lezen te zoeken naar deze herhalingen.

Je kunt meer te weten komen over Hebreeuwse vertelstijl door de video's over 'Biblical Narrative' te kijken van The Bible Project²⁶:

- a) [Plot in Biblical Narrative](#)
- b) [Character in Biblical Narrative](#)
- c) [Setting in Biblical Narrative](#)
- d) [Design patterns in Biblical Narrative](#)

²⁵ Harris, Dwane (2010). "Introduction to the Pentateuch". In Michael D. Coogan, Marc Z. Brettler, Carol Newsom, PHEME PERKINS. The New Oxford Annotated Bible with Apocrypha: New Revised Standard Version. Oxford: Oxford University Press, pp 3-6.

Carr, David M. (2010). "Genesis". In Michael D. Coogan, Marc Z. Brettler, Carol Newsom, PHEME PERKINS. The New Oxford Annotated Bible with Apocrypha: New Revised Standard Version. Oxford: Oxford University Press, pp 7-11.

²⁶ Voor uitgebreidere informatie zie ook de betreffende podcasts van The Bible Project en: Alter, Robert (1981). The Art of Biblical Narrative. New York: Basic Books.
Bar-Efrat, Shimon (1989). Narrative art in the Bible. Sheffield: Sheffield Academic Press.

Namen

In het Hebreeuws hebben namen een betekenis. Ze worden niet zomaar gegeven aan een persoon of een plaats, maar zeggen iets over die persoon of plaats. Dit zijn de namen die voor dit stuk belangrijk zijn:

1. Jakob: De oorsprong van de naam is onzeker, maar kan zowel zijn afgeleid van het Hebreeuwse woord voor 'volgen' of 'verdringen', maar ook van het Hebreeuws voor 'hiel'. In het geboorteverhaal van Jakob en Ezau (de twee broers zijn een tweeling) volgt Jakob Ezau snel en houdt hij zijn hiel zelfs vast. Later wordt ook duidelijk dat Jakob Ezau nog steeds probeert voor te steken.
2. Ezau: Ezau betekent 'harige' en verwijst ook naar het geboorteverhaal van Jakob en Ezau waarin Ezau harig zou zijn. Later is hij ook hariger en ruiger dan Jakob.
3. Israël: De betekenis van de Hebreeuwse naam Israël is onzeker. 'El' betekent 'God', maar het woord ervoor is onbekend. In de worsteling van Jakob aan de Jabbok wordt de betekenis van Jakobs nieuwe naam Israël uitgelegd als 'strijd/worsteling met God'.
4. Peniël: Peniël betekent 'gezicht van God'. Jakob noemt de plaats waar hij worstelde zo, hoewel hij Gods gezicht niet gezien heeft aangezien de worsteling tussen zonsopgang en zonsondergang plaatsvond.
5. Seir: Seir betekent (net als Ezau) harige, maar refereert naar de weelderige begroeiing in die plek.
6. Sukkot: Sukkot betekent 'hutten', het is ook de Hebreeuwse naam van het Loofhuttenfeest. Deze plaats wordt volgens de tekst zo genoemd omdat Jakob er hutten voor zij dieren maakte.

Jakob & Ezau: achtergrond

Jakob, is één van de twee zonen van Isaak, de zoon van Abraham. In het Jodendom en het Christendom wordt Jakob gezien als een van de 'aartsvaders'. Het zijn Jakobs 12 nakomelingen die de 12 stammen van Israël zullen worden. Sinds Jakobs worsteling aan de Jabbok wordt hij ook wel Israël genoemd.

Jakob heeft een tweelingbroer, Ezau. De twee hebben geen al te beste relatie. Al bij de geboorte wou Jakob Ezau voor zijn (Gen. 25:19-26).

Op een keer heeft Jakob Ezau ervan overtuigd zijn eerstgeboorterecht af te staan in ruil voor een bord linzensoep (Gen. 25:27-34). De eerstgeborene zou dubbel zoveel erfenis ontvangen dan de andere, dus dit was geen kleine zaak.

Later is Jakob er door middel van een list in geslaagd om zich te doen zegenen door zijn slechtiende vader Isaak. Die zegen heeft ervoor gezorgd dat Jakob definitief boven Ezau kwam te staan en dat Ezau Jakob zou dienen (Gen. 27:1-27). Aangezien een zegen niet teruggenomen kan worden en er weinig ruimte overbleef om nog iets goeds aan Ezau te beloven, was er dus geen zegen meer over voor Ezau.

Hoewel Jakob erin slaagt om zich door bedrog hogerop te werken in de familie, vreest hij nadien voor de wraak van Ezau. Ezau plande om Jakob te vermoorden. Daarom vluchtte Jakob naar familie in het noorden (Gen. 27:41-43).

Tijdens zijn vlucht toont God hem een visioen van een ladder uit de hemel. God toont zo zijn zorg en zijn zegen voor Jakob. En begint hij samen te werken met dit 'enfant-terrible' aan zijn grote verhaal (Gen. 28:10-22). De zegen die God aan Abraham gegeven had (de belofte dat uit Abraham en zijn nakomelingen een groot volk zou voortkomen waardoor God de hele aarde zou zegenen; Gen. 12:2-3), wordt hier aan Jakob meegegeven. Het is de moeite waard om op te merken dat het dus niet deze belangrijke zegen is die Jakob eerder door bedrog van Ezau heeft afgenomen.

Twintig jaar verblijft Jakob in het noorden, bij zijn oom Laban. Daar wordt Jakob op zijn beurt meer dan eens bedrogen. Toch weet hij met Gods hulp uiteindelijk met twee vrouwen, twee bijvrouwen, zeker 11 zonen, veel dienaren en grote kuddes vee terug huiswaarts te keren. Het was God die Jakob terug naar huis stuurde (Gen. 31:3).

Net voor deze kringpassage begint is Jakob op weg naar Ezau. Om te peilen of Ezau Jakob nog steeds naar het leven staat en om hem gunstig te stemmen stuurt hij dienaren naar Ezau, het zijn deze dienaren die in vers 7 terugkomen.

Plaatsen

(zie afbeelding)

1. Harran: Hoewel deze plek niet genoemd wordt is ze min of meer belangrijk. Harran is een stad in het zuiden van het huidige Turkije, dichtbij de grens met Syrië. Het is de plek waar Jakob bij zijn oom Laban verbleef en vanwaar hij terugkeerde naar zijn thuisland en naar Ezau.
2. Jabbok: De Jabbok (of Zarqa) is een rivier in een diepe kloof in het huidige Jordanië. Ze loopt van oost naar west en mondt uit in de Jordaan.
3. Peniël: is een plaats aan de oever van de Jabbok rivier in het huidige Jordanië. Later in de tijd van de koningen was dit een belangrijke plaats aan de oostzijde van de Jordaan.
4. Seïr: Seïr is een regio en een berg in het zuiden van het huidige Jordanië, niet ver van de grens met Israël. Het ligt in het gebied Edom wat ook een andere naam voor Ezau was.
5. Sukkot: Sukkot is een plek niet ver ten westen van Peniël, maar nog steeds aan de oostzijde van de Jordaan. in het huidige Jordanië. Sukkot ligt ook ten noorden van de Jabbok. Dit wijst erop dat Jakob helemaal niet van Peniël verder naar Seïr in het zuiden gereisd is (zoals hij belooft aan Ezau in Gen 33:14), maar wel in helemaal de andere richting. Nergens in het verdere verhaal komen de broers elkaar opnieuw tegen, tot ze samen hun vader begraven (Gen 35:29). Jakob heeft dus net na de verzoening met Ezau heb opnieuw voorgelogen. Wellicht is het daarom dat hij ook weigerde om dienaren van Ezau met zich mee te laten reizen.

Geschenken

Het geschenk dat Jakob samenstelt voor zijn broer Ezau (Gen 32:14-22) is absurd complex. Wellicht was het wijs om inderdaad een geschenk te voorzien, maar dit geschenk is buiten proporties. Het toont aan dat Jakob misschien niet helemaal vertrouwde op een goede afloop hoewel die door God beloofd was én door Jakob herhaald in Gen. 32:13. Dit uitgebreide geschenk dat Jakob aan Ezau aanbiedt heeft wat weg van een heidens offer aan een godheid (in Gen. 33:10 stelt Jakob Ezau ook min of meer gelijk met God). Net zoals offers een geven-nemen relatie tussen goden en mensen symboliseren zit ook Jakob vast in een geven-nemen verhaal in plaats van een genade-verhaal als het op verzoening aankomt.²⁷

²⁷ Kidner, Derek (1967). Genesis: An Introduction and Commentary. Tyndale Old Testament Commentary (Vol 1), Downers Grove, IL: InterVarsity Press, p179

Bij de samenstelling van dit geschenk geeft Jakob de instructies om zichzelf als ‘uw dienaar’ voor te stellen. Dit betekent niet dat Jakob dienaar wil worden van Ezau, maar is deel van de beleefde houding die met het geschenk gepaard gaat.

Als de verzoening met Ezau uiteindelijk bezig is probeert Ezau het geschenk af te slaan. Na wat aandringen van Jakob aanvaard Ezau toch. Het aanvaarden na lang aandringen is in veel culturen een uiting van beleefdheid, respect en acceptatie. Ezau accepteert zo Jakob, maar wanneer Ezau zelf in Gen. 33:12-16 Jakob verschillende zaken aanbiedt slaat Jakob ze alle af en accepteert niet. Hieruit blijkt dat het herstel zeker niet volledig is.

God of engel?

Iemand worstelt met Jakob. Deze persoon openbaart zichzelf niet, maar Jakob identificeert hem als God. In verschillende andere bronnen binnen (oa. Hosea 12:4-5) en buiten de Bijbel wordt deze persoon als engel geïnterpreteerd. Als God in het Oude Testament als een persoon in het verhaal verschijnt wordt hij meestal ‘Engel van de Heer’ genoemd. Het gaat dus in beide gevallen om een worsteling met een personificatie van God zelf.²⁸

Heupspier

Het niet eten van de heupspier komt in de Bijbel nergens anders voor. Maar wel in verschillende Rabbijnse bronnen (bv. Pesachim 22a).

Begrijpen: achtergrondinfo

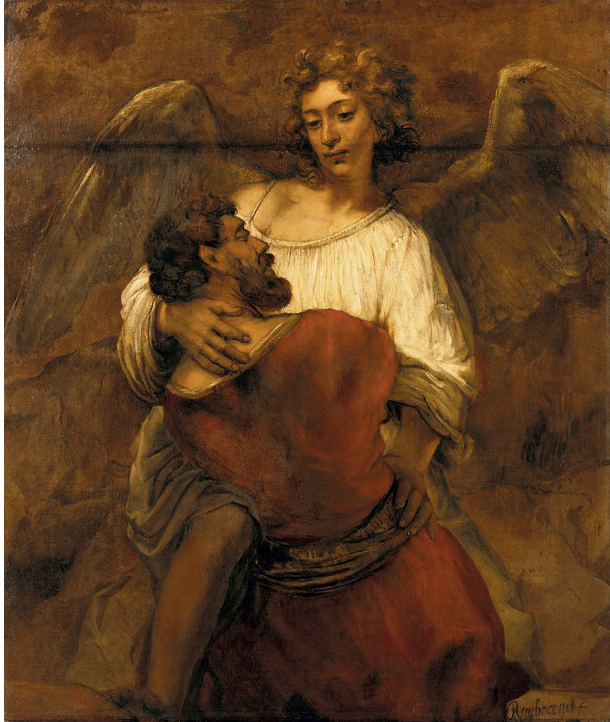
Worsteling

Jakob draagt een enorme geschiedenis met zich mee van conflict met naasten. Hij is van zijn broer gevlucht omdat die hem naar het leven stond; zijn vertrek van zijn oom Laban is in het geheim gebeurd omdat hun relatie verzuurd was (Gen. 31:20); hij houdt slechts van één van zijn twee vrouwen en beide zussen liggen in conflict om Jakobs liefde en aandacht (zie bv. Gen. 30:1-24). Op de vooravond van het weerzien van zijn broer blijft Jakob achter. Het grootste deel van de mensen die met hem meereizen is al vooruit gereisd en Jakob brengt 's nachts zijn familie en persoonlijke bezittingen de rivier de Jabbok over. Jakob treuzelt en lijkt alleen te willen zijn. We kunnen dit begrijpen als we zijn geschiedenis in overweging nemen. Dit is ongetwijfeld een moeilijk moment geweest, een moment van intern conflict.

Dit conflict wordt bij het oversteken fysiek gemaakt door de worsteling met God. Zo wordt duidelijk dat Jakobs conflicten niet met mensen waren, maar in de kern te herleiden waren tot een conflict met God. Uiteindelijk komt Jakob aan het einde van de nacht uit dat conflict. Hij verschijnt aan de overkant, als een veranderd (maar niet perfect), gezegend, maar ook enigszins verslagen persoon. Hosea 12:5 reflecteert op deze passage met de woorden “Hij worstelde met een engel en overwon”, maar het Hebreeuwse woord dat achter ‘overwon’ zit, betekent eerder ‘standhouden’. Dit wijst op een afhankelijkheid eerder dan een echte overwinning. We zien dit ook terug in het feit dat de tegenstander van Jakob hem met één aanraking mank maakt. Jakob was steeds afhankelijk van God, maar heeft standgehouden in de worsteling met God. Uiteindelijk is hij getekend voor het leven, gesymboliseerd door het feit dat hij nu mank loopt.²⁹

²⁸ Kidner, Derek (1967). Genesis: An Introduction and Commentary. Tyndale Old Testament Commentary (Vol 1), Downers Grove, IL: InterVarsity Press, p181

²⁹ Kidner, Derek (1967). Genesis: An Introduction and Commentary. Tyndale Old Testament Commentary (Vol 1), Downers Grove, IL: InterVarsity Press, p179-81

Als je het moeilijk vindt om deze passage te interpreteren, kan het handig zijn om je te laten inspireren door interpretaties van deze worsteling door anderen. Kunstwerken zijn dan een goede manier om de kring op een niet tekst-gebaseerde manier aan te spreken. Rembrandts 'Jakob die worstelt met de engel' is een mooi voorbeeld, maar andere afbeeldingen zijn zeker ook mogelijk. Merk op hoe Rembrandts worsteling iets zwak heeft, de rechterhand van de engel lijkt bijna te omhelzen in plaats van te worstelen. Er zijn zeker gelijkenissen met een ander schilderij van Rembrandt: 'De terugkeer van de verloren zoon'. Ook later in het verhaal als Ezaü Jakob tegemoet rent (Gen. 33:4) is een parallel met de parabel van de verloren zoon te trekken (Lucas 15:11-32). Als je er de tijd voor hebt en als alle kringleden vertrouwd zijn met deze parabel is het interessant om te zoeken naar gelijkenissen en verschillen tussen beide verhalen over de terugkeer van een gebroken, maar veranderd mens naar huis en naar God.

Toepassen: achtergrondinfo

Twee naties

Nog voor de geboorte van Jakob en Ezaü wordt het volgende over hun gezegd: "Twee volken zijn er in je schoot, volken die uiteengaan nog voor je hebt gebaard. Het ene zal machtiger zijn dan het andere, de oudste zal de jongste dienen."

Jakob krijgt de naam Israël en is de voorvader van de Israëlieten. Ezaü wordt ook wel Edom genoemd, een gebied en een semi-nomadisch volk ten zuidoosten van Israël in het huidige Jordanië. Deze volken hebben in de geschiedenis vaak met elkaar gevochten en elkaar proberen onderwerpen. In sommige perioden heeft Israël inderdaad Edom veroverd.

Het is zeker interessant om dit verhaal te herlezen met het idee dat de verzoening een verzoening is tussen twee volken, eerder dan twee individuen.

Geloofs“held”

Als een van de voorvaders van het volk Israël is Jakob een belangrijke persoon in het verhaal van de Bijbel. Veel kinderen leren Jakob al kennen in de zondagschool en uit de kleuterbijbel. Zo komt deze man te staan in een lijstje van ‘bekende bijbelfiguren’ of ‘geloofshelden’. Wie zijn er nog zo’n geloofshelden? (Adam, Noach, Abraham, Jozef, Mozes, David, ...). Niet over elk van deze mensen wordt evenveel geschreven in de Bijbel, maar elk van deze personen wordt gepresenteerd als bewonderenswaardig mooi, maar ook pijnlijk zondig. Het is bijzonder dat deze geloofshelden, waaronder ook Jakob, zo genuanceerd en kwetsbaar worden gepresenteerd. Het zijn zondige mensen, net als wij, maar God gaat met hen op weg. De waarde van deze figuren ligt niet bij henzelf, maar bij God.

Vanuit deze genuanceerde blik is Jakobs verzoening met Ezau erg leerrijk: Jakob wilt op God vertrouwen (Gen. 32:10-13), maar gaat ook absurd ver in zijn eigen voorbereiding (Gen. 32: 14-22) alsof hij toch niet helemaal zeker is van een goede afloop; Jakob worstelt met zijn verleden en dat uit zich in een worsteling met God (Gen. 32:23-33); Jakob verzoent zich uiteindelijk (Gen. 33-3-4), maar blijft het moeilijk hebben om zich écht met zijn broer te verzoenen (Gen. 33:12-17). Bespreek met de kring wat je hier voor je eigen leven uit kunt leren.

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Begin vroeg genoeg met je voorbereiding, zo kun je langzaam opbouwen naar het geven van de kring. Je kunt bijvoorbeeld de tekst een paar keer doorlezen van zodra je weet dat je deze kring zult leiden.

Laat voor een tijdje enkel de tekst op je inwerken en zet die voor een paar dagen centraal in je leven. Mogelijks leer je hier wat van dat je anders niet ontdekt zo hebben. Dit kan vooral van belang zijn bij het praktisch maken van je kring. Lees vervolgens werkvormen en vragen voor de kringleider die hieronder staan. Wellicht heb je veel hiervan al zelf verwerkt toen je de tekst las en op je liet inwerken.

Neem dit stuk door, specifiek met als doel een juiste focus voor de kring te vinden. Je kunt jammer genoeg niet alles verwerken wat je in je voorbereiding bedenkt. Gebruik ten slotte de verduidelijking om vragen waar je nog geen antwoord op had te beantwoorden.

Deze tekst is erg lang, ze beslaat bijna 2 hoofdstukken. Ook de handleiding voor deze kring is lang en ze bevat uiteenlopende ideeën en suggesties. Het is daarom als kringleider belangrijk om te schrappen en keuzes te maken. Hopelijk heb je als kringleider na je voorbereiding verschillende punten die je de moeite waard vindt en kun je bij verschillende details uitweiden. Probeer je hiervan te behoeden. Stel je als doel te proberen één specifieke gedachte op de kring over te brengen en besluit wat belangrijk is voor die gedachte en wat ‘wel leuk, maar niet essentieel’ is. Natuurlijk kan een kring altijd een andere richting opgaan dan jij in gedachten had, maar behoed je er vooral voor alles te willen delen wat jij uit deze tekst geleerd hebt. Je kunt nooit op de korte tijd van een kring overbrengen wat jij uit uren met de tekst gehaald hebt.

Een eerste punt waarop je kunt ‘kiezen’ of ‘schrappen’ is op welk deel van de passage je wilt focussen.

Het is wellicht goed om te kiezen voor de terugkeer en verzoening van Jakob (32:7-22 en 33:1-17) en als kringleider de passage aan de Jabbok (32:23-33) zelf toe te lichten, zonder er al te veel op in te gaan. Of omgekeerd je behandelt de passage aan de Jabbok in detail met de kring en licht het verhaal errond zelf toe. Met beide delen van de tekst kun je ongetwijfeld een hele kring vullen.

Tijdens de kring zelf is het raadzaam om de stappen die jij genomen hebt tijdens je voorbereiding in het kort te herhalen. Zo komt de kring niet over als een leermoment, maar kan iedereen het verhaal vanaf het begin mee creëren. Het is niet erg om hier wat te sturen, maar sta ook open voor zaken die je in je voorbereiding gemist hebt.

Als je één doel, kerngedachte of toepassing voor ogen hebt, kun je alvorens je naar de tekst toe gaat een inleiding geven die dit doel al in de gedachten van de kringleden prent. Dit kan een anekdote, een stuk actualiteit, een filmpje, of iets dergelijks zijn. Maak het vooral iets van jezelf. Daar kun je dan tijdens de kring naar terugverwijzen en zo kan iedereen het grote plaatje blijven zien wanneer jullie diep in de tekst beginnen graven. Op het einde van de kring kun je dan terugkomen bij die inleiding en zo de tekst concreet maken.

Hieronder volgt een voorbeeld van hoe dit in zijn werk kan gaan:

Je kiest ervoor om op de verzoening tussen Jakob en Ezau te werken en de Jabbok passage slechts kort toe te lichten. Het idee dat Jakob en Ezau naast individuen ook gelezen kunnen worden als de twee naties Israël en Edom spreekt je aan. Je wilt focussen op dat wij-zij verhaal. Daarom kies je ervoor om de kring in te leiden met een stukje recente actualiteit. Je zoekt naar iets waar twee afgelijnde (bevolkings)groepen tegenover elkaar staan, bij voorkeur herkent (de meerderheid van) je kring zich in één van die twee groepen. Je bespreekt dit stuk kort en zoekt samen met je kringleden naar de gevoelens, argumenten, fouten en kwaliteiten bij beide zijden. Vervolgens behandel je op dezelfde manier de tekst van Genesis 32-33. Uiteindelijk kom je op het einde terug op de actualiteit die je bij het begin besproken had. Je kunt hier nu, op basis van de tekst, de vraag stellen aan de kringleden om de wij-zij's in hun eigen actualiteit op dezelfde manier te bekijken. Hopelijk wordt zo een herstel met de medemens 'aan de andere kant' geïnitieerd.

9 // Leviticus 25

Bijbelgedeelte

25¹De HEERE sprak tot Mozes bij de berg Sinai: ²Spreek tot de Israëlieten, en zeg tegen hen: Wanneer u gekomen bent in het land dat Ik u geven zal, dan moet het land rust krijgen, een sabbat voor de HEERE. ³Zes jaar mag u uw akker bezaaien, zes jaar mag u uw wijngaard snoeien en de opbrengst ervan inzamelen. ⁴Maar in het zevende jaar moet het voor het land sabbat zijn, een periode van volledige rust, een sabbat voor de HEERE. Uw akker mag u niet bezaaien en uw wijngaard mag u niet snoeien. ⁵Wat er na uw laatste oogst nog opkomt, mag u niet oogsten, en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok mag u niet plukken. Het is een jaar van volkomen rust voor het land. ⁶De opbrengst van de sabbat van het land zal voor u als voedsel dienen: voor u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u als vreemdeling verblijven. ⁷Ook voor uw vee en voor de wilde dieren die in uw land leven, mag heel de opbrengst ervan als voedsel dienen.

⁸Verder moet u voor uzelf zeven sabbatsjaren tellen, zeven keer zeven jaar, zodat de perioden van de zeven sabbatsjaren negenenveertig jaar voor u zijn. ⁹Dan moet u in de zevende maand, op de tiende dag van de maand, bazuingeschal laten klinken. Op de Verzoendag moet u de bazuin in heel uw land laten klinken. ¹⁰U moet het vijftigste jaar heiligen en vrijlating in het land uitroepen voor alle bewoners ervan. Het is jubeljaar voor u: ieder zal terugkeren naar zijn eigen bezit en ieder zal terugkeren naar zijn familie. ¹¹Elk vijftigste jaar moet jubeljaar voor u zijn. U mag dan niet zaaien, niet oogsten wat er na uw laatste oogst nog opkomt, en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok mag u niet plukken, ¹²want het is jubeljaar. Het moet heilig voor u zijn. U mag van de akker eten wat het uit zichzelf opbrengt.

¹³In dit jubeljaar mag u terugkeren, ieder naar zijn eigen bezit. ¹⁴Wanneer u dan aan uw naaste iets verkoopt wat verkocht kan worden, of iets uit het bezit van uw naaste koopt, mag u elkaar niet uitbuiten. ¹⁵Overeenkomstig het aantal jaren vanaf het jubeljaar moet u van uw naaste kopen en overeenkomstig het aantal opbrengstjaren moet hij het aan u verkopen. ¹⁶Bij een groot aantal jaren moet u de prijs ervan hoger stellen, en bij een klein aantal jaren moet u de prijs ervan verlagen, want hij verkoopt u het aantal opbrengsten. ¹⁷En niemand mag zijn naaste uitbuiten. Vrees echter uw God, want Ik ben de HEERE, uw God.

¹⁸U moet Mijn verordeningen houden en Mijn bepalingen in acht nemen en ze houden. Dan zult u onbezorgd in het land wonen. ¹⁹En het land zal zijn vruchten geven, zodat u tot verzadiging toe kunt eten. U zult er onbezorgd kunnen wonen. ²⁰En wanneer u zegt: Wat moeten wij in het zevende jaar eten? Zie, wij mogen niet zaaien en onze opbrengst niet inzamelen! - ²¹dan zal Ik Mijn zegen over u in het zesde jaar gebieden, zodat het een opbrengst geeft, genoeg voor drie jaar, ²²zodat u het achtste jaar opnieuw kunt zaaien, terwijl u van de oude opbrengst kunt eten tot het negende jaar toe. Tot de nieuwe opbrengst van het land binnenkomt, kunt u van de oude eten.

²³Verder mag het land niet voor altijd verkocht worden, want het land behoort Mij toe. U bent immers vreemdelingen en bijwoners bij Mij. ²⁴In heel het land dat u bezit, moet u de loskoping van het land toestaan.

²⁵Wanneer uw broeder in armoede raakt en een deel van zijn bezit moet verkopen, dan moet zijn lossen komen die nauw aan hem verwant is, en vrijkopen wat zijn broeder heeft verkocht. ²⁶En wanneer iemand geen lossen heeft en zijn vermogen toereikend is, zodat hij over voldoende middelen beschikt voor zijn loskoping, ²⁷dan moet hij de jaren berekenen dat het verkocht is geweest, en het verschil vergoeden aan de man aan wie hij het verkocht had. Dan zal hij naar zijn bezit terugkeren. ²⁸Maar als hij over onvoldoende middelen beschikt om hem te vergoeden, dan blijft het verkochte in handen van de koper ervan, tot het jubeljaar toe. Maar in het jubeljaar komt het vrij en keert hij terug naar zijn bezit. ²⁹En wanneer iemand een woonhuis verkoopt in een ommuurde stad, dan geldt het recht op loskoping ervan tot het jaar na de verkoop ervan voorbij is. Al die dagen geldt zijn recht op loskoping. ³⁰Maar als het niet ingelost wordt voordat het volledige jaar voor hem voorbij is, dan behoort het huis dat in de ommuurde stad staat, voor altijd hem toe die het gekocht heeft, al zijn generaties door. Het mag ook in het jubeljaar niet vrijkomen. ³¹De huizen in de dorpen die niet ommuurd zijn, moeten echter tot het akkerland gerekend worden. Hiervoor geldt het recht op loskoping, en in het jubeljaar komt het vrij. ³²Wat de steden van de Levieten betreft, de huizen die zij in die steden in bezit hebben, daarvoor geldt voor de Levieten een eeuwig recht op loskoping. ³³Als iemand van de Levieten het vrijkoopt, dan moet het huis dat verkocht is in de stad waar zijn bezit is, in het jubeljaar vrijkomen, want de huizen van de steden van de Levieten gelden als hun bezit in het midden van de Israëlieten. ³⁴De weidegrond die bij hun steden hoort, mag niet verkocht worden, want die is voor hen een eeuwig bezit.

³⁵En wanneer uw broeder in armoede raakt en met lege handen staat, dan moet u hem steunen, ook als hij een vreemdeling en bijwoner is, zodat hij bij u in leven blijft. ³⁶U mag geen rente of winst van hem nemen, maar u moet uw God vrezen, zodat uw broeder bij u in leven blijft. ³⁷U mag uw geld niet met rente aan hem lenen en u mag uw voedsel niet tegen winst geven. ³⁸Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft om u het land Kanaän te geven om u tot een God te zijn.

³⁹En wanneer uw broeder bij u in armoede raakt en zich aan u verkocht heeft, dan mag u hem geen slavenarbeid laten verrichten. ⁴⁰Als een dagloner, als een bijwoner moet hij bij u zijn. Tot het jubeljaar is hij bij u in dienst. ⁴¹Dan mag hij bij u vertrekken, hij en zijn kinderen met hem, en hij mag naar zijn familie terugkeren en terugkeren naar het bezit van zijn vaderen. ⁴²Want zij zijn Mijn dienaren, die Ik uit het land Egypte heb geleid. Zij mogen niet verkocht worden zoals men een slaaf verkoopt. ⁴³U mag niet met harde hand over hem heersen, maar u moet uw God vrezen. ⁴⁴Wat uw slaaf of uw slavin betreft die u toebehoren, zij moeten afkomstig zijn uit de heidenvolken die rondom u zijn. Van hen mag u een slaaf of slavin kopen. ⁴⁵U mag hen verder ook kopen van de nakomelingen van de bijwoners die bij u als vreemdeling verblijven, uit hen die bij u zijn en uit hun familie, die zij in uw land verwekt hebben. Zij mogen voor u als bezit dienen. ⁴⁶U mag hen als erfbezit aan uw kinderen na u nalaten om hen als bezit te erven. U moet hen voor altijd laten dienen, maar over uw broeders, de Israëlieten, mag u niet - de een over de ander - met harde hand heersen.

⁴⁷En wanneer voor een vreemdeling of een bijwoner die bij u is, het vermogen toereikend is geworden, en uw eigen broeder die bij hem is, in armoede raakt, zodat hij zich heeft moeten verkopen aan de vreemdeling, de bijwoner die bij u is, of aan een afstammeling van de familie van de vreemdeling, ⁴⁸dan geldt voor hem het recht op loskoping, nadat hij zich heeft verkocht. Een van zijn broers mag hem vrijkopen, ⁴⁹of zijn oom of een zoon van zijn oom mag hem vrijkopen, of een van zijn naaste bloedverwanten, uit zijn eigen

familie, mag hem vrijkopen, of hij mag zichzelf vrijkopen als zijn eigen vermogen toereikend is. ⁵⁰Hij moet dan samen met hem die hem gekocht heeft, het aantal jaren berekenen vanaf het jaar dat hij zich aan hem verkocht heeft, tot het jubeljaar. Zijn verkoopsom moet namelijk overeenkomstig het aantal jaren zijn. Als de dagen van een dagloner zal het bij hem zijn. ⁵¹Als er nog vele jaren zijn, moet hij dienovereenkomstig zijn loskoping vergoeden van het geld waarvoor hij was verkocht. ⁵²En als er nog weinig jaren overblijven tot het jubeljaar, dan moet hij dat met hem berekenen. Overeenkomstig zijn jaren moet hij zijn loskoping vergoeden. ⁵³Hij moet als een dagloner jaar op jaar bij hem blijven. Men mag onder uw ogen niet met harde hand over hem heersen. ⁵⁴Maar als hij op deze manier niet kan worden vrijgekocht, dan mag hij in het jubeljaar vertrekken, hij en zijn kinderen met hem. ⁵⁵Want de Israëlieten behoren Mij als dienaren toe. Zij zijn Mijn dienaren, die Ik uit het land Egypte geleid heb. Ik ben de HEERE, uw God.'

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Kerngedachte/ centrale boodschap

God vraagt van ons dat we zorgvuldig met de schepping die hij ooit zal herstellen, omgaan.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

Dit is een lang tekstgedeelte. Het is goed als je het bij de voorbereiding volledig bestudeert, maar we adviseren dat je in de kring aandacht geeft aan verzen 1-22 (of zelfs 1-12), waar de nadruk ligt op het belang van zorgen voor het land (en dus de schepping)

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding/lezen: achtergrondinfo

Hierbij werd vooral aandacht gegeven aan de eerste 22 verzen.

Leviticus is het derde boek van de Hebreeuwse Bijbel en dankt zijn naam aan het feit dat het vooral regelingen omtrent het Levitische priesterschap bevat. De eerste zeven hoofdstukken gaan over wetten rond het brengen van offers. Hoofdstukken 8 tot 10 geven een verslag over de wijding van Aäron en zijn zonen als priesters. Vanaf hoofdstuk 11 tot 16 gaan over de wetten in verband hygiëne en reiniging. Hoofdstukken 17 tot 20 spreken over wetten over de scheiding tussen Israël en heidenen.

Vanaf hoofdstuk 21 tot 25 zijn het wetten over persoonlijke reiniging van priesters, hun voedsel en de feesten van Israël. De laatste twee hoofdstukken tenslotte, gaan over beloften en waarschuwingen voor wie de wetten wel of niet volgen. Het boek wordt toegeschreven aan Mozes. Mogelijk waren hier nog schrijvers bij betrokken.

Hoewel de wetteksten uit Leviticus geen populaire Bijbelgedeeltes zijn, geven ze wel een goede blik op het hart van God. Naast heiliging en reiniging staan zorg voor de schepping (mens, fauna en flora) centraal, iets wat vaak over het hoofd wordt gezien.

Begrijpen: achtergrondinfo

Jubeljaar en sabbatsjaar

De eerste verzen van Leviticus 25 stellen de omgang met het land centraal. Er worden twee concepten geïntroduceerd. In eerste instantie wordt uitleg gegeven over het sabbatsjaar. Dat vindt eens in de zeven jaar plaats en is een jaar van rust voor het land. Het vindt zijn oorsprong in het scheppingsverhaal. Het is een moment van rust voor de hele schepping, want het niet bewerken van het land heeft als logisch gevolg dat ook de bewoners rust hebben. Dit principe impliceert meteen ook een afhankelijkheid naar God toe. Er zijn een aantal “herstelprincipes” in het sabbatsjaar (cf. Ex. 21:2 over de Hebreeuwse slaven). Zo wordt het land ook hersteld door rust te hebben.

Het jubeljaar is in tegenstelling tot het sabbatsjaar niet enkel een jaar van voornamelijk rust, maar vooral een jaar van herstel. Het vindt één keer in de vijftig jaar plaats. Het is iets waar de meeste Israëlieten één keer in hun leven mee geconfronteerd werden. Eén keer zagen ze alles hersteld worden (als voorproef van het uiteindelijke herstel dat ooit zou komen). Het jubeljaar werd traditioneel ingeleid met het blazen op de ramshoorn. Zo liet die dus weten dat het jaar van herstel begonnen was.

Lossing van het land

Het was mogelijk om buiten deze regeling om ook al je oorspronkelijke land terug te krijgen en dus hersteld te worden. Dat werd gedaan door lossing: een familielid trad op als jouw verdediger. Dit principe is duidelijk terug te vinden in het boek Ruth, waar Boaz als lossers voor Naomi en Ruth optreedt. Zowat elke christen kan ook onmiddellijk de link zien met Jezus als verlosser.

Toepassen: achtergrondinfo

Mogelijke vragen:

1. Wat gebeurt er in het sabbatsjaar?
2. Wat is er anders in het zevende jaar met datgene wat groeit?
3. Wat gebeurt er in het jubeljaar?
4. Wat is het grote verschil tussen het sabbatsjaar en het jubeljaar?
5. Welke stukken laten zien dat God de eigenaar is van het land?
6. Wat is de achterliggende bedoeling van het sabbatsjaar?
7. Welke link is er tussen het sabbats-/jubeljaar en de schepping?
8. Welke link is er tussen het jubeljaar en onze toekomstverwachting?
9. Hoe moeten de Israëlieten omgaan met de schepping in deze tijd?
10. Welke implicaties heeft dit voor onze omgang met de schepping?
11. Wat zegt deze tekst over verzoening?
12. Waartoe roept deze tekst ons op (m.b.t. verzoening)?

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Het is best om je vooral te richten op het sabbats- en jubeljaar. Deze teksten hebben het meeste te maken met de schepping. Hou zowel de verleden, de huidige en de toekomstige toestand van die schepping voor ogen.

1. Geef de deelnemers van de kring een blad met twee kolommen. Laat ze in de ene kolom alle kenmerken van het sabbatsjaar schrijven en in de andere kolom de kenmerken van het jubeljaar. Om het gesprek wat te leiden, kun je zelf al richtlijnen geven (bijv. 'duur', 'frequentie', 'doel', 'kernwoorden', 'inhoud', etc.). Bespreek daarna de verschillen en overeenkomsten. Probeer te zorgen dat 'rust' en 'herstel' aan bod komen.
2. Laat de kringleden de huidige toestand van de aarde tekenen en hoe de aarde er na het herstel (uit Openbaring 21:1-22:5) zal uitzien. Probeer daarna te bespreken met elkaar welke rol de mens hier van God in mag spelen. (Het is duidelijk dat God degene is die alles doet, maar tegelijk lijken heel wat teksten uit de Bijbel - waaronder die in Lev. 25 - aan te geven dat de mens op zijn minst een verantwoordelijkheid heeft m.b.t. tot het verkondigen en het realiseren van een voorproefje van dat herstel.)
3. Schrijf op een A3-blad 'Herstel van de schepping' op. Laat alle kringleden opschrijven wat er allemaal moet hersteld worden. Laat ze vervolgens ook nadenken over de rol die ze daar zelf in kunnen spelen (dit kan na het lezen en bestuderen van de tekst gebeuren).
4. Verdeel rollen ('landbouwer', 'grootgrondbezitter', 'arme', 'slaaf', 'familielid van arme', 'land', etc.) onder de kringleden. Laat hen vertellen hoe zij een sabbats- en/ of jubeljaar zouden ervaren. Bespreek de ervaringen onder elkaar. Probeer op basis hiervan naar de toepassing te gaan.

10 // Psalm 139

Bijbelgedeelte

39¹Een psalm van David, voor de koorleider.

HEERE, U doorgrondt en kent mij.

²U kent mijn zitten en mijn opstaan,

U begrijpt van verre mijn gedachten.

³U onderzoekt mijn gaan en mijn liggen,

U bent met al mijn wegen vertrouwd.

⁴Al is er nog geen woord op mijn tong,

zie, HEERE, U weet het alles.

⁵U sluit mij in van achter en van voren,

U legt Uw hand op mij.

⁶Dit kennen - het is mij te wonderlijk,

te hoog, ik kan er niet bij.

⁷Waar kan ik Uw Geest ontgaan,

waar Uw aangezicht ontvluchten?

⁸Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar;

of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar.

⁹Nam ik vleugels van de dageraad,

woonde ik aan het einde van de zee,

¹⁰ook daar zou Uw hand mij leiden

en Uw rechterhand mij vasthouden.

¹¹Zei ik: Ja, duisternis zal mij opslokken! -

dan is de nacht een licht om mij heen.

¹²Zelfs de duisternis maakt het voor U niet duister,

maar de nacht licht op als de dag,

de duisternis is als het licht.

¹³Want Ú hebt mijn nieren geschapen,

mij in de schoot van mijn moeder geweven.

¹⁴Ik loof U omdat ik ontzagwekkend wonderlijk gemaakt ben;

wonderlijk zijn Uw werken,

mijn ziel weet dat zeer goed.

¹⁵Mijn beenderen waren voor U niet verborgen,

toen ik in het verborgene gemaakt ben

en geborduurd werd in de laagste plaatsen van de aarde.

¹⁶Uw ogen hebben mijn ongevormd begin gezien,

en zij allen werden in Uw boek beschreven,

²⁶de dagen dat zij gevormd werden,

toen er nog niet één van hen bestond.

17Daarom, hoe kostbaar zijn mij Uw gedachten, o God,
hoe machtig groot is hun aantal.

18Zou ik ze tellen? Zij zijn talrijker dan korrels zand;
ontwaak ik, dan ben ik nog bij U.

19O God, breng de goddeloze om!
Mannen van bloed, ga weg van mij.

20Want met listige plannen spreken zij over U
en zij zetten Uw vijanden aan tot valsheid.

21Zou ik niet haten, HEERE, wie U haten,
walgen van wie tegen U opstaan?

22Ik haat hen met een volkomen haat,
mijn eigen vijanden zijn het.

23Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart,
beproof mij en ken mijn gedachten.

24Zie of er bij mij een schadelijke weg is
en leid mij op de eeuwige weg..

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Kerngedachte/ centrale boodschap

God kent ons tot in ons diepste zelf en dit mag ons inspireren tot zelfaanvaarding.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

1. Hoe zou je de tekst indelen?
2. In welke vorm (genre) zijn verzen 1-18 geschreven?
3. Wat roepen de verzen 1-18 bij je op? (gevoelens, gedachten)
4. Wat roepen de verzen 19-22 bij je op? (gevoelens, gedachten)
5. Wat valt je op aan dit tekstgedeelte binnen de gehele psalm?
6. In welke vorm (genre) zijn verzen 23-24 geschreven?
7. Wat roepen de verzen 23-24 bij je op? (gevoelens, gedachten)
8. Wat zegt deze tekst over herstel?

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Lezen: achtergrondinfo

Genre

Het boek Psalmen is een verzameling van liederen die werden gezongen onder begeleiding van snaarinstrumenten. Die muzikale context impliceert dat psalmen in een lyrische/ poëtische taal zijn geschreven. Deze poëtische stijl in het Hebreeuws wordt vooral gekenmerkt door parallelisme en beeldspraak. Het lyrische (m.a.w. het muzikale) wordt gecreëerd door het ritme, de klankkleur en de klankherhaling. Vooral de lyrische eigenschappen stellen een uitdaging voor de vertalingen van de psalmen. Waar het 'inhoudelijk-poëtische' van parallelisme en beeldspraak zich vlot laat vertalen, is het moeilijker om ook de 'formeel-lyrische' eigenschappen in de doeltaal (i.c. het Nederlands) over te nemen. Soms blijkt het dus moeilijk om de Nederlandse vertaling even muzikaal te laten klinken als het Hebreeuwse origineel.

De ruimere context van de Psalmen is de eredienst: de liederen die in de Psalmen gebundeld zijn, werden gezongen op bepaalde momenten tijdens de liturgie. Deze liederen hebben een diverse inhoud en raken verscheidene thema's aan. Daarom kunnen de Psalmen in verscheidene subgenres onderverdeeld worden (zoals klaagzangen, gebeden, hymnen, dankpsalmen ...).

In deze subgenres heeft Psalm 139 enkele kenmerken van een hymne; als ware het een lofzang die de lezer of luisteraar eraan herinnert dat God hem of haar doorgrondt en dat God er overal en ten alle tijden is. In de psalm wordt dit omvangrijke idee verwoord in een lyrische vorm om zo een ervaring van eerbied - de combinatie van "Herstel" verwondering en respect - op te roepen bij de lezer of luisteraar. Toch bevat Psalm 139 ook elementen van een klaagzang, aangezien de toon van de psalm omslaat in verzen 19-22.

Begrijpen: achtergrondinfo

Psalm als gebed

Zoals al eerder vermeld is Psalm 139 een combinatie van hymne en klaagzang. Daarbij komt nog dat de laatste verzen (23-24) eindigen in de vorm van een gebed naar God.

De Psalm valt dan ook uiteen in 3 delen:

1. Verzen 1-18 verkennen de gedachte dat God ons kent, ons doorgrondt.
2. Verzen 19-22 lijken een abrupte breuk te vormen met de voorgaande verzen en getuigen van een diepe frustratie, een haat tegenover (zonde en) zondaars. De muzikale begeleiding zal deze breuk wellicht ingeleid hebben, wat evenwel een verschuiving in toon en sfeer impliceert.
3. Verzen 23-24 sluiten de psalm af met een terugkoppeling naar de gedachte uit verzen 1-18, die nu verwoord wordt als een gebed.

Beeldtaal

Beeldtaal speelt vooral een rol in de verzen 8-18: de gedachte dat God ons kent wordt hierin verder verkend: God observeert ons aandachtig en grijpt in met zijn leidende hand, voorbij de grenzen van plaats en tijd; hoever we ook reizen en horizonten verkennen, van in het begin van ons leven tot het einde heeft God aandacht voor ons.

De persoonlijke interpretaties van deze kerngedachte kunnen zeer verscheiden zijn: van ontzagwekkend of zelfs beangstigend, tot bevestigend en troostend. Subjectiviteit en levenservaring van de lezer zullen dus aannemelijk een belangrijke rol spelen bij de reactie (response) op de tekst.

Een mogelijke interpretatie van de breuk in de verzen 19-22 bestaat erin dat deze verzen een verwoording kunnen zijn door de psalmist van een 'diepe', een verdrongen frustratie. Door de verwoording komt deze frustratie dan bovendien tot de oppervlakte. Deze interpretatie is vooral interessant omdat de tekst van de psalm dan een spanning creëert tussen verdrongen frustraties en God die gedachten doorgrondt. (Wat de eenheid van de psalm zou verklaren.)

Het einde van de psalm (verzen 23-24) herneemt dan ook de beginverzen 1-3 in het gebed dat God de eigen gedachten moge doorgronden en de weg moge leiden. De ringcompositie (het einde herneemt het begin) van de verzen 1-3 en 23-24 draagt ook bij tot het gevoel dat de psalm met deze laatste verzen een voltooid, afgerond geheel is.

Toepassen: achtergrondinfo

1. Tot hoe diep doorgrondt God ons?
2. Vanaf wanneer besteedt God aandacht aan ons?
3. Hoe ervaar je die aandacht van God?
4. Welk van de gebruikte beelden spreekt je het meest aan? Waarom?
5. In welke zin doen verzen 19-22 denken aan een klaagzang?
6. Hoe beïnvloedt de context van psalm de interpretatie van deze verzen?
7. Waar hebben de ‘zondaars’ in verzen 19-22 aan gezondigd?
8. Hoe zou je het gevoel van de psalmist tegenover die zondaars omschrijven? Kun je jezelf daar in vinden?
9. Wanneer je gefrustreerd bent, ben je dat dan omwille van anderen of soms ook omwille van jezelf?
10. Zijn er kwellingen of frustraties waar je zelf mee zit (en die je naar God wil toedragen)?
11. Waartoe roept deze tekst ons op (m.b.t. herstel)?

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

1. Wees creatief! Laat iemand in de kring de tekst voorlezen terwijl iedereen de tekst geprint voor zich heeft. Tijdens het voorlezen strepen de kringleden de strofes aan die hen op dat moment aanspreken. De bedoeling is dat de kringleden na het voorlezen creatief te werk gaan met de verzen die hen treffen, elk op hun eigen manier. Geef de kringleden dus enkele verschillende mogelijkheden van werkvormen (bijv. het uittekenen van een beeld dat hen aansprak; woordassociaties de vrije loop laten - wat een eerste opstap is tot het schrijven van poëzie - of mediteren op een tekstgedeelte dat aansprak zonder iets op te schrijven of te tekenen - inspiratie kun je immers niet dwingen - muzikanten kunnen misschien zelfs een melodie proberen bedenken bij de tekst. Essentieel aan deze werkvorm is dat alle kringleden nadenken op de vraag wat hen aanspreekt, deze gedachten kunnen dan als begin- en aanknopingspunt dienen om met elkaar in gesprek te treden over de psalmtekst. Het voordeel van deze methode is dat je dicht bij het genre van de tekst blijft.
2. Speel met intonatie en vertaling: Laat iedereen de psalmtekst in een verschillende vertaling stil voor zich lezen zodat alle kringleden een idee krijgen waar ze de intonatie in de tekst zouden leggen. Laat dan alle of enkele van de kringleden een verschillende vertaling van de psalm voordragen. Na het voorlezen van de vertalingen kan de vraag ‘Welke vertaling sprak het meest aan?’ dienen als een springplank om de psalm zowel vormelijk als inhoudelijk te bespreken.
3. De Zweedse methode: Laat de tekst voorlezen terwijl iedereen een geprinte versie van de tekst heeft. De kringleden kunnen een plusje ‘+’ zetten bij tekstgedeeltes die aanspreken en een minnetje ‘-’ bij gedeeltes waar ze het moeilijk mee hebben. Laat de kringleden zich dan in kleine groepjes van 2 of 3 verdelen om de aansprekende en moeilijke gedeeltes met elkaar te bespreken. Na een verkennende bespreking kan de kringleider de groepjes laten wisselen of er kan overgeschakeld worden naar een bespreking met de gehele groep.

11 // Efeze 2:11-22

Bijbelgedeelte

2¹¹Bedenk daarom dat u die voorheen heidenen was in het vlees en die onbesnedenen genoemd werd door hen die genoemd worden besnijdenis in het vlees, die met de hand gebeurt, ¹²dat u in die tijd zonder Christus was, vervreemd van het burgerschap van Israël en vreemdelingen wat betreft de verbonden van de belofte. U had geen hoop en was zonder God in de wereld. ¹³Maar nu, in Christus Jezus, bent u, die voorheen veraf was, door het bloed van Christus dichtbij gekomen. ¹⁴Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, ¹⁵heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken, ¹⁶en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou verzoenen door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft. ¹⁷En bij Zijn komst heeft Hij door het Evangelie vrede verkondigd aan u die veraf was, en aan hen die dichtbij waren. ¹⁸Want door Hem hebben wij beiden door één Geest de toegang tot de Vader. ¹⁹Zo bent u dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God, ²⁰gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is, ²¹en op Wie het hele gebouw, goed samengevoegd, verrijst tot een heilige tempel in de Heere; ²²op Wie ook u mede gebouwd wordt tot een woning van God, in de Geest.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Kerngedachte/ centrale boodschap

De kerngedachte van deze brief is het samenbrengen van alle dingen in Jezus (Ef. 1:9-10). De heerschappij van de mens heeft gebrokenheid tot gevolg. In Jezus vinden we verzoening.

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Auteur

De brief aan de Efeziërs werd door Paulus geschreven toen deze in de gevangenis zat. Sommige theologen twijfelen aan de auteurschap van Paulus. De redenen die aangegeven worden zijn: het gebruik van nieuwe woorden en een andere schrijfstijl.

Anderen vinden die verschillen in vergelijking met de andere brieven van Paulus niet relevant genoeg en zien Paulus als auteur.

Doelpubliek

Voor wie die brief bedoeld was, is niet duidelijk. De titel van de brieven (Brief aan de Efeziërs) is later toegevoegd toen de brieven door de kerken werden gelezen. Als we de brief goed bestuderen zien we dat er enkele redenen zijn waarom de brief niet aan de kerk in Efeze geschreven is.

Ten eerste, de brief was gericht aan de 'heidenen' en had geen enkel persoonlijke groet. Dit is bijzonder aangezien Paulus zeker drie jaar verbleef in Efeze. In Handelingen 20 lezen we dat Paulus vol vuur praat over de oudsten in Efeze.

Ten tweede, het lijkt erop dat Paulus en de lezers elkaar niet persoonlijk kenden: "Daarom, omdat ook ik gehoord heb van het geloof in de Heere Jezus onder u..."(Ef. 1:15). De trouw van die lezers had hij gehoord en niet zelf ervaren.

Ten derde, in alle oude Griekse manuscripten zijn de woorden aan Efeze niet aanwezig. In al die teksten is te lezen: "Paulus...aan de heiligen en gelovigen aan Christus Jezus" (Ef. 1:1). Op deze redenen wordt er algemeen aanvaard dat deze brief een rondzendbrief was aan de kerken in Azië.

Lezen: achtergrondinfo

De passage die we lezen heeft rechtstreeks met de kerngedachte te maken. Het is zelfs zo dat de eerste drie hoofdstukken gaan over de eenheid met Christus (Ef. 1:3-3:21). De tweede drie hoofdstukken behandelen het thema van de kerk als instrument tot verzoening. De kerk moet Christus tonen.

Begrijpen: achtergrondinfo

Vers 11

In oude joodse gewoontes, maakten heidenen geen deel uit van Gods belofte aangezien ze onbesneden waren.

Vers 12-14

Paulus schrijft hier uit de gevangenis. De reden voor zijn arrestatie is het brengen van een heiden de tempel van Jeruzalem in (Hand. 21:28). Zulke handelingen werden door de joodse wet niet getolereerd. De Romeinen gaven daarom toelating om de wetovertreeders te executeren.

Vers 17-18

In Jesaja 56:3-8 belooft God dat Zijn huis ook voor de vreemdelingen zal zijn. Paulus zijn visie is daarom ook het verzoenen van joden en niet-joden.

Vers 19-22

In het Oude Testament was de enige scheiding in de tempel die tussen de priesters en de leken (de gelovigen zonder priesterlijke functie). In de dagen van Paulus konden vrouwen en heidenen de tempel niet in. Volgens Paulus zijn deze barricades onbestaande in Gods geestelijke tempel. Volgens sommige joodse schrijvers was Gods volk Zijn tempel. Enkel Paulus en andere vroege christenen herkenden dat deze tempel ook niet-joden inhield. Toen Paulus deze brief schreef, waren sommige joden en Syriërs elkaar aan het afslachten op de straten van Caesarea. In deze stad was Paulus onlangs op bezoek geweest (Hand. 23:23).

Toepassen: achtergrondinfo

1. Wat houdt besnijdenis exact in (v. 11)?
2. Wat houdt het burgerschap van Israël in (v. 12)
3. Wat betekent het dat Jezus onze vrede is (v. 14)?
4. Welke beiden heeft Jezus één gemaakt (v. 14)?
5. Waarom is het belangrijk dat Jezus beiden één maakt (v. 14)?
6. Welke tussenmuur wordt hier bedoeld (v. 14)?
7. Waarom is er herstel nodig (v. 16)?
8. Welke tussenmuur bestaat er tussen ons en ... ?
9. Wat wordt er bedoeld met aan hen die dichtbij/veraf waren (v. 13, 17)?
10. Wat betekent dit voor ons vandaag?
11. Waartoe roept deze tekst ons op?
12. Wat zegt deze tekst over herstel?
13. Waartoe roept deze tekst ons op (m.b.t. herstel)?

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

In deze tekst lezen we het belang van herstel tussen Joden en niet-Joden, volk met volk. Gods plan voor de wereld is dat alles (en dus iedereen) in Jezus verzoend wordt.

1. Print de tekst uit. Zoek een titel voor dit stuk.
2. Teken iets op basis van deze tekst. Probeer de tekst visueel te maken.
3. Print drie verschillende vertalingen uit. Vergelijk. Wat valt je op?
4. Verdeel de kring in twee groepen. Neem een groot vel karton. Maak een scheiding in het midden d.m.v. een stift. Links noteer je Jood, rechts niet-Jood. Een groep moet alle termen die bij Jood passen opsommen. De andere groep de termen voor niet-Jood. De kringleider noteert ze in het groot.

12 // Handelingen 10:1-48

Bijbelgedeelte

10¹En er was een man in Caesarea, van wie de naam Cornelius was, een hoofdman over honderd van de afdeling die de Italiaanse genoemd werd, 2een vroom man, die met heel zijn huis God vreesde, veel liefdegaven aan het volk gaf en voortdurend tot God bad. 3Hij zag in een visioen duidelijk, ongeveer op het negende uur van de dag, dat er een engel van God bij hem binnenkwam, die tegen hem zei: Cornelius! 4En hij hield de ogen op hem gericht en werd zeer bevreesd, en hij zei: Wat is er, heer? En de engel zei tegen hem: Uw gebeden en uw liefdegaven zijn als gedachtenis opgestegen naar God. 5Stuur nu mannen naar Joppe en ontbied Simon, die ook Petrus genoemd wordt. 6Deze is te gast bij een zekere Simon, een leerlooier, die zijn huis bij de zee heeft. Hij zal u zeggen wat u moet doen. 7En toen de engel die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijn huisslaven, en een vrome soldaat uit hen die steeds bij hem waren; 8en toen hij hun alles verteld had, stuurde hij hen naar Joppe. 9En de volgende dag, terwijl zij op reis waren en de stad naderden, klom Petrus op het dak om te bidden, ongeveer op het zesde uur, 10en hij kreeg honger en wilde iets nuttigen. En terwijl zij het eten bereidden, raakte hij in geestvervoering. 11En hij zag de hemel geopend en een voorwerp naar zich toe komen, dat leek op een groot linnen laken, dat aan de vier hoeken vastgebonden was en neergelaten werd op de aarde, 12waarin zich al de viervoetige dieren van de aarde bevonden, de wilde en de kruipende dieren en de vogels in de lucht. 13En er kwam een stem tot hem: Sta op, Petrus, slacht en eet! 14Maar Petrus zei: Beslist niet, Heere, want ik heb nooit iets gegeten wat onheilig of onrein is. 15En er kwam opnieuw, voor de tweede keer, een stem tot hem: Wat God gereinigt heeft, mag u niet voor onheilig houden! 16En dit gebeurde tot driemaal toe; en het voorwerp werd weer opgenomen in de hemel. 17Toen Petrus bij zichzelf twijfelde wat het visioen dat hij gezien had, kon betekenen, zie, daar stonden de mannen die door Cornelius gestuurd waren, bij de poort, nadat zij naar het huis van Simon gevraagd hadden. 18En zij riepen iemand en vroegen of Simon, die ook Petrus genoemd wordt, daar te gast was. 19Terwijl Petrus nog over dat visioen nadacht, zei de Geest tegen hem: Zie, drie mannen zoeken u; 20sta daarom op, ga naar beneden en reis met hen mee. Twijfel niet, want Ik heb hen gestuurd. 21En Petrus ging naar beneden, naar de mannen die door Cornelius naar hem toe gestuurd waren, en zei: Zie, ik ben het die u zoekt. Wat is de reden waarom u hier bent? 22En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, die God vreest en van wie heel het volk van de Joden een goed getuigenis geeft, is door een aanwijzing van God aangespoord door een heilige engel om u naar zijn huis te ontbieden om van u woorden van zaligheid te horen. 23Toen riep hij hen naar binnen en ontving hen als gast. En de volgende dag vertrok Petrus met hen, en enigen van de broeders uit Joppe gingen met hem mee. 24En de volgende dag kwamen zij in Caesarea aan. En Cornelius verwachtte hen en had zijn familieleden en beste vrienden bijeengeroepen. 25En het gebeurde, toen Petrus naar binnen ging, dat Cornelius hem tegemoetkwam, aan zijn voeten viel en hem aanbad. 26Maar Petrus richtte hem op en zei: Sta op, ik ben zelf ook maar een mens. 27En terwijl hij met hem sprak, ging hij naar binnen en trof er velen aan die samengekomen waren. 28En hij zei tegen hen: U weet dat het een Joodse man niet toegestaan is om met iemand van een ander volk om te gaan of bij hem binnen te gaan; maar God heeft mij laten zien dat ik geen mens onheilig of onrein mag

noemen. ²⁹Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, toen ik ontboden werd. Dus vraag ik om welke reden u mij hebt ontboden. ³⁰En Cornelius zei: Vier dagen geleden had ik tot dit uur toe gevestigd, en op het negende uur bad ik in mijn huis. ³¹En zie, er stond een man in blinkende kleding voor mij en die zei: Cornelius, uw gebed is verhoord en uw liefdegaven zijn bij God in gedachtenis gekomen. ³²Stuur dan mensen naar Joppe en laat Simon halen, die ook Petrus genoemd wordt; deze is te gast in het huis van Simon, de leerlooier, bij de zee. Als hij hier gekomen is, zal hij tot u spreken. ³³Dus heb ik ogenblikkelijk mensen naar u toe gestuurd, en u hebt er goed aan gedaan dat u hier gekomen bent. Wij zijn dan nu allen hier aanwezig, in de tegenwoordigheid van God, om alles te horen wat u door God bevolen is. ³⁴En Petrus opende zijn mond en zei: Ik zie nu in waarheid in dat God niet iemand om de persoon aanneemt; ³⁵maar in ieder volk is degene die Hem vreest en gerechtigheid doet, Hem welgevallig. ³⁶Dit is het woord dat Hij gezonden heeft tot de Israëlieten, waardoor Hij vrede verkondigt door Jezus Christus; Deze is de Heere van allen. ³⁷U weet wat er gebeurd is in heel Judea, wat begon in Galilea na de doop die Johannes gepredikt heeft: ³⁸hoe God Jezus van Nazareth gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht en hoe Hij het land doorgedaan is, terwijl Hij goeddeed en allen die door de duivel overweldigd waren, genas, want God was met Hem.

³⁹En wij zijn getuigen van alles wat Hij gedaan heeft, zowel in het Joodse land als in Jeruzalem. Ze hebben Hem gedood door Hem aan een hout te hangen. ⁴⁰Deze heeft God opgewekt op de derde dag en Hij heeft gegeven dat Hij zou verschijnen, ⁴¹niet aan heel het volk, maar aan de getuigen die door God tevoren verkozen waren, aan ons namelijk, die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de doden opgestaan was. ⁴²En Hij heeft ons bevolen tot het volk te prediken en te getuigen dat Hij Degene is Die door God aangesteld is tot een Rechter over levenden en doden. ⁴³Van Hem getuigen al de profeten dat ieder die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal door Zijn Naam. ⁴⁴Terwijl Petrus deze woorden nog sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden. ⁴⁵En de gelovigen die van de besnijdenis waren, zovelen als er met Petrus waren meegekomen, waren buiten zichzelf dat de gave van de Heilige Geest ook op de heidenen uitgestort werd, ⁴⁶want zij hoorden hen spreken in vreemde talen en God grootmaken. Toen antwoordde Petrus: ⁴⁷Kan iemand soms het water weren, zodat deze mensen, die evenals wij de Heilige Geest ontvangen hebben, niet gedoopt zouden worden? ⁴⁸En hij beval dat zij gedoopt zouden worden in de Naam van de Heere. Toen vroegen zij hem enkele dagen bij hen te blijven.

Opmerking

Als dit de eerste keer is dat je de kringbundel gebruikt, lees dan zeker ook even de inleiding, die heb je namelijk nodig.

Kerngedachte/ centrale boodschap

God kijkt onbevooroordeeld naar alle mensen, niemand heeft door zichzelf meer kans op redding; iedereen wie Hem met zijn hart gelooft wordt gered.

Werkvormen en vragen voor de kringleider

Inleiding

Dit is een lang tekstgedeelte. Het is goed als je het bij de voorbereiding volledig bestudeert, maar we adviseren dat je in de kring aandacht geeft aan verzen 1-16; 25-29; 34-35; 43-48. Wees selectief. Beter een goede en representatieve selectie dan een overdaad waardoor niemand de kern meer begrijpt.

Lezen

1. Wat zegt deze tekst over herstel?
2. Welke verandering hebben we kunnen observeren in deze tekst?

Begrijpen

1. Wie was Cornelius? (v. 1-2)
2. Wat maakt Cornelius mee?
3. Waarom wordt Cornelius bevreesd? (v. 4)
4. Waarom komt deze engel? (v. 4)
5. Waarom zou Petrus moeten komen? (v. 5)
6. Waar is Petrus en wat doet hij op het moment van het visioen? (v. 9)
7. Wat gebeurt er in vers 11? Wat heeft dit te betekenen? (v. 11)
8. Wat zit er in het laken en waarom? (v. 12)
9. Waarom spreekt Petrus God tegen? (v. 13) (vgl. voetwassing)
10. Wat vraagt God van Petrus? (v. 14)
11. Wat is er onrein voor Petrus? (v. 14)
12. Waarom moet God dit drie keer laten gebeuren?
13. Hoe antwoordt God op Petrus' twijfel? (v. 17)
14. Wat leren we hier bij over Cornelius? (v. 22)
15. Welk beeld krijgen we van de kerk in die tijd? (v. 23)
16. In wat voor gezelschap komt Petrus hier toe? (v. 24)
17. Waarom aanbidt Cornelius Petrus? (v. 25)
18. Waarom is het als jood op bezoek gaan bij een niet-jood niet toegestaan? (v. 28)
19. Wat deed Cornelius toen hij het visioen kreeg? (v. 30)
20. Waartoe wordt Petrus uitgenodigd? (v. 33)

21. Wat was er uniek/vernieuwend aan deze gebeurtenis? (v. 44-45)
22. Wat is er nu veranderd in de kerk? (v. 45; cf. met de vraag bij v. 23)
23. Wanneer hebben Cornelius en de zijnen de Geest ontvangen? (t.o.v. het moment van hun bekering) (v. 47)

Toepassen

1. Hoe staan wij bekend om ons geloof? (v. 2)
2. Hoe zou dit herstel vandaag binnen en buiten de kerk zich vertalen?
3. Wat leert Cornelius' voorbeeld ons over een relatie met God?
4. Waartoe roept deze tekst ons op (m.b.t. herstel)?
5. Wat zijn onze vooroordelen? (v. 29)
6. Betekent 'degene die Hem vreest en gerechtigheid doet' dat er redding is op eigen verdienste? (v. 35) Waarom wel/niet?
7. Hoe voldoen wij aan dit bevel? (v. 42)
8. Wat doet Petrus hier? (v. 34-43) Wat kunnen we hier praktisch uit leren?
9. Waarvan zou God ons heel moeilijk kunnen overtuigen? (v. 15)

Verduidelijking moeilijke woorden/gedeeltes

Inleiding: achtergrondinfo

Auteur

Het boek Handelingen is hoogstwaarschijnlijk geschreven door dezelfde auteur van het evangelie van Lucas (waarschijnlijk Lucas, een arts) die Paulus tijdens een deel van zijn reizen heeft vergezeld (Hand.1:1; cf. Luc. 1:1-4).

Genre/schrijfstijl

Het boek vertelt het verhaal van de eerste christenen. Er wordt verteld over de apostelen, hun verkondiging, de vervolging en de eerste gemeenten. Met vallen en opstaan krijgen de eerste gemeenten, de Kerk, vorm. In de Oudheid was het niet ongewoon dat privé communicatie later gepubliceerd werd, veel van die communicatie is dan ook geschreven met het doel dat iedereen ze zou lezen. Handelingen is daarmee vergelijkbaar. In Handelingen vertelt de auteur een verhaal aan Theofilus; alles is dus geschreven in een narratieve stijl, zoals een roman. Aan de inhoud is te zien dat Lucas heel nauwkeurig onderzoek gedaan heeft naar alle gebeurtenissen. Toch is het boek geen opsomming van feiten en verhaaltjes, maar één vlot geheel.

Lezen: achtergrondinfo

Tekst opbouw

Doorheen heel het boek staat de Geest centraal.

1. In hoofdstuk 1 wordt terug verwezen naar de belofte van Jezus over de uitstorting van de Geest.
2. In hoofdstuk 2 wordt de Geest uitgestort en in alle volgende hoofdstukken lezen we wat de apostelen allemaal deden door de Geest, hoe nieuwe mensen de Geest ontvangen en hoe Hij toeziet op de verkondiging en de Kerk.

In grote lijnen kan Handelingen in twee delen opgedeeld worden.

1. Hoofdstuk 1-12 gaan voornamelijk over Petrus.
2. Hoofdstuk 13-28 verhalen over Paulus.

De passage die wij lezen komt uit hoofdstuk 10, dit is dus nog in het gedeelte over Petrus; hij is dan ook een van de hoofdpersonages in dit verhaal. Deze passage bevindt zich echter op het einde van de hoofdstukken over Petrus. Er is duidelijk te zien hoe in hoofdstuk 8 Paulus naar binnen wordt gewerkt in Handelingen.

Hoofdstuk 10 is één van die hoofdstukken die de weg voor Paulus effent. Paulus wordt het eerst als Saulus geïntroduceerd in Handelingen 7:58. Hoofdstuk 8 gaat over de vervolging. In 9 wordt de bekering van Paulus beschreven. In hoofdstuk 10 en 11 (tem. 11:18) worden de eerste stappen gezet in de verkondiging onder de heidenen, die Paulus uiteindelijk als zijn doelgroep zal nemen. Dit hoofdstuk is verder in Handelingen reden voor debat.

Net na deze passage volgt er een debat tussen Petrus en de oudsten over de verkondiging onder de heidenen (Hand. 11:1-18). Later verwijst Petrus terug naar de gebeurtenissen in hoofdstuk 10, wanneer er een debat gaande is over de besnijdenis van de heidenen (Hand. 15:7-12).

Begrijpen: achtergrondinfo

Joden en niet-joden

Dat een Jood niet mag omgaan met niet-joden, was in de tijd van Jezus een wijdverspreid gedachtegoed van het joodse volk. Jezus zelf toonde verschillende keren aan dat God dit niet zo ziet.

Toch vonden de eerste christenen dit nog een heikele kwestie. Petrus komt pas in deze passage tot inzicht en in het volgende hoofdstuk stellen de broeders in Jeruzalem hem vragen hierover. Dit Farizeïsche gebruik is ontleend aan teksten als Ex. 23:32; 34:15 en Deut. 7:2; hierin draagt God Zijn volk op om alle omwonende volkeren te vernietigen, om Israël zo te behoeden voor heidense gebruiken en goden.

Rein en onrein

Een jood is onrein na het eten van dieren die ofwel enkel herkauwen, ofwel enkel gespleten hoeven hebben; alle kleine en grote waterdieren zonder vinnen of schubben; verschillende specifieke soorten vogels (opgesomd in Lev. 11:14-19); gevleugelde insecten, als ze geen springpoten hebben; enkele specifieke kruipende dieren (opgesomd in Lev. 11:29-30) even verder staat dat alle dieren die rondkruipen onrein zijn (Lev. 11:40). De volledige voedings- en reinheidsvoorschriften zijn uitgebreider terug te vinden in Leviticus 11 en Deuteronomium 14:1-21.

Joods worden

Een niet-Israëliet kon ook jood worden; het beste voorbeeld hiervan is Ruth. Het proces dat Ruth doorgemaakt heeft moet in de huidige traditie symbolisch herhaald worden alvorens een niet-Israëliet als een Jood beschouwd wordt. In Jesaja 56:1-8 zegt de Heer duidelijk dat ieder die zich verbonden heeft met Hem, Hem dienen, liefhebben en Zijn verbond in eer houden, Hem toebehoort. Het valt op dat bij elke beschrijving van Cornelius' spiritualiteit (v. 2; 34) de vrees voor God primeert. Andere Bijbelteksten die duidelijkheid bieden over het waarom van deze vrees tonen ook duidelijk het verband met dit hoofdstuk (2 Kron. 19:7; 1 Petr. 1:17). Die vrees is dus een erkenning van onmacht, dat je zelf je heil niet kunt verdienen en van nederigheid tegenover een volmaakt en heilig God. Over het geloof van Cornelius (v. 2, 22, 37, 45) bestaat nogal wat twijfel: was hij jood? Vers 22 doet vermoeden van wel omdat de joden een goed getuigenis van hem hebben, maar uit vers 45 blijkt dan weer dat hij niet besneden was. Was hij christen? In vers 37 veronderstelt Petrus dat ze wel al gehoord hebben van Jezus en zijn optreden, maar waren ze ook overtuigd van zijn boodschap? Blijkbaar niet. Sommige Bijbelcommentators geloven dat hij een "proseliet van de poort was." Dit is iemand die het heidendom de rug had toegekeerd en interesse had voor de joodse religie en gebruiken. Hij was geen echte jood want hij was niet besneden en deed dus ook niet actief mee met het grootste deel van het religieus Joodse openbare leven. Door Lucas wordt Cornelius als een heiden beschouwd. Dit blijkt uit deze tekst, waar Petrus zegt dat hij eigenlijk niet bij heidenen mag binnengaan (v. 28). Iets verder zijn de metgezellen van Petrus verbaasd dat de Geest ook over heidenen komt (v. 45). In Hand. 11:1 staat

uitdrukkelijk dat de heidenen het woord van God ontvangen hadden. Blijkbaar had Cornelius al een goed geloof in God voor zover hij Zijn Woord verstond, maar nog geen goed begrip van Jezus. Dit kreeg hij pas door de Heilige Geest, na Petrus' optreden.

Rol van de Heilige Geest

In deze tekst spelen de Geest en enkele gaven van de Geest een belangrijke rol (v. 3, 10, 44- 46). Er komen twee visioenen voor, er wordt in tongentaal gesproken en de Geest wordt uitgestort. Over deze kwesties zijn talloze discussies gevoerd en hele boeken over geschreven. Het is dan ook delicaat hierover iets te zeggen, toch moet het een en ander verduidelijkt worden.

Cornelius, als (nog) niet Christen, krijgt een visioen (v. 2), dit is mogelijk doordat de Geest in hem werkt.

Toch zien we dat de Geest pas later over Cornelius en de zijnen wordt uitgestort (v. 44). Hierbij is de vraag hoe de Geest en Zijn gaven zicht ten opzichte van de bekering en wedergeboorte van een mens verhouden.

Men kan zeggen dat de Geest een leiding van God is die mensen nodig hebben om tot geloof in Hem te komen, de Geest werkt dus al in mensen nog voor hun eigenlijke bekering. Hij kan ook tijdelijk gaven schenken aan die mensen. Dit is te zien bij Cornelius die hier voor zijn bekering een visioen krijgt. Toch kan de Geest niet permanent in een mens wonen voordat hij Jezus aanvaardt heeft als zijn verlosser.

In dit stuk is te zien dat direct nadat Cornelius dit gedaan heeft hij en de zijnen vervuld werden door de Heilige Geest. Dit werd als teken beschouwd van hun bekering en dat God ook heidenen (voor het eerst) opgenomen had in Zijn koninkrijk. Het is belangrijk om tegelijk te beseffen dat Handelingen in de eerste plaats het verhaal is van de eerste kerk en dat moet opgepast worden om zomaar leerstellingen hieruit af te leiden. Daarvoor is het belangrijk de Bijbel als geheel te bekijken.

Jaffa

Joppe (nu Jaffa, opgenomen in Tel-Aviv) was een van de oudste nederzettingen van de regio (bewoond vanaf ± 7500 vChr). Deze stad staat dus symbool voor het oude, de traditie en het joodse geloof. Dit staat in schril contrast met de stad Caesarea die in de Romeinse tijd, door koning Herodes werd gebouwd. Met zijn uitgesproken Grieks-Romeinse stadsplanning en uitzicht en omdat het de thuisbasis was van de militairen en de prefect van de regio, staat deze stad dus symbool voor al de nieuwe invloeden, het heidense geloof en de overheersing van de Romeinen.

Linnen laken

De dieren die joden als het meest onrein beschouwen liggen in een linnen laken (v. 11), een stof die doorheen heel de bijbel als iets moois, zuiver en zelfs heilig wordt beschouwd (linnen wordt bijv. overvloedig gebruikt bij de bouw van de tabernakel en alles wat erbij hoort; zie Ex. 25-28). In vers 43 zijn verwijzingen naar Genesis 22:18; 26:4; Jeremia 23:5; en Ezechiël 34:17-24. Merk op dat Petrus in verzen 36-39 uitdrukkelijk vermeldt dat Jezus kwam als jood onder de joden en ogenschijnlijk voor de joden. Het klinkt als een rechtvaardiging omdat hij niet eerder inzag dat Jezus ook voor de heidenen is gekomen. Lees misschien eens de reactie van de andere oudsten in Jeruzalem (Hand. 11:1-18). Hoe zou je er zelf tegenover staan als je een van die eerste joodse Christenen was?

Toepassen: achtergrondinfo

1. Wat betekent 'dat God niet iemand om de persoon aanneemt'? (v. 34)
2. Waarom verkondigde Jezus enkel aan de Israëlieten? (v. 36)
3. Voor wie is de redding?

Van kringbundel naar kringvoorbereiding

Het is niet genoeg te benadrukken wat een belangrijk hoofdstuk dit tekstgedeelte is. Voor het eerst in de geschiedenis werden heidenen bij het volk van God opgenomen zonder dat ze daarvoor allerlei rituelen moesten ondergaan. Petrus moet hier iets doen wat volledig ingaat tegen zijn eigen traditie.

Probeer dit zo concreet mogelijk aan bod te laten komen in de kring. Wat is in deze tekst de kern van het evangelie? Kunnen wij ons daar achter scharen? Kunnen wij ook kijken naar andere christelijke groeperingen die dit aanvaarden en erkennen dat wij samen één Kerk zijn zoals Petrus hier doet met de heidenen? Herstel staat hier héél erg centraal. Dit is een erg lang stuk en het is gemakkelijk om de focus van deze tekst uit het oog te verliezen. Dit is de eerste tekst waarbij het christendom de brug tussen de joden en de heidenen slaat. Het is de start van de wereldwijde kerk.

1. Hou een gesprek vooraf. Laat in de groep vooraf een gesprek gevoerd worden over diversiteit binnen de Kerk. In welke denominatie zit je? Welke ken je nog? Wat weet je van jouw denominatie en die van de anderen in de groep? Geef ook de standpunten over een paar hot topics (bijv. vrouwen in de kerk, doop, schepping, heilige Geest en gaven ...). Neem er een groot blad bij en maak een schemaatje van de verschillen en gelijkenissen tussen de verschillende kerken en hun visie op deze onderwerpen. Dit gesprek mag gerust een tijdje duren, het is belangrijk en helpt heel veel bij de verdere verwerking van de tekst. De tekst laat namelijk zien hoe twee groepen mensen die schijnbaar onverzoenbare standpunten hadden verzoend werden tot één Kerk.
2. Verdeel daarna de groep in twee en laat elke groep de tekst grondig doorlezen. Eén groep moet extra aandacht besteden aan de persoon van Petrus. Hoe dacht hij, wat leert hij, hoe voelt hij zich, wat gaat er in hem om en hoe herken je jezelf daarin? Laat de andere groep de tekst doorlezen met extra aandacht voor Cornelius. Hoe denkt hij, wat maakt hij mee, wat wil hij, hoe voelt hij zich en hoe herken je jezelf daarin? Breng na een tijdje de twee groepen weer bij elkaar en laat ze elkaar vragen stellen als in een interview. Een andere optie is dat je elke groep een dagboekfragment (van Petrus en Cornelius) laat schrijven. Laat ze dan ook die fragmenten met elkaar bespreken.
3. Wie zegt en doet wat? Lees eerst de tekst rustig door. Maak daarna op een groot blad een schema met wie wat doet en zegt. Of duid in kleurtjes aan in de tekst wie wat zegt (en doet). Kijk daarna naar wat je opvalt. Wie spreekt/doet het meest, wat wordt er allemaal gezegd en gedaan?
4. Doe een manuscriptstudie. Na het lezen van de tekst schrijft iedereen alle vragen op die hij heeft bij de tekst. Zie boven.
5. Laat iedereen een geloofsbelijdenis opschrijven. Vraag hen dan om daar zoveel mogelijk in te schrappen tot enkel overblijft wat essentieel is om christen te zijn. Het is boeiend te bespreken wat daar wel/niet in staat. Bespreek dit met elkaar. Je kunt hem vergelijken met de Apostolische Geloofsbelijdenis, een vroegchristelijk document dat door alle christelijke denominaties onderschreven wordt. Betekent dit dan dat je samen met iedereen die dit aanvaardt tot dezelfde Kerk behoort en dus samen God kunt aanbidden?

“Wij geloven in één God en Vader Almachtig, die hemel en aarde maakte, en de zee en al wat daarin is; en in één Christus Jezus, de Zoon van God, onze Heer; die vlees geworden is uit de maagd tot ons behoud; en in Zijn lijden onder Pontius Pilatus; en in Zijn dood en opstanding; en in Zijn lichamelijke vaart ten hemel; en in Zijn wederkomst uit de hemel in de heerlijkheid van de Vader om alle dingen onder één Hoofd te vergaderen en over allen een rechtvaardig oordeel uit te spreken; en in de Heilige Geest; en dat Christus zal komen van de hemel om alle vlees op te wekken, en de goddelozen en onrechtvaardigen te verwijzen naar het eeuwige vuur; en om aan de rechtvaardigen en heiligen onsterfelijkheid en eeuwige heerlijkheid te geven.”